
REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCAVE DHE EKONOMISË

RAPORT

MBI

ZBATIMIN E BUXHETIT VJETOR,

SITUATËN MAKROEKONOMIKE DHE FISKALE

GJATË VITIT 2019

Tiranë, Maj 2020

PËRMBAJTJA

Contents

1.REZULTATI I BUXHETIT TË KONSOLIDUAR	6
2.PASQYRË E ZHVILLIMEVE MAKROEKONOMIKE	7
2.1 Zhvillimet e fundit ekonomike	7
2.1.1 Sektori real	7
2.1.2 Sektori monetar	8
2.1.3 Sektori i jashtëm	9
2.2 Krahasimi me vendet e rajonit	9
3.POLITIKAT FISKALE DHE REZULTATI I MBLEDHJES SË TË ARDHURAVE	12
3.1 Politika fiskale në vitin 2019 dhe efektet në buxhet dhe në ekonomi.....	12
3.1.1 Tatimi mbi Vlerën e Shtuar	12
3.1.2 Tatimi mbi të Ardhurat.....	12
3.1.3 Akciza	13
3.1.4 Taksat Vendore.....	13
3.1.5 Taksat Kombëtare.....	13
3.2 Të Ardhurat e Përgjithshme	14
3.2.1 Të ardhurat nga ndihmat.....	16
3.2.2 Të ardhurat tatimore	16
3.2.3 Të ardhurat nga pushteti vendor	16
3.2.4 Të ardhurat nga fondet speciale.....	17
3.2.5 Të ardhurat jotatimore	17
3.2.6 Të ardhurat nga tatimet dhe doganat	18
3.3 Të ardhurat sipas taksave, tatimeve dhe burimeve të tjera	21
3.3.1 Taksimi Indirekt	21
3.3.2 Taksimi direkt.....	24
4.SHPENZIMET E PËRGJITHSHME.....	28
4.1 Shpenzimet sipas natyrës ekonomike	28
4.2 Shpenzimet sipas natyrës funksionale.....	34
4.3 Ndryshimet në ligjin e buxhetit 2019.....	35

4.4	Treguesit kryesorë të performancës sipas ministrive të linjës	36
4.4.1	Shëndetësia dhe Mbrojtja Sociale	37
4.4.2	Arsimi	40
4.4.3	Bujqësia dhe Zhvillimi Rural	44
4.4.4	Infrastruktura dhe Energjia.....	47
4.4.5	Turizmi dhe Mjedisi	51
4.4.6	Drejtësia.....	53
4.4.7	Institucionet e Sistemit të Drejtësisë	54
4.4.8	Financat, Ekonomia, Punësimi dhe Arsimi Profesional	55
4.4.9	Mbrojtja	57
4.4.10	Kultura.....	59
4.4.11	Rendi dhe Siguria Publike	62
4.4.12	Politika e Jashtme	64
4.5	Fondi Rezervë dhe Kontigjenca	65
5.BUXHETI VENDOR.....		65
6.MENAXHIMI I BORXHIT PUBLIK		68
7.RREZIQET FISKALE DHE DETYRIMET KONTIGJENTE GJATË 2019.....		69
7.1	Sektori Energjetik	70
7.2	Detyrimet e prapambetura (qendrore).....	71
7.3	Detyrimet e prapambetura (vendore)	73
7.4	Koncesionet/PPP-të.....	75
7.5	Detyrime të tjera Kontigjente:	77
7.5.1	Vendimet e Gjykatës së të Drejtave të Njeriut në Strasburg (GJEDNJ)	77
7.5.2	Vendimet e Gjykatës Ndërkombëtare të ARBITRAZHIT	78
8.SHTOJCAT		79
8.1	Shtojca 1 - Zbatimi dhe monitorimi i parimeve dhe rregullave fiskale	79
8.2	Shtojca 2 – Efektet e paketës fiskale 2019	85
8.3	Shtojca 3 - Të ardhurat e pushtetit vendor	86
8.3.1	Të ardhurat e Pushtetit Vendor dhe kapaciteti fiskal.....	87

TABELA DHE GRAFIKË

Tabela 1 Produkti i Brendshëm Bruto	9
Tabela 2 Norma e papunësisë	10
Tabela 3 Bilanci tregtar.....	10
Tabela 4 Norma e inflacionit	11
Tabela 5 Bilanci fiskal.....	11
Tabela 6 Borxhi publik	11
Tabela 7 Treguesit e të ardhurave kryesore (në miliardë lekë)	15
Tabela 8 Të ardhurat nga tatimet dhe doganat (në milionë lekë).....	19
Tabela 9 Performanca e TVSH-së në import: faktorët ndikues 2019 krahasuar me 2018.....	21
Tabela 10 Performanca e të ardhurave nga akciza: mallrat kryesorë 2019 - 2018	23
Tabela 11 Shpenzimet sipas funksionit (në milionë lekë).....	35
Tabela 12 Treguesit kryesorë të performancës sipas ministrive të linjës.....	36
Tabela 13 Realizimi i buxhetit 2019 në disa institucione kryesore qendrore	37
Tabela 14 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (në mijë lekë).....	37
Tabela 15 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Arsimit, Sportit dhe Rinisë (në mijë lekë)	40
Tabela 16 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (në mijë lekë).....	44
Tabela 17 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë	47
Tabela 18 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit	51
Tabela 19 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Drejtësisë	53
Tabela 20 Realizimi i buxhetit 2019 për Institucionet e Drejtësisë	54
Tabela 21 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.....	55
Tabela 22 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Mbrojtjes.....	57
Tabela 23 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Kulturës	59
Tabela 24 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Brendshme.....	62
Tabela 25 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme	64
Tabela 26 Të ardhurat dhe shpenzimet e pushtetit vendor, sipas natyrës	66
Tabela 27 Matrica e riskut.....	69
Tabela 28 Koncesionet/PPT-të aktive me mbështetje nga buxheti i shtetit (në mijë lekë)	77
Grafiku 1 Shpenzimet e përgjithshme publike ndaj PBB-së.....	6
Grafiku 2 Të Ardhurat e përgjithshme (në miliardë lekë) ndaj PBB-së	14
Grafiku 3 Ecuria e zërave kryesorë të të ardhurave gjatë vitit 2019	14
Grafiku 4 Të ardhurat e përgjithshme (në miliardë lekë), sipas kategorive kryesore	15
Grafiku 5 Të ardhura nga pushteti vendor në vite (në miliardë lekë).....	16
Grafiku 6 Përbërja e të ardhurave nga pushteti vendor sipas zërave kryesorë në 2018 (në %).....	16
Grafiku 7 Të ardhurat nga fondet speciale në vite (në miliardë lekë)	17
Grafiku 8 Përbërja e të ardhurave nga fondet speciale (në %).....	17
Grafiku 9 Përbërja e të ardhurave jotatimore	

(miliardë lekë)	18
Grafiku 10 Të ardhura nga tatimet dhe doganat në vite (në miliardë lekë) dhe në % të PBB-së	18
Grafiku 11 Të ardhurat nga tatimet dhe doganat sipas llojit.....	18
Grafiku 12 Të ardhurat doganore, sipas natyrës (në milionë lekë)	20
Grafiku 13 Të ardhurat tatimore, sipas natyrës së taksave (në milionë lekë)	20
Grafiku 14 Të ardhurat tatimore, sipas sektorëve (në %).....	21
Grafiku 15 TVSH-ja brenda vendit, sipas sektorëve (në %).....	22
Grafiku 16 Rimbursimi i TVSH-së në vite (në milionë lekë)	22
Grafiku 17 Akciza në vite (miliard lekë)	23
Grafiku 18 Akciza sipas natyrës së mallrave (në %)	23
Grafiku 19 TAP në vite (në miliard lekë)	24
Grafiku 20 TAP sipas zërave në vitin 2019 (në %).....	25
Grafiku 21 Tatimi mbi fitimin në vite (në miliard lekë).....	25
Grafiku 22 Tatimi mbi fitimin sipas sektorëve në vitin 2019 (në %)	26
Grafiku 23 Kontribuesit aktivë për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore, sipas llojit të biznesit.....	27
Grafiku 24 Kontribuesit aktivë për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore, sipas sektorit (në %)	27
Grafiku 25 Shpenzimet e përgjithshme korrente dhe kapitale (mld lekë),ritmi i rritjes vjetore (në %).....	28
Grafiku 26 Shpenzimet korente dhe kapitale plan dhe fakt ndaj totalit të shpenzimeve 2019 (mln lekë)	28
Grafiku 27 Struktura e shpenzimeve të përgjithshme dhe raporti me PBB-në ndër vite	29
Grafiku 28 Struktura e shpenzimeve korente (milion lekë)	30
Grafiku 29 Shpenzimet e personelit në vite dhe ritmi i rritjes (miliardë lekë).....	30
Grafiku 30 Shpenzimet për interesa në vite dhe ritmi i rritjes (miliardë lekë)	31
Grafiku 31 Shpenzimet operative e të mirëmbajtjes dhe ritmi i rritjes vjetore (miliardë lekë).....	31
Grafiku 32 Shpenzimet per subvencione dhe ritmi i rritjes (miliardë lekë)	31
Grafiku 33 Shpenzimet per sigurimet shoqërore dhe shëndetësore (miliardë lekë)	32
Grafiku 34 Shpenzimet per ndihmën ekonomike, PAK dhe papunësinë (miliardë lekë)	33
Grafiku 35 Shpenzimet Kapitale dhe burimi i financimit të tyre (në miliardë lekë).....	33
Grafiku 36 Shpenzimet e pushtetit vendor në rritje dhe ritmi i rritjes së tyre (në miliardë lekë)	65
Grafiku 37 Shpenzimet e pushtetit vendor sipas klasifikimit ekonomik (në milionë lekë)	66
Grafiku 38 Ecuria e nivelit të arkëtimeve të OSHEE sh.a (në miliardë lekë)	70
Grafiku 39 Ecuria e nivelit të humbjeve në rrjet për OSHEE sh.a (në %)	71
Grafiku 40 Stoku i detyrimeve të prapambetura qendrore gjatë vitit 2019 (MIE dhe Ministritë e tjera), mln lekë.....	72
Grafiku 41 Ecuria e detyrimeve të prapambetura për vendime gjyqësore gjatë vitit 2019 (në milion lekë) ..	73
Grafiku 42 Detyrimet e prapambetura vendore, sipas kategorive (në %)	74
Grafiku 43 Stoku i detyrimeve të prapambetura vendore (në milionë lekë).....	74
Grafiku 44 Detyrimet e prapambetura vendore për frymë (në lekë)	75
Grafiku 45 Të ardhurat vendore për periudhën 2017 - 2018.....	87
Grafiku 46 Të ardhurat sipas burimit, për njësitë e qeverisjes vendore.....	87
Grafiku 47 Të ardhurat e përgjithshme të pushtetit vendor	88
Grafiku 48 të ardhurat nga taksat mbi pasurinë.....	88
Grafiku 49 të ardhurat nga taksat e biznesit të vogël.....	89
Grafiku 50 Të ardhurat nga taksat lokale	89

1. REZULTATI I BUXHETIT TË KONSOLIDUAR

PBB-ja nominale u rrit me 2.2% në vitin 2019, duke arritur në 1,688.9 miliardë lekë. Ritmi i rritjes ekonomike për vitin 2019 është ngadalësuar krahasuar me rritjen e vazhdueshme dhe të konsiderueshme që prej vitit 2014. Ky ngadalësim ka ardhur kryesisht si pasojë e faktorëve të paqëndrueshëm apo të përkohshëm përgjatë vitit 2019 dhe si pasojë e pasqyrimin të efekteve të tërmetit që goditi Shqipërinë në muajin nëntor të këtij viti.

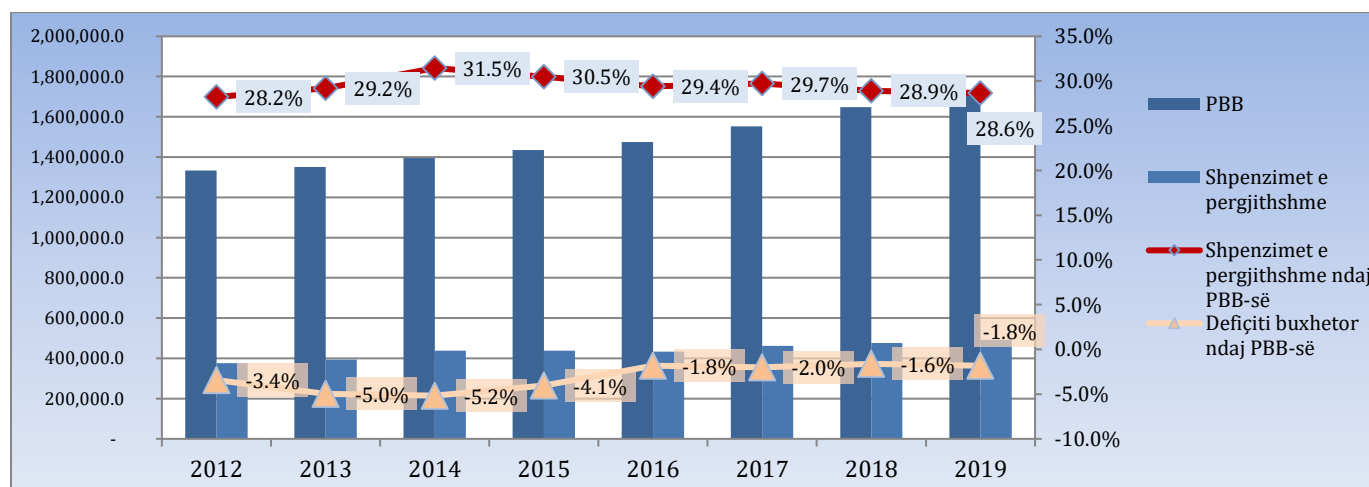
Tregu i punës reflektoi zgjerimin e vazhdueshëm ekonomik, me rritje të punësimit prej 2.2% ose 26 mijë të punësuar më shumë se një vit më parë. Në fund të vitit 2019 numri i të punësuarve në Shqipëri ishte 1,210,615 persona. Në vitin 2019 konsumi final regjistroi një rritje reale prej 3.3% duke vijuar të njëjtin trend të periudhave të mëparshme. Ndërkohë, për vitin 2019 eksportet e mallrave dhe shërbimeve kanë kontribuar pozitivisht.

Tkurja e eksporteve të mallrave është kundër peshuar nga rritja e eksporteve të shërbimeve, ku këto të fundit reflektojnë kryesisht një performancë të mirë të turizmit përgjatë periudhës së verës. Kontributin kryesor në këtë rritje e dhanë: Tregtia me shumicë dhe pakicë etj. me +0.64 pikë përqindje; Aktivitete të pasurive të paluajtshme me +0.39 pikë përqindje; Industria dhe “Administrata publike dhe mbrojtja; arsimi; shëndetësia” etj me nga +0.36 pikë përqindje secila; si dhe Bujqësia, pyjet dhe peshkimi me +0.24 pikë përqindje.

Të ardhurat totale të buxhetit të konsoliduar për vitin 2019 ishin 460.3 miliardë lekë, ose 10.4 miliardë lekë (2.3%) më shumë se një vit më parë. Rritja e të ardhurave të buxhetit të shtetit për vitin 2019, krahasuar me vitin paraardhës ishte rezultat i rritjes së punësimit dhe aktivitetit të biznesit privat dhe si rezultat i përmirësimit të performancës së mbledhjes së të ardhurave në kuadër të reformës së konsolidimit të financave publike. Si peshë ndaj ekonomisë, shpenzimet e përgjithshme publike arritën në 28.6% të PBB (nga 29.2% në 2018).

Në terma nominalë, **shpenzimet e përgjithshme** publike gjatë vitit 2019 ishin 491.9 miliardë lekë, ose 15.8 miliardë lekë (3.3%) më shumë se në vitin 2018. Zërat kryesorë që ndikuan në rritjen e shpenzimeve në vitin 2019 ishin rritja e shpenzimeve për fondet speciale si rezultat i reformës së pensioneve dhe rritja e shpenzimeve për buxhetin vendor.

Grafiku 1 Shpenzimet e përgjithshme publike ndaj PBB-së

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Borxhi publik gjatë vitit 2019 përgjithësisht u karakterizua nga një ecuri pozitive, duke qenë në përputhje me objektivat makro-fiskale, buxhetin e planifikuar për vitin 2019 dhe objektivat e Strategjisë Afatmesme të Menaxhimit të Borxhit (SAMB). Në përputhje me objektivat makro-fiskale, niveli i borxhit publik në raport me PBB për të katërtin vit radhazi u vlerësua me rënie. Vlerësimet paraprake sinjalizojnë një rënie të borxhit publik në raport me PBB me rreth 1.7 pikë përqindje. Në linjë me nevojat buxhetore u realizua me sukses huamarrja, e cila mundësoi refinancimin e borxhit ekzistues dhe financimin e pjesëshëm të deficitit buxhetor të planifikuar për vitin 2019.

Huamarrja u realizua nëpërmjet burimeve të brendshme dhe burimeve të huaja, përkatësisht në nivelin 73.2% dhe 118.8% të planit vjetor. Borxhi publik neto për vitin 2019 ishte 1,089.8 miliardë lekë, ose 64.5% e PBB-së, në ulje nga 64.9% e PBB-së në vitin 2018. Stoku bruto i borxhit që përfshin dhe likuiditetin për financimin e borxhit për 2019 ndaj PBB-së gjithashtu ra, duke arritur 66.2% në vitin 2019 nga 67.9% në vitin 2018. Faktorët kryesorë që kanë ndikuar në uljen e nivelit të borxhit në raport me PBB kanë qenë konsolidimi fiskal dhe mbiçmimi i monedhës vendase në raport me monedhat e tjera të portofolit të borxhit.

2. PASQYRË E ZHVILLIMEVE MAKROEKONOMIKE

2.1 Zhvillimet e fundit ekonomike

2.1.1 Sektori real

Ritmi i rritjes ekonomike për vitin 2019 është ngadalësuar krahasuar me rritjen e vazhdueshme dhe të konsiderueshme që prej vitit 2014, që arriti pikën më kulmore prej 4.1% në vitin 2018. Ky ngadalësim ka ardhur kryesisht si pasojë e faktorëve të paqëndrueshëm apo të përkohshëm përgjatë vitit 2019 dhe si pasojë e pasqyrimin të efekteve të tërmetit që goditi Shqipërinë në muajin nëntor të këtij viti. Rritja reale e PBB u rrit me 2.21% përgjatë vitit 2019, bazuar në vlerësimet paraprake tremujore të INSTAT. Kontributin kryesor në këtë rritje e dhanë: Tregtia me shumicë dhe pakicë etj. me +0.64 pikë përqindje; Aktivitete të pasurive të paluajtshme me +0.39 pikë përqindje; Industria dhe “Administrata publike dhe mbrojtja; arsimit; shëndetësia” etj me nga +0.36 pikë përqindje secila; si dhe Bujqësia, pyjet dhe peshkimi me +0.24 pikë përqindje.

Sipas shpenzimeve, rritja ekonomike është gjeneruar kryesisht nga konsumi final si dhe nga kërkesa e brendshme. Në vitin 2019 konsumi final regjistroi një rritje reale prej 3.3% duke vijuar të njëjtin trend të periudhave të mëparshme. Ndërkohë, për 2019 eksportet e mallrave dhe shërbimeve kanë kontribuar pozitivisht. Tkurrja e eksporteve të mallrave është kundër peshuar nga rritja e eksporteve të shërbimeve, ku këto të fundit reflektojnë kryesisht një performancë të mirë të turizmit gjatë periudhës së verës.

Tregu i punës ka vijuar trendin e performancës pozitive. Në fund të vitit 2019, shkalla e papunësisë ra në 11.2% për popullsinë 15 vjeç e lart, ndërsa për grup-moshën 15-64 vjeç, shkalla e papunësisë ra në nivelin 11.6% niveli më i ulët që nga tremujori i parë i vitit 2012. Ritmi vjetor i rritjes së punësimit për popullsinë 15-64 vjeç, nga tremujori i katërt i vitit 2018 në tremujorin e katërt të vitit 2019 ishte +2.2% ose me rreth 26 mijë të punësuar. Shkalla e pjesëmarrjes së fuqisë punëtore vazhdoi të rritet, duke arritur në 69.7% krahasuar me 68.7% që ishte në tremujorin e katërt të vitit 2018. Në fund të vitit 2019 numri i të punësuarve në Shqipëri ishte 1,210,615 persona.

2.1.2 Sektori monetar

Gjatë vitit 2019, inflacioni mesatar rezultoi 1.4%, ndërkohë inflacioni i fund-vitit rezultoi 1.1%. Nga tërësia e mallrave dhe shërbimeve që përbëjnë shportën e konsumit, ato të cilët patën kontributin më të lartë në inflacionin e përgjithshëm ishin:

- (i) *“Ushqime dhe pije jo alkoolike” me rritje vjetore të çmimit prej +2.6%, duke kontribuar me +0.95 pikë përqindje në inflacionin e përgjithshëm prej +1.1%.*
- (ii) *“Mobilim, pajisje shtëpie dhe mirëmbajtje e shtëpisë” me rritje vjetore të çmimit prej +0.2%, duke kontribuar me +0.07 pikë përqindje në inflacionin e përgjithshëm prej +1.1%.*

Nga tërësia e mallrave dhe shërbimeve që përbëjnë shportën e konsumit, ato të cilët patën kontributin më të ulët në inflacionin e përgjithshëm ishin:

- (i) *“Shëndeti” me rënie vjetore të çmimit prej -0.4%, duke kontribuar negativisht me -0.01 pikë përqindje në inflacionin e përgjithshëm prej +1.1%.*
- (ii) *“Veshje dhe këpucë” me rënie vjetore të çmimit prej -0.2%, duke kontribuar negativisht me -0.01 pikë përqindje në inflacionin e përgjithshëm prej +1.1%.*

Në vitin 2019, *stoku total i kredive bankare* pati një rritje me 7.1% krahasuar me vitin 2018. Stoku i kredive në lekë shënoi rritje prej 11%, ndërsa ai në valutë rritje prej 3.1%, krahasuar me muajin dhjetor të vitit të kaluar. Pjesa më e madhe e kontributit në rritjen e stokut total të kredisë gjatë kësaj periudhe ka ardhur prej kredive akorduar bizneseve.

Stoku i kredive akorduar bizneseve jo-financiare (private dhe publike) për muajin dhjetor 2019 shënoi një rritje me 6.5%. Kredia vetëm për bizneset private jo-financiare u rrit me 5.7%, duke kontribuar pozitivisht me 3.4 pikë përqindje në ndryshimin e stokut total të kredisë. Ndërsa, stoku i kredive akorduar bizneseve publike jo-financiare për muajin dhjetor të vitit 2019 ka shënuar rritje me 19.3%, krahasuar me dhjetorin e vitit 2018, me kontribut pozitiv prej 0.7 pikë përqindje. Kushtet e favorshme të financimit kanë ndihmuar në zgjerimin e portofolit të kredisë për sektorin privat. E rregulluar për kreditë e nxjerra jashtë bilancit dhe kursin e këmbimit, ky portofol ka shënuar një rritje vjetore prej 7.5% në muajin dhjetor.

Raporti i kredive me probleme zbriti në nivelin 8.4% në muajin dhjetor, duke pasqyruar masat konkrete të ndërmarra nga Banka e Shqipërisë për reduktimin e tyre, si dhe përmirësimin e ambientit ekonomik dhe gjendjes financiare të kredimarrësve.

Monedha shqiptare është forcuar kundrejt euros në tregun e brendshëm financiar. Kryesisht kjo është rrjedhojë e përmirësimit të fundamenteve të ekonomisë, vecanërisht pozicionit të jashtëm të saj. Përgjatë vitit 2019, kursi i këmbimit Lek/Euro arriti mesatarisht në nivelin e 123.01, ndërsa kursi ndaj dollarit Lek/Dollar arriti në 109.85.

2.1.3 Sektori i jashtëm

Eksportet e mallrave për periudhën janar-dhjetor 2019 shënuan rënie prej -3.8% krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë. Kontributi pozitiv në rritjen e eksporteve totale ka ardhur kryesisht nga kategoritë “Ushqime, pije, duhan”, “Produkte kimike dhe plastike” dhe “Makineri dhe pjesë këmbimi” me rritje vjetore respektivisht 9.4%, 23.6% dhe 16%, dhe me kontribut përkatësisht prej 1.0 pikë përqindje, 0.5 pikë përqindje dhe 0.9 pikë përqindje në rritjen totale të eksporteve.

Importet e mallrave për vitin 2019 u rritën me 1.2% krahasuar me vitin 2018. Kategoritë që kanë ndikuar më shumë në rritjen e importeve totale janë: “Minerale, lëndë djegëse, energji elektrike” me 1.4 pikë përqindje dhe “Ushqime, pije, duhan” me 0.6 pikë përqindje. Deficiti tregtar për periudhën janar-dhjetor 2019 është përkeqësuar me 5.8% krahasuar me të njëjtën periudhë të 2018. Norma e mbulimit të eksporteve ndaj importeve për këtë periudhë progresive është 46.0%. Shkëmbimet tregtare për vitin 2019 me vendet e BE zënë 68,1 % të gjithë tregtisë. Në periudhën Janar – Dhjetor 2019 eksportet drejt vendeve të BE-së zënë 76,6 % të eksporteve gjithsej dhe importet nga vendet e BE-së zënë 63,9 % të importeve gjithsej. Partnerët kryesorë tregtarë janë: Italia (34,4 %), Greqia (7,5 %), Kina (7,4 %) dhe Turqia (7,2 %).

Përgjatë vitit 2019, Bilanci i Pagesave shënoi rënie, duke arritur vlerën -78 milion euro, nga 372 milion euro krahasuar me vitin 2018. Gjithashtu vetëm për tremujorin e katërt të 2019, BP shënoi vlerën -73 milion euro, krahasuar me tremujorin e katërt të 2018 që shënoi vlerën 274 milion euro. Për vitin 2019, deficieti i llogarisë korente u zgjerua në -1,041 milion euro krahasuar me një vit më parë që ishte -866 milion euro. Llogaria financiare dhe kapitale u ngushtua në vlerën +896 milion euro krahasuar me +1,247 milion euro që ishte një vit më parë. Ndërkohë, investimet e huaja direkte shënuan vlerën +1,080 milionë euro ose +5.9%, krahasuar me +1,020 milion euro që ishte një vit më parë. Për vitin 2019, Remitancat shënuan rritje në vlerën +702 milionë euro, krahasuar me +670 milion euro që ishte një vit më parë, ose +4.8%.

2.2 Krahasimi me vendet e rajonit

Në vitin 2019, rritja e PBB-së në Ballkanin Perëndimor u ngadalësua në 3.5%, nga 3.9% në vitin 2018, kryesisht për shkak të një ngadalësimi të dukshëm në Shqipëri dhe Bosnjë e Hercegovinë. Në Shqipëri, rritja vjetore ekonomike shënoi një rënie të ndjeshme në 2.2% nga 4.1% në vitin 2018, si pasojë e tërmetit të fortë të ndodhur në nëntor, kushteve të pafavorshme për prodhimin energjisë elektrike me anë të hidrocentraleve, si dhe një rënie në investime që reflekton pjesërisht përfundimin e disa projekteve të mëdha në fushën e ndërtimit. Megjithatë, konsumi privat i fortë vazhdoi të mbështesë rritjen.

Tabela 1 Produkti i Brendshëm Bruto

Produkti i Brendshëm Bruto (rritja vjetore ne %, në terma reale)	2018	2019
Maqedonia e Veriut	2.7	3.6
Mali i Zi	5.1	3.6
Serbia	4.3	4.2
Turqia	2.8	0.9
Shqipëria	4.1	2.2
Bosnja dhe Hercegovina	3.3	2.6
Kosova	3.8	4.2

Burimi: Directorate-General for Economic and Financial Affairs (DG-ECFIN)

Rritja ekonomike ka sjellë rritje të mëtejshme të niveleve të punësimit në Ballkanin Perëndimor. Gjatë vitit 2019, ritmi i krijimit të vendeve të punës u përshpejtua në shumicën e vendeve të rajonit. Në përgjithësi, niveli mesatar i normës së punësimit u rrit në 2.8% në të gjithë rajonin në 2019, nga 1.2% në 2018. Fitimet nga tregu i punës kontribuan në regjistrimin e niveleve të ulëta të papunësisë në të gjitha vendet. Gjithsesi, me normat e papunësisë që variojnë nga 10.4% në Serbi dhe 25.7% në Kosovë, mbetet nevoja për të përmirësuar më tej rezultatet në tregun e punës.

Tabela 2 Norma e Papunësisë

Norma e Papunësisë (mesatare vjetore, në %)	2018	2019
Maqedonia e Veriut	20.7	17.3
Mali i Zi	15.5	15.4
Serbia	12.7	10.4
Turqia	11.2	14.0
Shqipëria	12.8	12.0
Bosnja dhe Hercegovina	18.4	15.7
Kosova	29.6	25.7

Burimi: Directorate-General for Economic and Financial Affairs (DG-ECFIN)

Dobësitë në sektorin e jashtëm mbeten një nga sfidat kryesore në shumicën e vendeve të Ballkanit Perëndimor, reflektuar në deficite tregtare shumë të larta. Këto deficite të larta tregtare kompensohen vetëm pjesërisht nga tepricat në shërbime dhe llogaritë e të ardhurave sekondare, duke rezultuar në nevoja të mëdha për financime të huaja. Krahasuar me një vit më parë, deficitin i llogarisë korrente u zgjerua në Maqedoninë e Veriut, Shqipëri dhe Serbi, ndërsa në Malin e Zi, Bosnjë e Hercegovinë dhe Kosovë u ngushtua. Në përgjithësi, deficitin i llogarisë korrente në rajon ishte rreth 6% e PBB-së në vitin 2019, krahasuar me 5% një vit më parë. Në një pikëpamje pozitive, deficitin i llogarisë korrente vazhdoi të financohej më së shumti nga flukset neto të IHD-ve.

Tabela 3 Bilanci tregtar

Deficiti i llogarisë korrente (në % të PBB) ¹	2018	2019
Maqedonia e Veriut	-0.1	-2.8
Mali i Zi	-17.0	-15.2
Serbia	-4.8	-6.9
Turqia	-2.7	1.1
Shqipëria	-6.8	-7.6
Bosnja dhe Hercegovina	-3.6	-3.5
Kosova	-7.6	-5.8

Burimi: Directorate-General for Economic and Financial Affairs (DG-ECFIN)

Dobësimi i dinamikës së inflacionit në Ballkanin Perëndimor gjatë muajve të parë të 2020, i shoqëruar nga lehtësimi monetar i shtuar nga bankat qendrore kryesore për shkak të pandemisë Covid-19, mundësoi vazhdimin e politikës monetare akomoduese në vendet me autonomi të politikës monetare.

¹ Këto shifra i referohen një mesatare rrëshqitëse për 4 tremujorët

** Këto shifra i referohen balancës tremujore pjestuar me PBB vjetore të vlerësuar

*** Këto shifra i referohen balancës tremujore pjestuar me PBB tremujore

Tabela 4 Norma e inflacionit

Indeksi i Çmimeve të Konsumit/Inflacioni (ndryshimi vjetor në %)	2018	2019
Maqedonia e Veriut	1.4	0.7
Mali i Zi	2.9	0.5
Serbia	2.0	1.7
Turqia	16.3	15.2
Shqipëria	2.0	1.4
Bosnja dhe Hercegovina	1.4	0.6
Kosova	1.1	2.7

Burimi: Directorate-General for Economic and Financial Affairs (DG-ECFIN)

Në vitin 2019, rritja e të ardhurave tatimore të gjeneruara nga zhvillimi i qendrueshëm ekonomik, vazhdoi të mbështesë reduktimin e deficitit fiskal në shumicën e vendeve të rajonit në Ballkanin Perëndimor. Sidoqoftë, me përjashtim të Serbisë, përmirësimi i bilanceve të buxhetit ndodhi pjesërisht për shkak të nën-ekzekutimit të shpenzimeve kapitale, gjë që reflekton dobësi të vazhdueshme në planifikimin, përzgjedhjen dhe menaxhimin e investimeve publike në të gjithë rajonin.

Tabela 5 Bilanci fiskal

Bilanca e përgjithshme e qeverisë/Deficiti fiskal (në % të PBB)	2018	2019
Maqedonia e Veriut***	-1.8	-2.0
Mali i Zi**	-3.9	-2.0
Serbia***	1.5	-0.2
Turqia***	-2.0	-2.9
Shqipëria**	-1.6	-1.9
Bosnja dhe Hercegovina***	2.2	:
Kosova (Burimi: FMN)	-2.8	:

Burimi: Directorate-General for Economic and Financial Affairs (DG-ECFIN)

Pavarësisht rënies në disa vende, niveli i borxhit publik mbeti shumë i lartë për vitin 2019 në Mal të Zi (77.2% e PBB-së), Shqipëri (66.3%) dhe u rrit akoma më shumë në Serbi (52% e PBB-së).

Tabela 6 Borxhi publik

Borxhi publik total (në % të PBB)	2018	2019
Maqedonia e Veriut	40.5	:
Mali i Zi	70.1	77.2
Serbia	53.7	52.0
Turqia	30.4	33.1
Shqipëria	67.7	66.3
Bosnja dhe Hercegovina	33.6	32.2
Kosova	17.1	:

Burimi: Directorate-General for Economic and Financial Affairs (DG-ECFIN)

3. POLITIKAT FISKALE DHE REZULTATI I MBLEDHJES SË TË ARDHURAVE

3.1 Politika fiskale në vitin 2019 dhe efektet në buxhet dhe në ekonomi

Politika fiskale në vitin 2019 ka vijuar të synojë sigurimin e një sistemi taksimi të drejtë, të balancuar dhe që nxit produktivitetin dhe qëndrueshmërinë afatgjatë të ekonomisë. Ndryshimet në paketën fiskale 2019, synuan përgjithësisht korrektime në elementë të veçantë tatimesh dhe taksash si tatimi mbi vlerën e shtuar, tatimi mbi të ardhurat, akcizat dhe taksat vendore. Qëllimi i paketës fiskale lidhet me thjeshtimin e procedurave dhe mbështetjen e biznesit dhe sektorëve të ndryshëm të ekonomisë, në veçanti sektorin e turizmit dhe të teknologjisë së informacionit, duke synuar rritjen e konkurrueshmërisë dhe rritjes ekonomike.²

Ndryshimet kryesore paraqiten si mëposhtë:

3.1.1 Paketa fiskale e vitit 2019

Lehtësimin e ngarkesës fiskale mbi dividendin në përputhje me programin e Këshillit të Ministrave. Reduktimi i normës së dividendit nga 15 % në 8 %, prezantohet si një masë për uljen e ngarkesës fiskale të investitorëve, duke nxitur alokimin më të shpejtë të kapitalit në ekonomi apo shtimin e konsumit.

Lehtësimin e ngarkesës fiskale për të punësuarit, duke zgjeruar fashën e të punësuarve që taten me shkallën 13%. Ulja e ngarkesës fiskale për të punësuarit, duke e rritur fashën e të ardhurave, nga 130 000 lekë/muaj në 150 000 lekë/muaj, të taten me normën 13 %. Nëpërmjet kësaj mase synohet të ulet barra tatimore për rreth 15 400 punëmarrës.

3.1.2 Tatimi mbi Vlerën e Shtuar

Përrjashtimi nga TVSH i importit të makinerive bujqësore sipas listës së miratuar me VKM, nga çdo importues. Përrjashtimi nga TVSH i importit të makinerive bujqësore bëhet me qëllim lehtësimin e sektorit të bujqësisë, për të gjitha llojet e makinerive që përfshihen në listën e miratuar me VKM.

Shkallë e reduktuar e TVSH-së në furnizimet e reklamave nga media audiovizive, furnizimin e librave të çdo lloji, si dhe furnizimin e mjeteve të transportit me kapacitet 9+1: Shërbimet e reklamave nga media audiovizive janë subjekt i një shkalle të reduktuar të TVSH-së në masën 6 për qind. Njëkohësisht, shkalla e reduktuar 6% do të aplikohet edhe mbi furnizimet e librave të do lloji, si dhe furnizimet që lidhen me mjetet e transportit publik të udhëtarëve me kapacitet 9+1. Gjithashtu ndryshim ka edhe *përrjashtimi nga TVSH* i furnizimit me shërbim nga nënkontraktoret për kontraktorët në industrinë fason.

3.1.3 Tatimi mbi të Ardhurat

Nxites tatimore për sektorë specifike:

- ✓ Nxitja e fermerëve të përfshirë në shoqëritë e bashkëpunimit bujqësor sipas kuptimit të ligjit përkatës të fushës, duke reduktuar normën e tatimit mbi fitimin korporativ nga 15% në 5%;
- ✓ Nxitja e bizneseve që janë të licencuara dhe operojnë në fushën e agroturizmit, duke reduktuar normën e tatimit mbi fitimin korporativ nga 15% në 5%;

² Shtojca 8.2 për një diskutim më të detajuar të efekteve të politikës fiskale.

Lehtësimi i ngarkesës fiskale për një numër të konsiderueshëm tatimpaguesish:

- ✓ Shkallëzimi i normës së tatimit mbi fitimin. Për bizneset me të ardhura deri në 14 milionë lekë norma e tatimit mbi fitimin propozohet 5% e fitimit para tatimit, ndërsa për bizneset me të ardhura mbi 14 milionë lekë, norma e tatimit mbi fitimin të mbetet 15% e fitimit para tatimit;

3.1.4 Akciza

Heqja e Akcizës për fishekzjarrët, llambat, pilat dhe bateritë, sugjeruar edhe prej Fondit Monetar Ndërkombëtar. Rritja e nivelit të Akcizës për cigaret (që përmbajnë duhan) nga 5850 lekë/1000 copë në vitin 2018, në 6000 lekë/1000 copë në vitin 2019.

3.1.5 Taksat Vendore

Ndryshimet e paketës fiskale 2019, nuk sjellin ndryshime të nivelit të taksave, por kanë si qëllim:

- ✓ Harmonizimi në tërësi të ligjit me ndryshimet që vetë ligji ka pësuar deri më tani, si dhe me ligjet e veçanta të miratuara, që janë ligji nr.139/2015, “Për vetëqeverisjen vendore” dhe ligji nr.68/2017 “Për financat vendore”, si dhe ligji nr.115/2014, “Për ndarjen administrativo-territoriale të njësisve të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë”; si dhe
- ✓ Lehtësimin e kuptimit dhe të interpretimit ligjor të disa dispozitave të veçanta të tij. Ndryshimet dhe shtesat në ligj synojnë që dispozitat e ligjit të bëhen të kuptueshme dhe të zbatueshme.

3.1.6 Taksat Kombëtare

Rishikim i skemës së taksimit të ambalazheve të plastikës dhe të qelqit

Për plastikën, ndryshimi synon uljen e nivelit të taksës me 2/3 dhe zgjerimin e bazës së saj me produktet e tjera të plastikës. (Produktet që përfshihen në Kodin 39 të NKM).

Për ambalazhet e qelqit, synohet uljen e nivelit të taksës, me qëllim uljen e kostove të prodhimit të produkteve.

Për prodhimin brenda vendit, synohet vendosja e taksës mbi lëndët primare të importuara dhe që përdoren për prodhimin e mallrave plastike, përfshirë ambalazhin.

Rritja e rentës për eksportin e mineralit të kromit të papërpunuar.

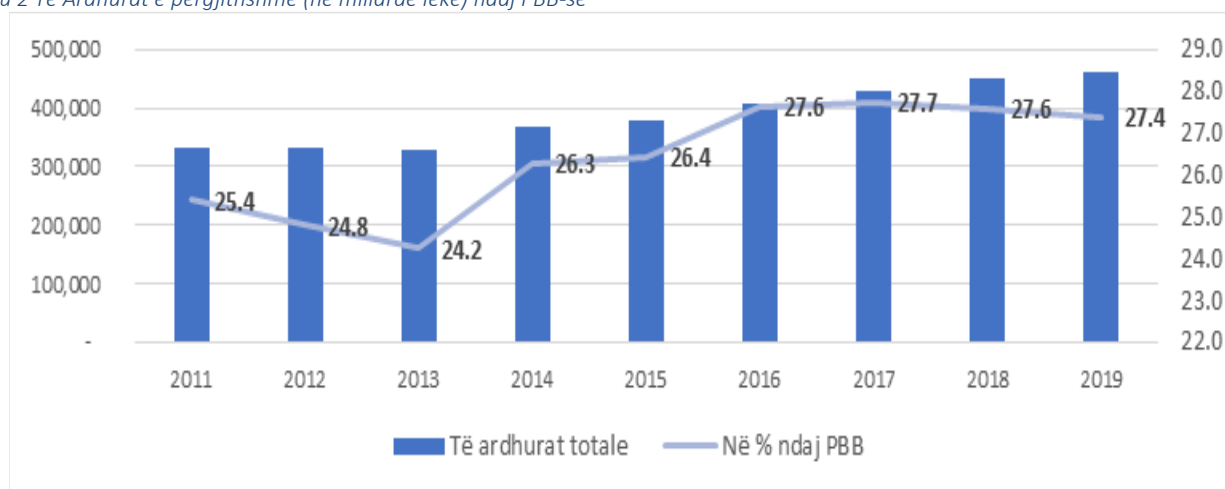
Parashikon rritjen e nivelit të rentës minerare për mineralin e kromit që eksportohet. Në dokumentin “Strategjia minerare e Republikës së Shqipërisë 2010-2025”, sasia e përgjithshme e rezervave të njohura të nxjerrshme të kromit në vitin 2010 vlerësohej në 10 milion ton. Në këtë dokument theksohet që kromi duhet të shkojë drejt përpunimit, duke ulur eksportin si mineral dhe duke rritur eksportin e kromit të përpunuar si ferrokrom. Për këtë qëllim, u ndërmorën politika që të stimulojnë përpunimin e mineralit në vend dhe rritjen e vlerës së tij për eksport. Një ndër mënyrat është rritja e rentës minerare për të dekurajuar eksportin e mineralit të kromit të papërpunuar.

Incentivimi i eksporteve duke hequr taksën e karbonit për benzinën dhe gazoilin që eksportohet.

3.2 Të Ardhurat e Përgjithshme

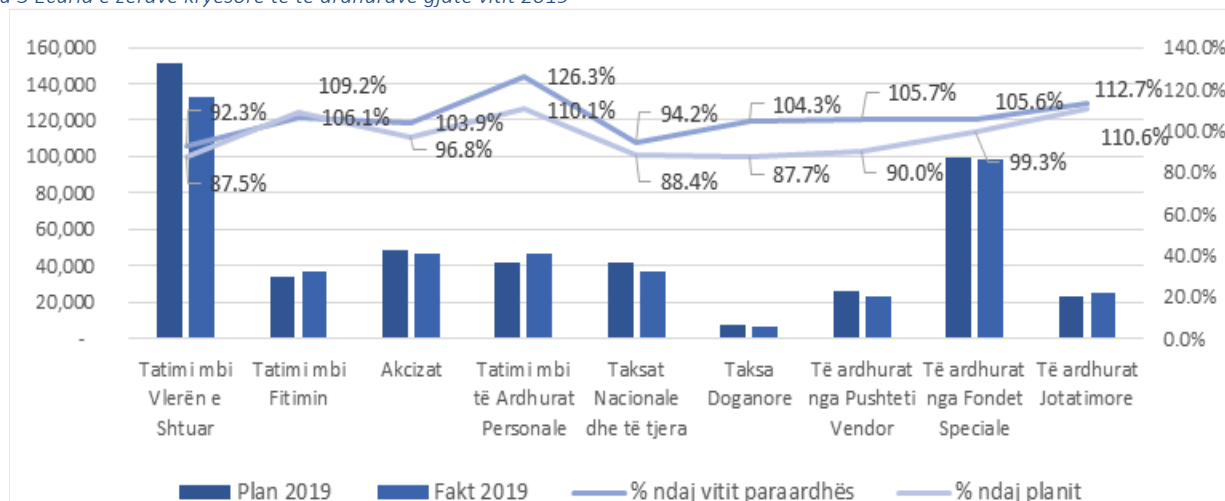
Të ardhurat totale të buxhetit të konsoliduar për periudhën 12-mujore 2019, arritën në 460.3 miliardë lekë, me një realizim në masën 97.7 për qind të planit vjetor sipas Aktit Normativ nr. 2, datë 02.10.2019 (të rishikuar). Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2018 ky zë ka rezultuar 2.3 për qind ose 10.4 miliardë lekë më shumë. Rritja e kontributit të të ardhurave të buxhetit të shtetit për vitin 2019, krahasuar me vitin paraardhës është tregues i rëndësishëm i përmirësimit të performancës së mbledhjes së të ardhurave në kuadër të reformës së konsolidimit të financave publike. Kjo rritje vjen kryesisht nga impakti i rritjes ekonomike dhe nga përmirësimi në administrimin e taksave. Në terma nominalë, të ardhurat e përgjithshme janë rritur në mënyrë të qëndrueshme nga viti në vit. Në vitin 2018, të ardhurat publike arritën nivelin 27,4% të PBB-së, ose rreth 0.1% më shumë se mesatarja e pesë viteve të fundit. Megjithatë, ritmi i rritjes së ekonomisë ka qenë më i lartë se ai i rritjes së të ardhurave të përgjithshme.

Grafiku 2 Të Ardhurat e përgjithshme (në miliardë lekë) ndaj PBB-së

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Grafiku 3 Ecuria e zërave kryesorë të të ardhurave gjatë vitit 2019

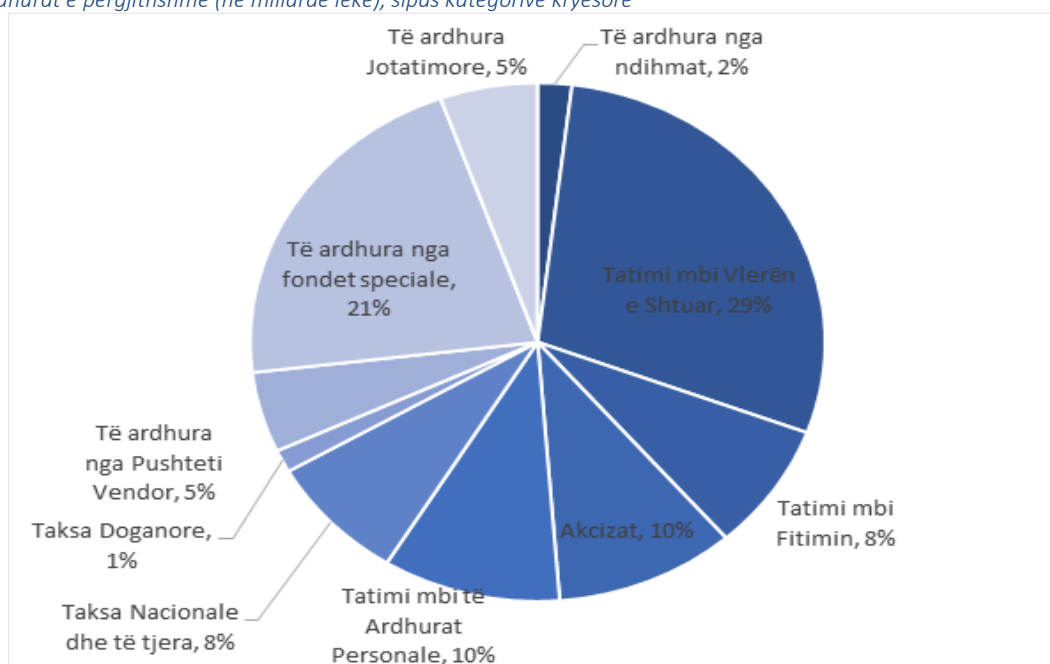
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Zërat kryesorë në të ardhurat totale të buxhetit të shtetit janë ndihmat, të ardhurat nga tatimet dhe doganat, të ardhurat e pushtetit vendor, të ardhurat nga fondet speciale dhe të ardhurat jotatimore; të cilat zënë përkatësisht 2 për qind, 66 për qind, 5 për qind, 21 për qind dhe 6 për qind të të ardhurave të përgjithshme publike në vitin 2019.

Tabela 7 Treguesit e të ardhurave kryesore (në miliardë lekë)

	2015	2016	2017	2018	2018 (në % ndaj vitit paraardhës)	2019 (plan fillestar)	2019 (plan I rishikuar)	2019 (fakt)	2019 (në % ndaj planit fillestar)	2019 (në % ndaj planit të rishikuar)	2019 (në % ndaj vitit paraardhës)
Të ardhura nga ndihmat	11	15	11	8	73%	15.5	15.5	8.8	56.8%	56.8%	110.0%
Të ardhura tatimore	342	370	399	419	105%	450.3	448.3	426.3	94.7%	95.1%	101.7%
Tatimi mbi Vlerën e Shtuar	126	131	140	143.5	103%	153.3	151.3	432.4	282.1%	285.8%	301.3%
Tatimi mbi Fitimin	25	29	32	34.5	108%	33.5	33.5	36.6	109.3%	109.3%	106.1%
Akcizat	39	42	45	45	100%	48.3	48.3	46.7	96.7%	96.7%	103.8%
Tatimi mbi te Ardhurat Personale	30	31	32	36.5	114%	41.9	41.9	46.1	110.0%	110.0%	126.3%
Taksa Nacionale dhe te tjera	34	36	39	38.7	99%	41.2	41.2	36.4	88.3%	88.3%	94.1%
Taksa Doganore	6	6	6	6.2	103%	7.4	7.4	6.5	87.8%	87.8%	104.8%
Të ardhura nga Pushteti Vendor	12	15	18	21.9	122%	25.7	25.7	23.1	89.9%	89.9%	105.5%
Të ardhura nga fondet speciale	72	79	87	93.2	107%	99	99	98.4	99.4%	99.4%	105.6%
Të ardhura jotatimore	26	22	21	22.4	107%	22.8	22.8	25.3	111.0%	111.0%	112.9%
TOTALI I TË ARDHURAVE	379	407	430	450	105%	488.6	486.6	460.4	94.2%	94.6%	102.3%

Grafiku 4 Të ardhurat e përgjithshme (në miliardë lekë), sipas kategorive kryesore

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

3.2.1 Të ardhurat nga ndihmat

Të ardhurat nga ndihmat për periudhën Janar-Dhjetor 2019 janë 8.8 miliardë lekë nga 8.1 miliardë lekë të një viti më parë, duke pësuar rritje në masën 7.9 për qind ose 0.65 miliardë lekë dhe me realizim ndaj planit në masën 57 për qind.

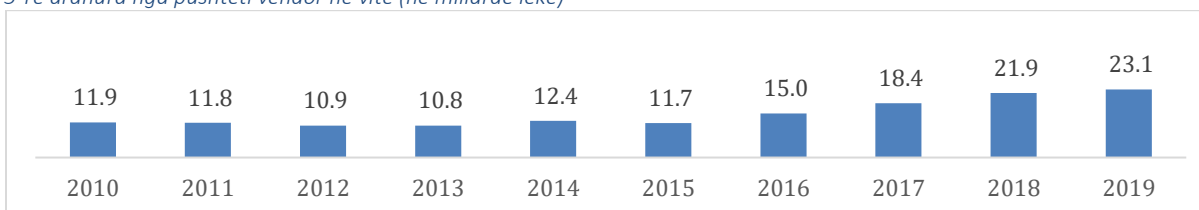
3.2.2 Të ardhurat tatimore

Të ardhurat tatimore, ku përfshihen të ardhurat nga tatimet dhe doganat, të ardhurat nga pushteti lokal dhe të ardhurat nga fondet speciale, për periudhën 12-mujore arritën në vlerën 423.3 miliardë lekë, me një realizim ndaj planit vjetor në masën 94 për qind dhe me rritje kundrejt vitit të kaluar në masën 1.7 për qind ose 6.9 miliardë lekë.

3.2.3 Të ardhurat nga pushteti vendor

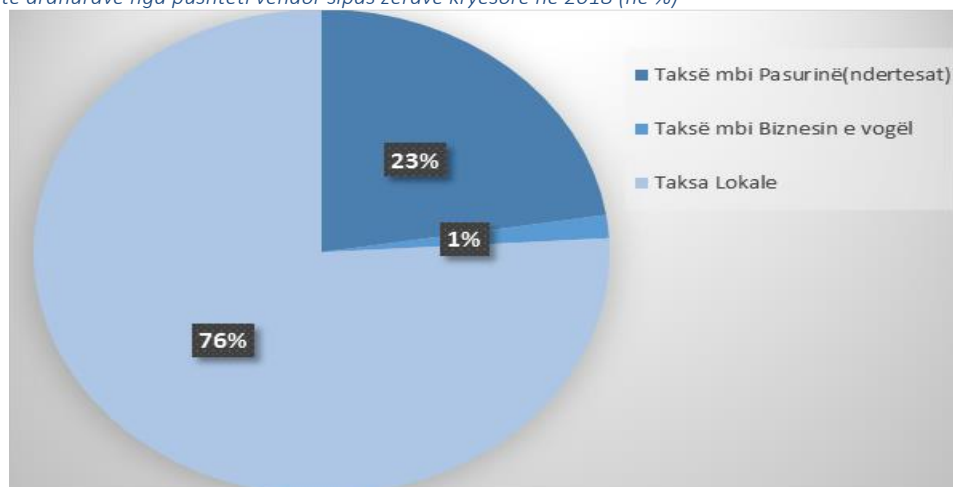
Të ardhurat nga “Pushteti vendor” u realizuan në masën 23.1 miliardë lekë, rreth 10 për qind ose 2.6 miliardë lekë më pak se të ardhurat e planifikuara për vitin 2019 dhe 1.2 miliardë lekë (5.7 për qind) më shumë krahasuar me të ardhurat gjatë vitit 2018. Rritja kryesore e të ardhurave të pushtetit vendor ka ndodhur për shkak të rritjes së taksave (dhe tarifave) vendore, të cilat përbëjnë 76% të të gjithë të ardhurave të pushtetit vendor dhe janë rritur me 1.2 miliardë lekë krahasuar me 2018-ën; ose -0.6 miliardë lekë në krahasim me planin 2019 (-3.1%). Të ardhurat nga taksat e pasurisë janë rritur 0.3 për qind në krahasim me një vit më parë; por nuk kanë arritur pritshmëritë e realizimit më të lartë në krahasim me planin e vitit 2019 (-1.7 miliardë lekë).

Grafiku 5 Të ardhura nga pushteti vendor në vite (në miliardë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020);

Grafiku 6 Përbërja e të ardhurave nga pushteti vendor sipas zërave kryesore në 2018 (në %)

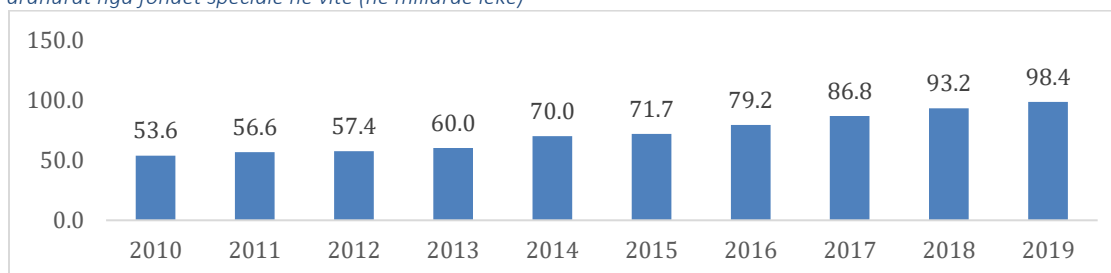
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020);

3.2.4 Të ardhurat nga fondet speciale

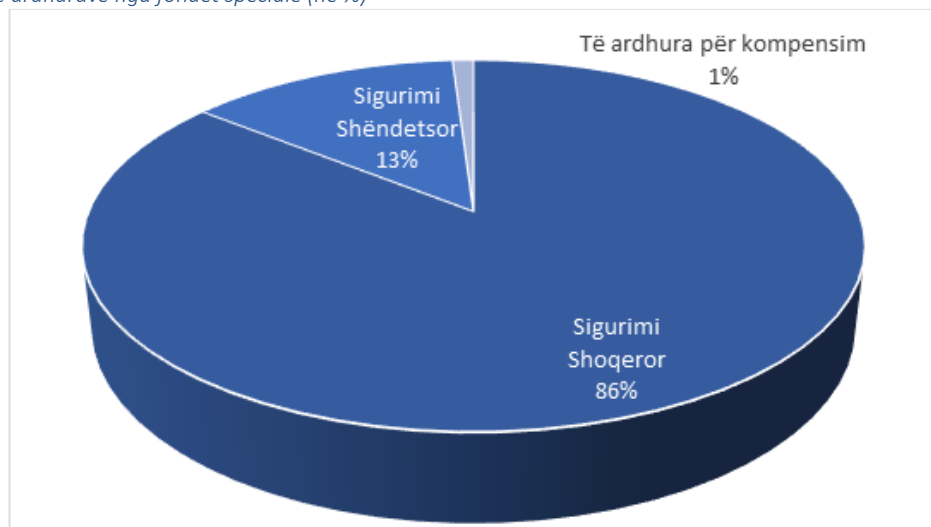
Të ardhurat nga “Fondet Speciale” rezultuan 98.4 miliardë lekë, me një realizim ndaj planit fillestar në nivelin 99.3 për qind ose 0.66 miliardë lekë më pak dhe 5.3 miliardë lekë apo 5.6 për qind më shumë sesa një vit më parë. Zërat që përbëjnë të ardhurat nga “Fondet Speciale” janë: Sigurimi Shoqëror, Sigurimi Shëndetësor dhe të ardhurat për kompensimin në vlerë të pronarëve, përkatësisht në vlerën 84.3 miliardë lekë, 13.1 miliardë lekë dhe 1 miliardë lekë. Rritja e të ardhurave nga fondet speciale ka ardhur kryesisht nga rritja e të ardhurave të fondit të sigurimit shoqëror (4.8 miliardë lekë më shumë se një vit më parë), si rezultat i reformës së pensioneve si edhe administrimit më të mirë fiskal.

Grafiku 7 Të ardhurat nga fondet speciale në vite (në miliardë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Grafiku 8 Përbërja e të ardhurave nga fondet speciale (në %)

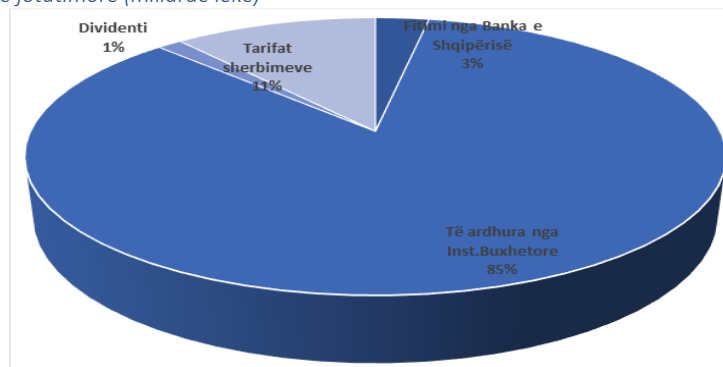

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

3.2.5 Të ardhurat jotatimore

Të ardhurat jotatimore rezultojnë në vlerën 25.3 miliardë lekë krahasuar me 22.4 miliardë të një viti më parë, me një rritje vjetore prej 12.7 për qind ose 2.9 miliardë lekë më shumë dhe me një realizim ndaj planit në masën 110.6 për qind ose 2.4 miliardë lekë më shumë. Zërat që përbëjnë të ardhurat jotatimore janë: “Transferimi i fitimit nga Banka e Shqipërisë”, “të ardhurat nga institucionet buxhetore”, “dividendi” i institucioneve me kapital shtetëror dhe “tarifa shërbimeve dhe të tjera”, të cilat kanë mbledhur përkatësisht 0.6 miliardë lekë, 16.6 miliardë lekë, 0.26 miliardë lekë, 2.2 miliardë lekë dhe 5.6 miliard lekë.

Grafiku 9 Përbërja e të ardhurave jostatimore (miliardë lekë)

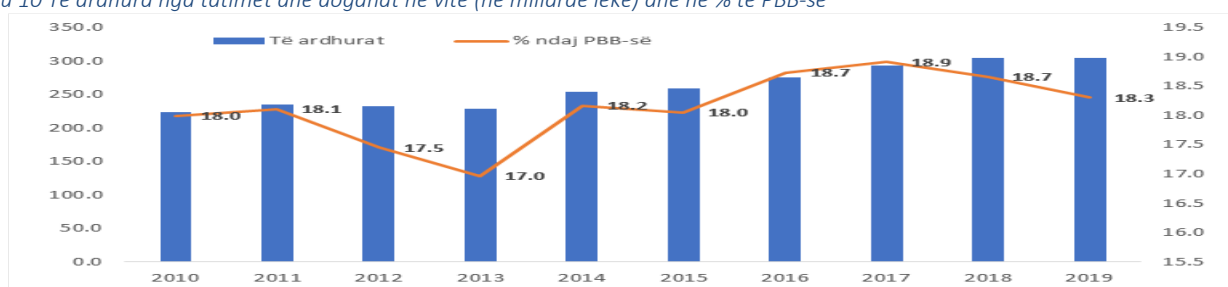

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

3.2.6 Të ardhurat nga tatimet dhe doganat

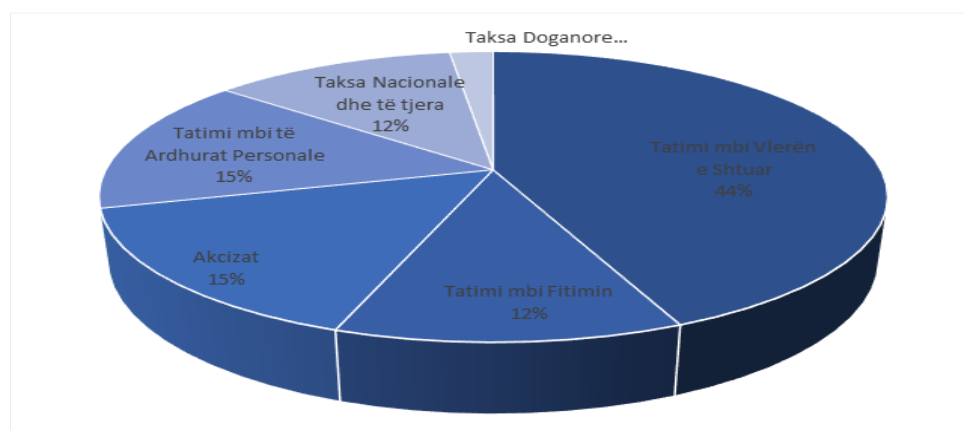
Të ardhurat nga “Tatimet dhe Dogana”³ janë burimi kryesor i të ardhurave të përgjithshme dhe kontribuojnë në buxhetin e shtetit me rreth 18.3 për qind të PBB-së. Krahasuar me një vit më parë, ky zë shënon një performancë pozitive në vlerën 4.8 miliardë lekë ose 1.6 për qind më shumë. Në krahasim me planin, realizimi ishte 95.5% e planit të rishikuar vjetor, duke rezultuar në 309 miliardë lekë, nga 323.6 miliardë lekë të planifikuara.

Grafiku 10 Të ardhura nga tatimet dhe doganat në vite (në miliardë lekë) dhe në % të PBB-së

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Grafiku 11 Të ardhurat nga tatimet dhe doganat sipas llojit

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020);

³ nuk përfshihen të ardhurat nga sigurimet shoqërore dhe shëndetësore

Këto të ardhura, të cilat administrohen nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve (DPT) dhe Drejtoria e Përgjithshme e Doganave (DPD), përfshijnë Tatimin mbi Vlerën e Shtuar; Tatimin mbi fitimin; Tatimin mbi të ardhura personale; Akcizat; Taksat Doganore dhe Taksa të tjera kombëtare.

DPT administron gjithashtu mbledhjen e kontributeve të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore. Burimet nga të gjitha të ardhurat e administruara nga DPT dhe DPD për vitin 2019, janë realizuar në vlerën 403.4 miliardë lekë, 2.7 për qind ose 10.5 miliardë lekë më shumë se e njëjta periudhë e vitit të kaluar dhe në masën 95.9 për qind të planit vjetor fillestar.⁴ *Rezultati pozitiv* krahasuar me vitin e kaluar, është tregues i rëndësishëm i përmirësimit të performancës së mbledhjes së të ardhurave në kuadër të reformës së konsolidimit të financave publike. Rritja e të ardhurave krahasuar me një vit më parë vjen si nga impakti i rritjes ekonomike, ashtu edhe nga përmirësimi në administrimin e taksave.

Tabela 8 Të ardhurat nga tatimet dhe doganat (në milionë lekë)

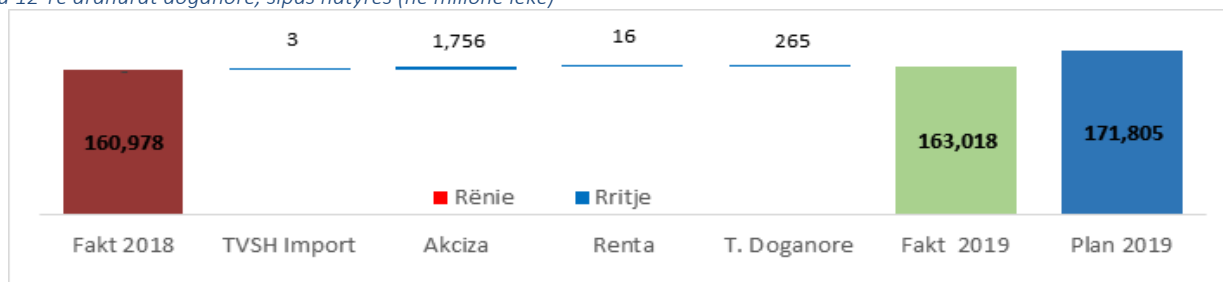
Lloji i taksave	Fakt 12 mujor 2018	Fakt 12 mujor 2019	Plan Fillestar 2019	Diferenca 2019/2018	Ndryshimi në % 2019/2018	Diferenca Fakt/ Plan 2019	Ndryshimi në % Fakt/Plan 2019	2019 (plani i rishikuar AN2)	Ndryshimi në % 2019/2018	Diferenca Fakt/ Plan i rishikuar 2019
TVSH TOTAL	143,526	136,892	153,314	(6,634)	-4.6%	(16,422)	-10.7%	151,314	(14,422)	-9.5%
Tvsh në import	107,157	107,160	114,814	7,654	7.1%	(7,654)	-6.7%	113,314	(6,154)	-5.4%
Tvsh brenda vendit	36,369	29,732	38,500	(6,637)	-18.2%	(8,768)	-22.8%	38,000	(8,268)	-21.8%
Rimbursim TVSH	14,394	23,509	19,000	9,115	63.3%	4,509	23.7%	19,000	4,509	23.7%
Tatimi mbi fitimin	34,461	36,573	33,500	2,112	6.1%	3,073	9.2%	33,500	3,073	9.2%
Akciza	44,987	46,742	48,300	1,755	3.9%	(1,558)	-3.2%	48,300	(1,558)	-3.2%
Tatimi mbi të ardhurat personale	36,517	46,089	41,900	9,572	26.2%	4,189	10.0%	41,900	4,189	10.0%
Taksa Nacional dhe te tjera	38,673	36,415	41,202	(2,258)	-5.8%	(4,787)	-11.6%	41,202	(4,787)	-11.6%
Taksat nacionale	36,055	33,781	38,400	(2,274)	-6.3%	(4,619)	-12.0%	38,400	(4,619)	-12.0%
Renta Minerare	2,618	2,634	2,802	16	0.6%	(168)	-6.0%	2,802	(168)	-6.0%
Taksë Doganore	6,217	6,482	7,390	265	4.3%	(908)	-12.3%	7,390	(908)	-12.3%
TOTALI TATIME + DOGANA	304,319	309,193	325,606	4,874	1.6%	(16,413)	-5.0%	323,606	(14,413)	-4.5%
Kontributet e mbledhura (DPT)	88,829	94,248	94,571	5,419	6.1%	(323)	-0.3%	94,571	(323)	-0.3%
TOTALI TATIME + DOGANA (përfshirë kontributet)	393,148	403,441	420,177	10,293	2.6%	(16,736)	-4.0%	418,177	(14,736)	-3.5%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

⁴ Ose 96.5% të planit vjetor të rishikuar sipas Aktit Normativ nr. 2, datë 02.10.2019.

Të ardhurat nga **Administrata Doganore** për vitin 2019 arritën në 163 miliardë lekë, me një realizim në masën 94.9 përqind të planit të rishikuar, ose 8.8 miliardë lekë më pak. Në krahasim me vitin 2018, performanca ka qenë pozitive me rreth 2 miliardë lekë më shumë sesa një vit më parë, me rritje 1.3 për qind. Krahasuar me vitin 2018, paraqiten me rritje Akciza (3.9 për qind) dhe Taksa Doganore (4.3 për qind), ndërsa një rritje të lehtë ka pasur gjithashtu edhe Renta Minerare (0.6 për qind). Ndërkohë, TVSH në Import është me realizim po aq sa vlera e vitit 2018. Krahasuar me planin të gjithë zërat e të ardhurave doganore paraqiten me mosrealizim. Deficiti i krijuar me planin lidhet kryesisht me impaktin negativ të kursit të këmbimit mbi të ardhurat doganore, duke sjellë vlera më të ulta të importit të taksuar, çka ka ndikuar në uljen e të ardhurave tatimore nga veprimtaria doganore.

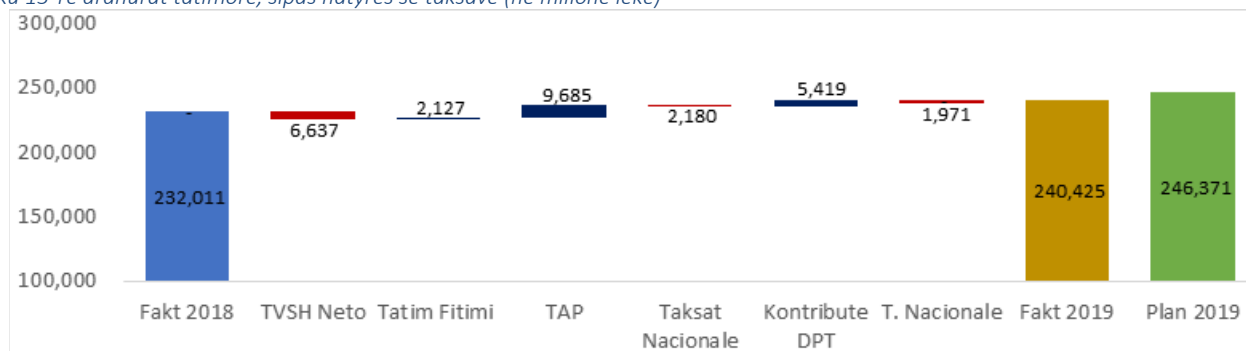
Grafiku 12 Të ardhurat doganore, sipas natyrës (në milionë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020);

Të ardhurat nga **Administrata tatimore** (përfshirë kontributet) rezultojnë 232.2 miliardë lekë nga 217.7 miliardë lekë të një viti më parë, me një rritje vjetore prej 6.7 për qind ose 14.5 miliardë lekë dhe me një realizim ndaj planit të periudhës në masën 100.3 për qind ose 0.8 miliardë lekë më shumë. Të ardhurat nga kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore janë rritur me 7.3 për qind mbi baza vjetore dhe 1.1 për qind ose afërsisht 1 miliardë lekë më shumë se parashikimi. Krahasuar me të dhënat e një viti më parë, pothuajse të gjitha llojet e të ardhurave tatimore kanë pasur një ecuri pozitive. Konkretisht TVSH +4 për qind, Tatimi mbi fitimin +8.9 për qind, Tatimi mbi të ardhurat personale +13.7 për qind dhe kontributet 7.3 për qind. ndërsa Taksat Nacionale kanë pësuar një rënie të lehtë në masën -0.5.

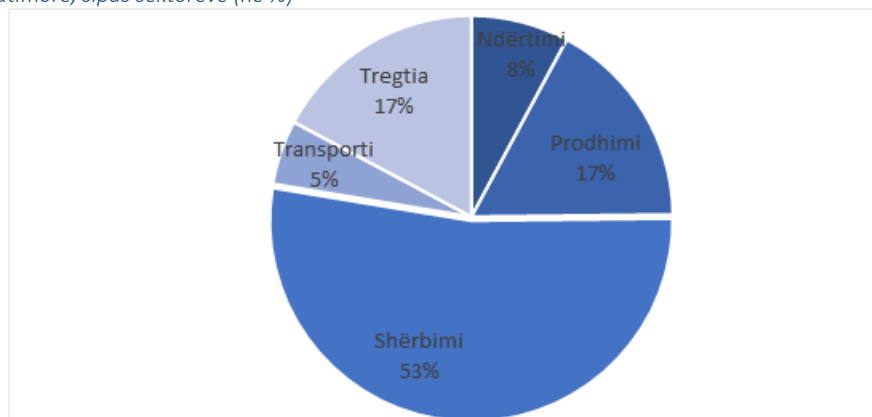
Grafiku 13 Të ardhurat tatimore, sipas natyrës së taksave (në milionë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020);

Nga të dhënat për 12-mujorin 2019, lidhur me kontributin e sektorëve të ekonomisë në totalin e të ardhurave nga administrata tatimore rezulton se peshën kryesore e zë sektori i “Shërbimeve” dhe sektori i “Tregtisë”, përkatësisht 52.7 për qind dhe 17.2 për qind.

Grafiku 14 Të ardhurat tatimore, sipas sektorëve (në %)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020);

3.3 Të ardhurat sipas taksave, tatimeve dhe burimeve të tjera

3.3.1 Taksimi Indirekt

- Taksimi i konsumit (indirekt) dhe Tatimi mbi Vlerën e Shtuar

Të ardhurat nga T.V.SH edhe në vitin 2019 zënë peshë të rëndësishme në të ardhurat buxhetore, duke përfaqësuar 8.1 për qind të Produktit të Brendshëm Bruto ose 31.1 për qind të totalit të të ardhurave tatimore. Në Tatimin mbi Vlerën e Shtuar janë mbledhur për 12-mujorin 2019, 136.9 miliardë lekë, duke shënuar një rënie kundrejt vitit të kaluar në masën 4.6 për qind ose 6.6 miliardë lekë dhe realizim në raport me planin e periudhës në masën 90.5 për qind ose 14.4 miliardë lekë më pak. Të ardhurat e mbledhura nga TVSH në import u realizuan në nivelin 107.2 miliardë lekë, me një realizim në masën 94.6 për qind kundrejt planit, ndërkohë TVSH në import është e barabartë me vlerën e vitit të kaluar. Për këtë periudhë, të ardhurat nga TVSH-ja në doganë përbëjnë rreth 78.3 për qind të të ardhurave totale nga TVSH-ja. Performanca e të ardhurave nga TVSH në import u ndikua nga një sërë faktorësh::

- ✓ Rënie e kursit të këmbimit të monedhës europiane EUR kundrejt monedhës vendase, përkatësisht në masën 3.6 përqind kundrejt vitit paraardhës, ka dhënë efekte të ndjeshme negative në uljen e të ardhurave nga TVSH e importeve për të gjitha kategoritë e mallrave, në vlerë afro 2.15 miliard lekë.
- ✓ Ndryshimi i skemës së taksimit të projektit TAP, duke e kaluar nga furnizimin me TVSH në furnizim të përjashtuar, solli një efekt negativ me rreth 5 miliardë lekë gjatë vitit 2019
- ✓ Përjashtimi nga skema e TVSH-së e inputeve bujqësore uli TVSH-në në import me 1.5 miliardë lekë.
- ✓ Rritja e Rimbursimit me 9.1 miliardë mbi plan, ka ndikuar performancën e TVSH-së për vitin 2019

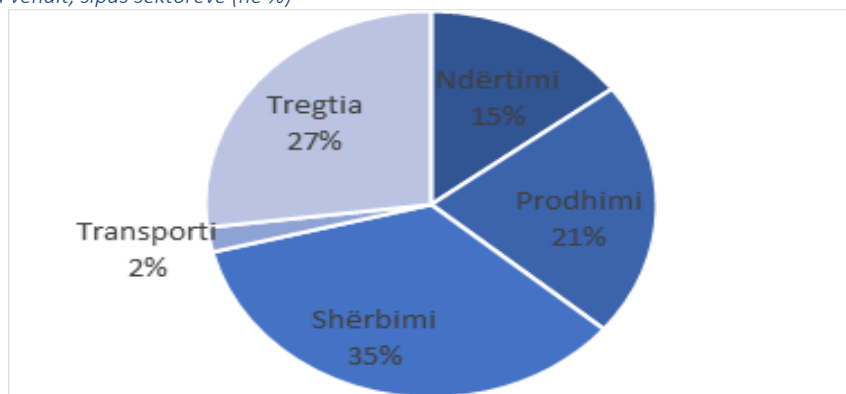
Tabela 9 Performanca e TVSH-së në import: faktorët ndikues 2019 krahasuar me 2018

Produktet	Sasia	Arsyet
Energji elektrike	1,450,281 MegaVat orë	Rritje e Importit të energjisë elektrike me 89.8%, si pasojë e rënies së prodhimit vendas të energjisë elektrike.
Metalet bazë dhe artikujt prej tyre	(50,313) ton	Efekt negativ në rënieën e sasisë ka ardhur si pasojë e efektit që ka sjellë përfundimi i projektit TAP dhe artikujt e importuar prej tyre me bazë metalore dhe nënprodukte të tjera.
Plehëruesit	+56,000 ton	Efekt negativ në TVSH ka ardhur jo nga rritja e sasisë, por nga përjashtimi nga skema e TVSH-së e plehëruesve.

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Të dhënat 12-mujore të vitit 2019, mbi shpërndarjen sektoriale të TVSh-së brenda vendit, tregojnë se “Shërbimet”, “Tregtia” dhe “Prodhimi” kanë peshën kryesore në të ardhurat nga TVSH.

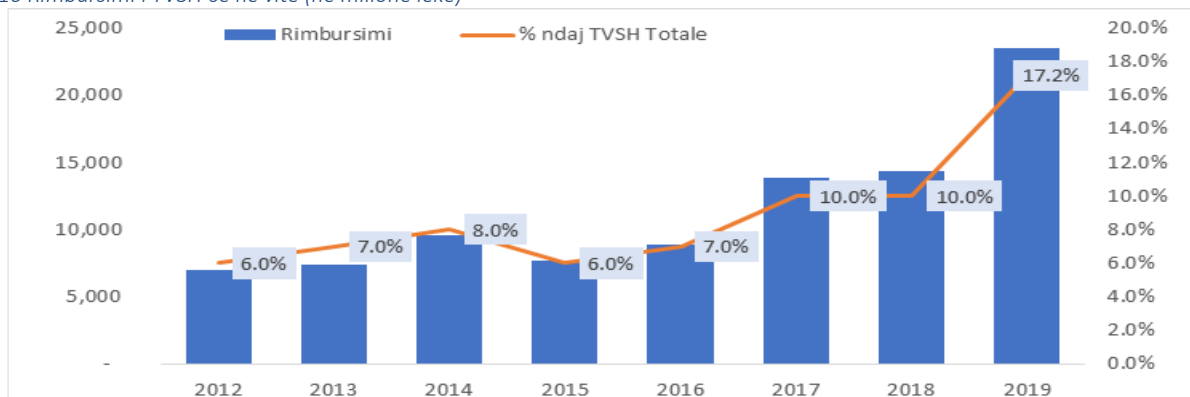
Grafiku 15 TVSH-ja brenda vendit, sipas sektorëve (në %)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Të ardhurat e mbledhura nga TVSH brenda vendit janë 29.7 miliardë lekë, me rënie kundrejt vitit të kaluar në masën 18.2 për qind ose -6.6 miliardë lekë dhe me realizim ndaj planit të periudhës në nivelin 79.2 për qind ose 8.3 miliardë lekë më pak. Rimbursimi i TVSH-së është realizuar në vlerën 23.5 miliardë lekë, 63.3 për qind ose 9.1 miliardë lekë më shumë se 12-mujori i vitit 2018. Grafiku më poshtë paraqet rimbursimin e TVSH-së në vitet 2012-2019 në milionë lekë.

Grafiku 16 Rimbursimi i TVSH-së në vite (në milionë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

- Akciza

Të ardhurat nga Akciza për periudhën Janar–Dhjetor 2019 arritën në rreth 46.7 miliardë lekë; 1.8 miliardë lekë apo 3.9 për qind më shumë krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2018; Të ardhurat nga kjo taksë u realizuan nën nivelin e planifikuar me rreth 3.2 për qind ose 1.6 miliardë lekë. Sipas llojit të mallrave kryesore me akcizë, situata për periudhën ka qenë si vijon:

- ✓ *Importi cigares rezultoi rreth 2978 ton, me një rritje prej 120 ton ose + 4.2 për qind krahasuar me 12 mujorin e vitit 2018, me efekt pozitiv +1.4 miliardë lekë.*
- ✓ *Rritja e sasisë së karburantit të importuar, ku për periudhën 12-mujore 2019 rezulton 3.7 për qind më shumë krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, me efekt + 1 miliardë lekë.*

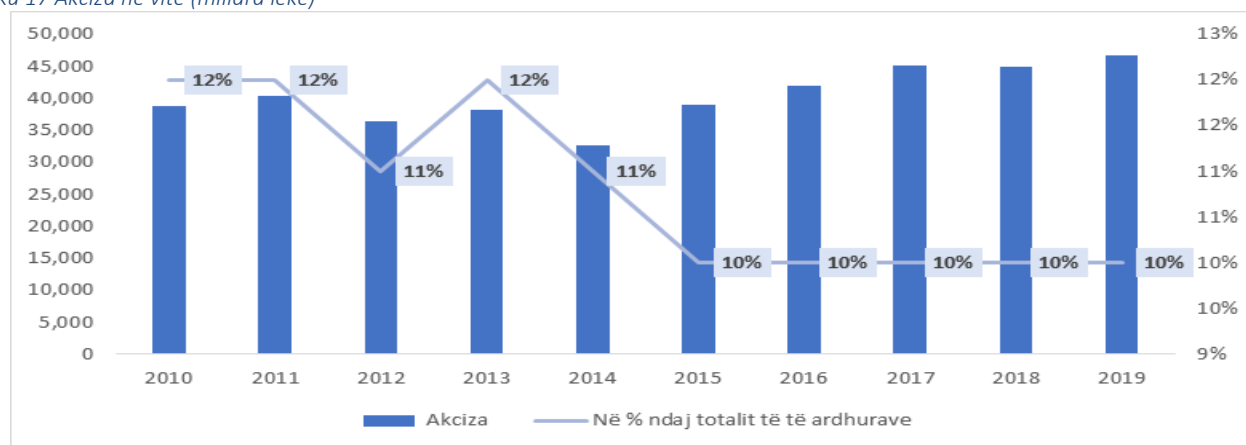
Ndërkohë, performancë pozitive si rezultat i rritjes në sasi kanë shënuar: importi dhe prodhimi vendas i birrës me +5 për qind, importi i pijeve alkoolike +19.8 për qind, importi i gazit të lëngët +13.3 për qind, si dhe rritje të deklarimit të prodhimit vendas të duhanit, nga 25 ton në 29 ton të deklaruar në periudhën Janar - Dhjetor 2019.

Tabela 10 Performanca e të ardhurave nga akciza: mallrat kryesorë 2019 - 2018

Mallrat e forta	Njësia e matjes	Janar- Dhjetor		Diferenca	
		2018	2019	në njësi fizike	në përqind
Cigare	Ton	2,858	2,978	120	4 për qind
Birrë (import+prodhim Vendi)	Mijë litra	85,150	89,365	4,215	5 për qind
Gaz i Lëngët	Ton	123,195	139,559	16,365	13.3 për qind
Karburant (Import+Prodhim Vendi)	Ton	501,770	520,201	18,431	3.7 për qind

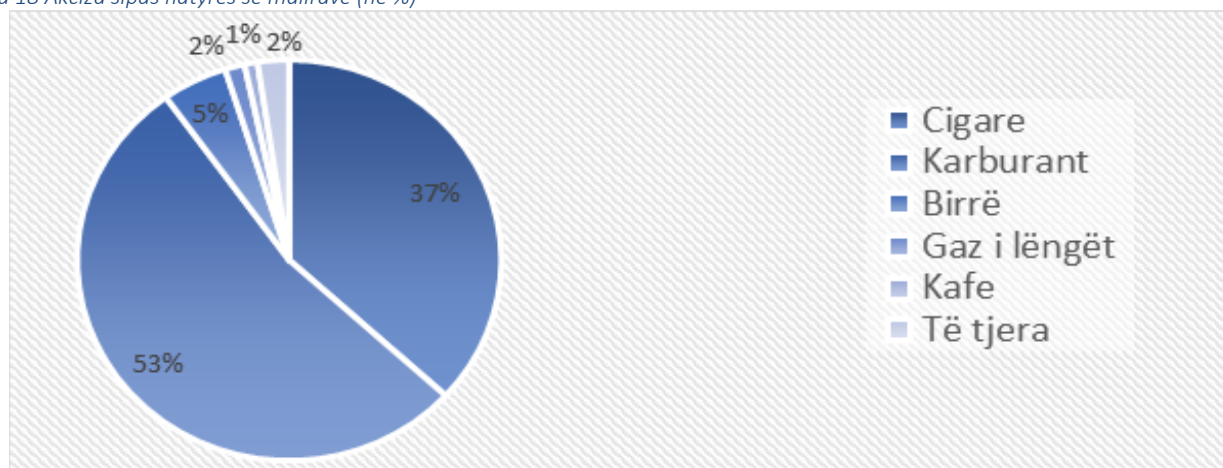
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Grafiku 17 Akciza në vite (miliard lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Grafiku 18 Akciza sipas natyrës së mallrave (në %)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

- Taksat doganore

Të ardhurat nga taksa doganore për periudhën Janar–Dhjetor 2019 janë rreth 6.5 miliardë lekë; krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2018, të ardhurat nga kjo taksë janë rritur me 265 milionë lekë ose 4.3 përqind, si dhe realizim në masën 87.7 përqind e planit. Peshën më të madhe në taksën doganore e zënë produktet si cigaret (11%), mish importi (10%), materialet e ndërtimit (10%), elektroshtëpiaket (8%). Faktori kryesor që ka ndikuar në këtë mosrealizim lidhet me rënien e kursit të këmbimit kundrejt monedhës EURO.

- Taksat nacionale

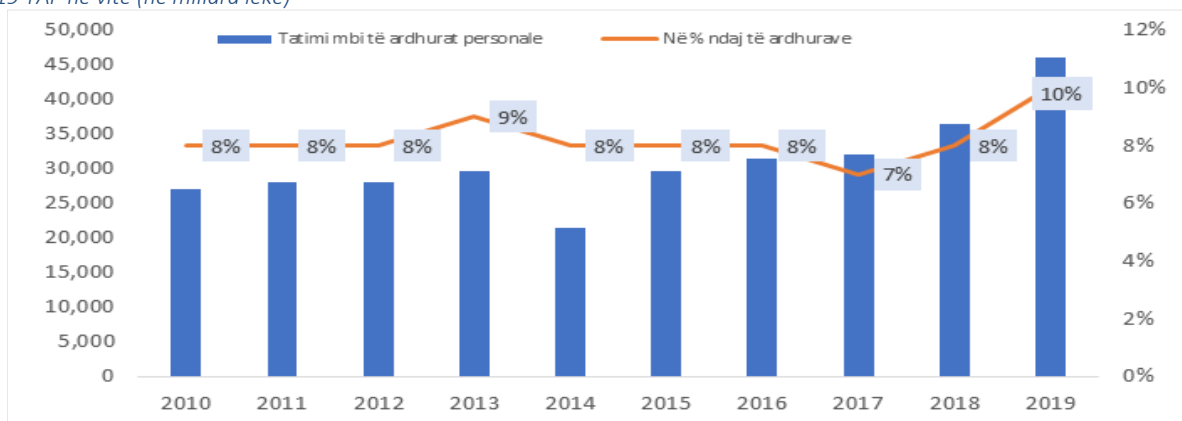
Të ardhurat nga taksat nacionale për periudhën janë realizuar në vlerën 33.8 miliardë lekë, me realizim ndaj planit në masën 88 për qind ose 4.6 miliardë lekë më pak. Krahasuar me vitin e kaluar, të ardhurat nga taksat nacionale kanë pësuar rënie në masën 6.1 për qind apo 2.2 miliardë lekë. Diferenca kryesore krahasuar me një vit më parë lidhet me shfuqizimin e pjesës dërrmuese të lojrave të fatit.

3.3.2 Taksimi direkt

- Tatimi mbi të ardhurat personale

Të ardhurat nga Tatimi mbi të Ardhurat Personale arritën në 46.1 miliardë lekë për periudhën Janar-Dhjetor 2019, me rritje kundrejt vitit të kaluar në masën 26.6 për qind ose 9.7 miliardë lekë dhe me realizim ndaj planit në masën 110 për qind ose 4.2 miliardë lekë më shumë. Ndikimin kryesor në rritjen kundrejt vitit të kaluar e ka sjellë tatimi mbi dividendin me 7.4 miliardë lekë më shumë, duke reflektuar efektin pozitiv të uljes së normës së tatimit mbi dividendët nga 15% në 8%. Gjithashtu, rritja e të ardhurave të të punësuarve në sektorin publik dhe privat përkatësisht me 9.8% dhe 4.3% ka ndikuar në rritjen e derdhjes së tatimit mbi të ardhurat personale me efekt pozitiv +1.33 miliardë lekë krahasuar vitin fiskal 2018. Njëkohësisht, tatimi mbi të ardhurat nga interesat e depozitave është rritur me +0.17 miliardë lekë dhe tatimi mbi të ardhurat nga qeradhënia është rritur me +0.17 miliardë lekë. Sipas burimit të të ardhurave individuale që taksohen, bazuar në të dhënat për 12-mujorin 2019, situata pasqyrohet në grafikun më poshtë:

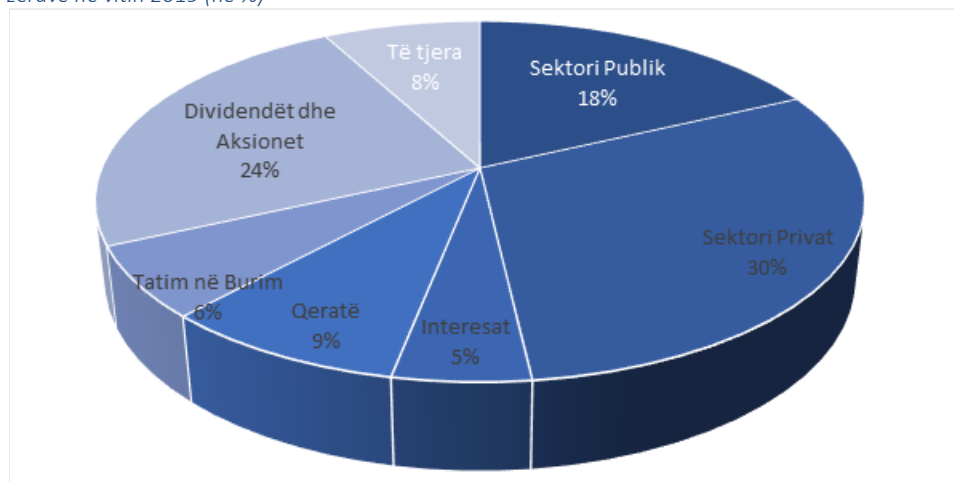
Grafiku 19 TAP në vite (në miliard lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Grafiku 20 TAP sipas zërave në vitin 2019 (në %)

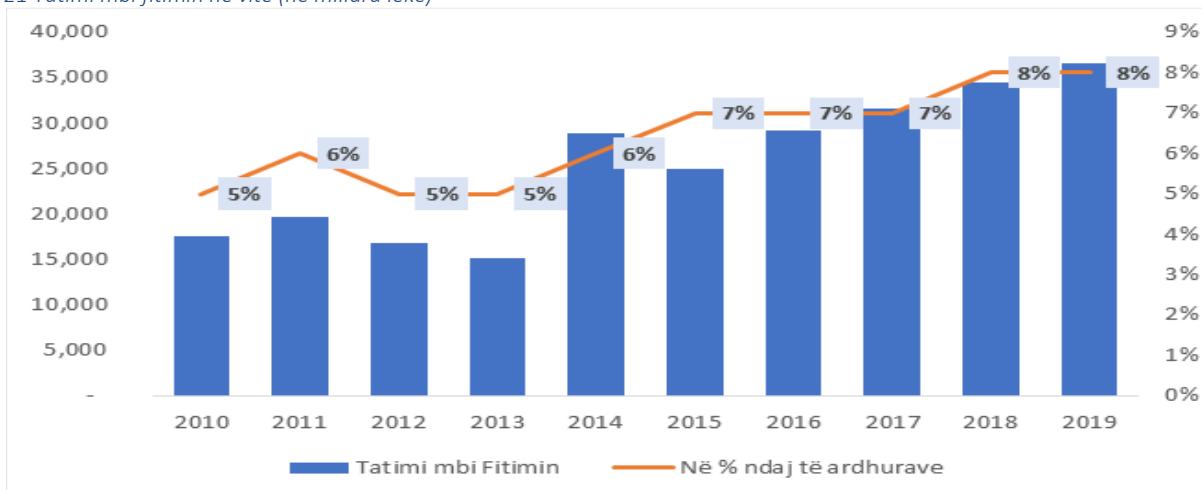

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020);

- Tatim Fitimi

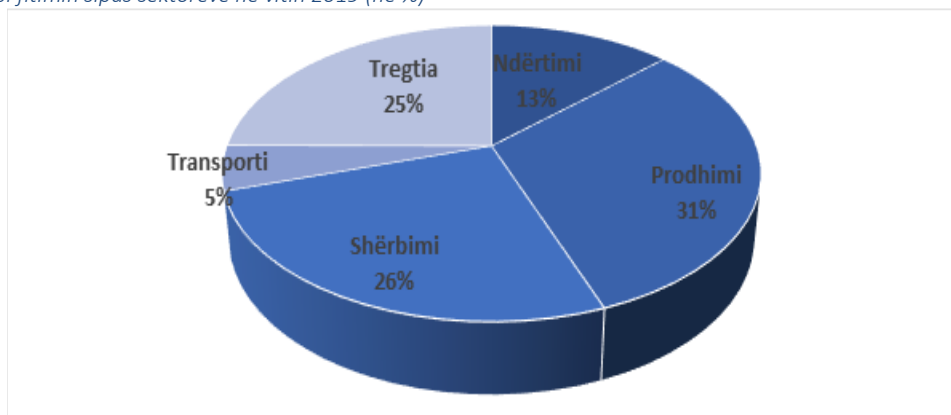
Të ardhurat nga Tatimi mbi Fitimin për 12-mujorin 2019 arritën në rreth 36.6 miliardë lekë nga 34.4 miliardë lekë të mbledhura një vit më parë, me një rritje prej 6.2 për qind ose 2.1 miliardë lekë më shumë. Krahasuar me planin këto të ardhura kanë pasur një performancë pozitive me rreth 9.2 për qind ose 3.1 miliardë lekë më shumë. Reflektimi i situatës pozitive ekonomike të vitit 2018 është vënë re në deklaratat e fitimit të tatueshëm si dhe pagesat e tatimit mbi fitimin në Mars 2019. Situata pozitive në sektorin energjitik gjatë vitit 2018, ka lejuar kompanitë e këtij sektori që të paguajnë në Buxhetin e Shtetit edhe detyrimet e papaguara nga vitet e kaluara, duke rritur vlerën e Tatimit mbi Fitimin. Njëkohësisht, pagesa e një tatimi mbi fitimin reflekton gjithashtu situatën e qëndrueshme sidomos në sektorin e prodhimit (me një pagesë tatimi mbi fitimin +2.1 miliardë lekë më shumë se viti 2018), sektori i transportit me +0.3 miliardë lekë dhe sektori i tregtisë me +0.3 miliardë lekë më shumë se pagesa e tatimit mbi fitimin një vit më parë. Ulje në tatimin mbi fitimin e paguar gjatë vitit 2019 krahasuar me vitin e kaluar ka shënuar sektori i shërbimeve me 0.8 miliardë lekë më pak.

Grafiku 21 Tatimi mbi fitimin në vite (në miliard lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Grafiku 22 Tatimi mbi fitimin sipas sektorëve në vitin 2019 (në %)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020);

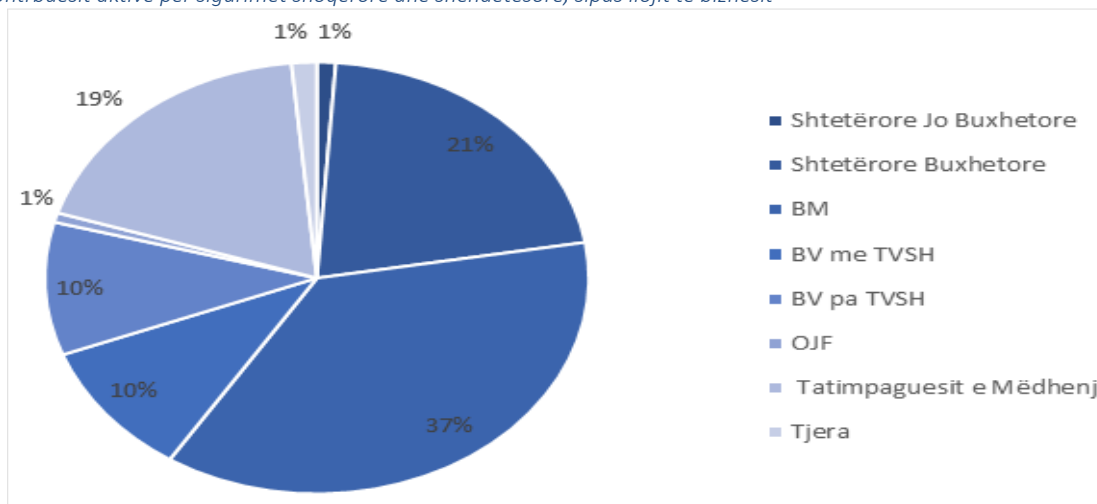
- Renta Minerare

Të ardhurat nga Renta Minerare në eksport janë realizuar në vlerën 2.6 miliardë lekë, po aq sa edhe renta minerare për vitin 2018, si dhe realizim kundrejt planit vjetor në masën 94.1 për qind. Të ardhurat nga renta minerare e naftës bruto janë 2.12 miliardë lekë, 50 milionë ose 2.4% më shumë se renta e vitit 2018. Krahasuar me vitin e kaluar të ardhurat nga renta minerare për naftën bruto kanë rënë si rezultat i rënies së çmimit të naftës bruto në tregjet ndërkombëtare, por efekti i rritjes në sasinë e naftës bruto të eksportuar me +37 mijë ton, ka sjellë efekt pozitiv në rentë me +133 milionë lekë. Gjatë vitit 2019 kemi një rënie të rentës për njësi nga 3.55 lekë/ton në 3.42 lekë/ton. Ndërkohë, të ardhurat nga mineralet e eksportuara kanë pësuar rënie në masën 71.3 milionë lekë, për shkak të rënies së madhe të çmimit të mineraleve në tregjet ndërkombëtare me 19.2%, krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, duke sjellë një efekt negativ 111.5 milionë lekë, efekt ky që është kompensuar disi nga rritja e sasisë së eksportuar me 155 mijë ton, me efekt në vlerë prej +42.2 milionë lekë. Gjatë vitit 2019 kemi një rënie të rentës për njësi nga 0.26 lekë/ton në 0.21 lekë/ton së eksportuar, me rreth 147 mijë ton si dhe për shkak të rënies së çmimit të mineraleve në tregjet ndërkombëtare.

- Të ardhurat e fondeve speciale

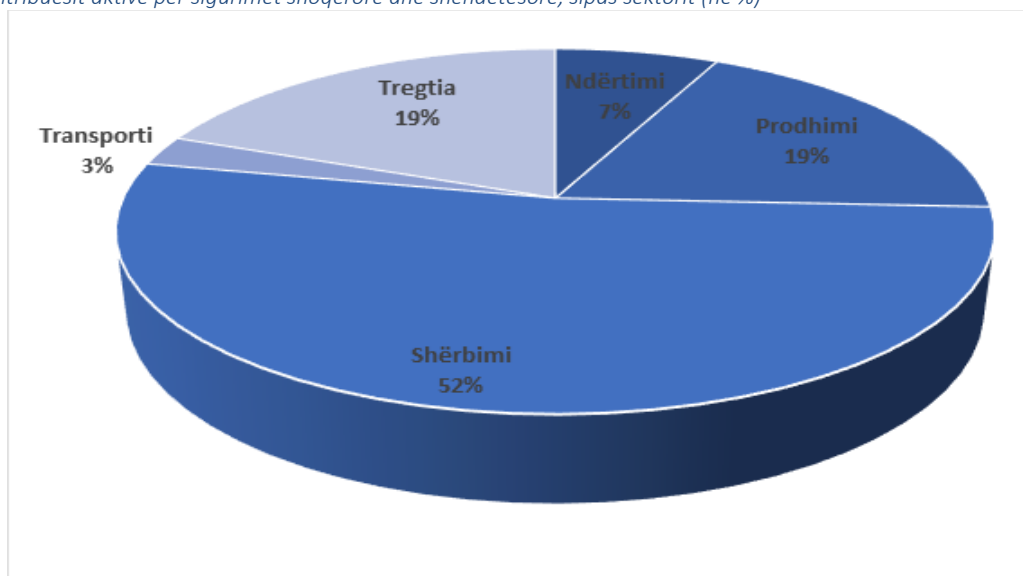
Të ardhurat nga Fondet Speciale për periudhën Janar – Dhjetor 2019 arritën në 98.4 miliardë lekë, me një realizim në masën 99.3 për qind kundrejt planit dhe 5.6 për qind ose 5.3 miliardë lekë më shumë krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë. Ky grup të ardhurash përbën rreth 21.4 për qind të totalit të të ardhurave të përgjithshme për këtë periudhë. Nga totali i fondeve speciale, rreth 97.4 miliardë lekë janë kontribute të Sigurimeve Shoqërore dhe Shëndetësore dhe 1 miliardë lekë të ardhura për kompensimin në vlerë të pronarëve. Nga sigurimet shoqërore janë mbledhur rreth 84.3 miliardë lekë, 4.8 miliard lekë ose 6.1 për qind më shumë sesa viti i kaluar dhe nga sigurimet shëndetësore janë mbledhur 13.1 miliardë lekë, 0.7 miliardë ose 5.6 për qind më shumë krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë. Përsa i takon bazës së taksueshme, nga të dhënat e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, për periudhën 12-mujore rezultojnë se në total ka një rritje të numrit mesatar të të punësuarve për efekt të derdhjes së kontributeve krahasuar me mesataren e një viti më parë. Numri i kontribuesve për muajin dhjetor 2019, është rritur me afërsisht 8300 kontribues ose 1.3 për qind, krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë.

Grafiku 23 Kontribuesit aktivë për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore, sipas llojit të biznesit

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Grafiku 24 Kontribuesit aktivë për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore, sipas sektorit (në %)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020);

Peshën më të madhe, për numër mesatar kontribuesish e zë biznesi i madh (tatimpaguesit e mëdhenj) dhe ndërmarrjet shtetërore buxhetore, përkatësisht 37 për qind dhe 21 për qind. Në sektorin shtetëror vihet re një rënie e këtij treguesi me 0.5 për qind në ndërmarrjet shtetërore buxhetore, dhe rritje 5.4 për qind në ndërmarrjet shtetërore jobuxhetore. Edhe në sektorin privat ky tregues ka shënuar rritje dhe konkretisht 7.7 për qind në biznesin vogël me TVSH dhe 4.6 për qind në biznesin e vogël pa TVSH. Duke e analizuar nga këndvështrimi i sektorëve të ekonomisë, peshën kryesore në kontribuuesit aktivë e zënë punonjësit në sektorin e “Shërbimit” me 52%, si dhe “Prodhimi” dhe “Tregtia” me 19% secili sektor. Krahasuar me vitin e kaluar, ky tregues ka pësuar këto ndryshime: sektori i “Shërbimit” është rritur me 2.4 për qind, sektori i “Tregtisë” është rritur me 1.1 për qind, si dhe sektori “Transportit” është rritur me 0.5 për qind.

4. SHPENZIMET E PËRGJITHSHME

Shpenzimet e përgjithshme publike, për vitin 2019, arritën në rreth 491.9 miliardë lekë me një realizim në masën 94.7 përqind të planit vjetor sipas Buxhetit fillestar, Aktit Normativ nr.2 datë 2.10.2019 (AN nr.2) dhe Aktit Normativ nr.11 datë 24.12.2019 (AN nr.11). Ndërkohë që, krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2018, ky zë ka rezultuar 3.3 përqind më i lartë ose 15.75 miliardë lekë më shumë. Shpenzimet e përgjithshme për vitin 2019 përbëjnë rreth 28.6 përqind të Produktit të Brendshëm Bruto. Shpenzimet e përgjithshme kanë ruajtur një nivel të qëndrueshëm ndër vite kundrejt PBB-së, me një nivel mesatar prej rreth 29.9 përqind.

Grafiku 25 Shpenzimet e përgjithshme korrente dhe kapitale (mld lekë), ritmi i rritjes vjetore (në %)

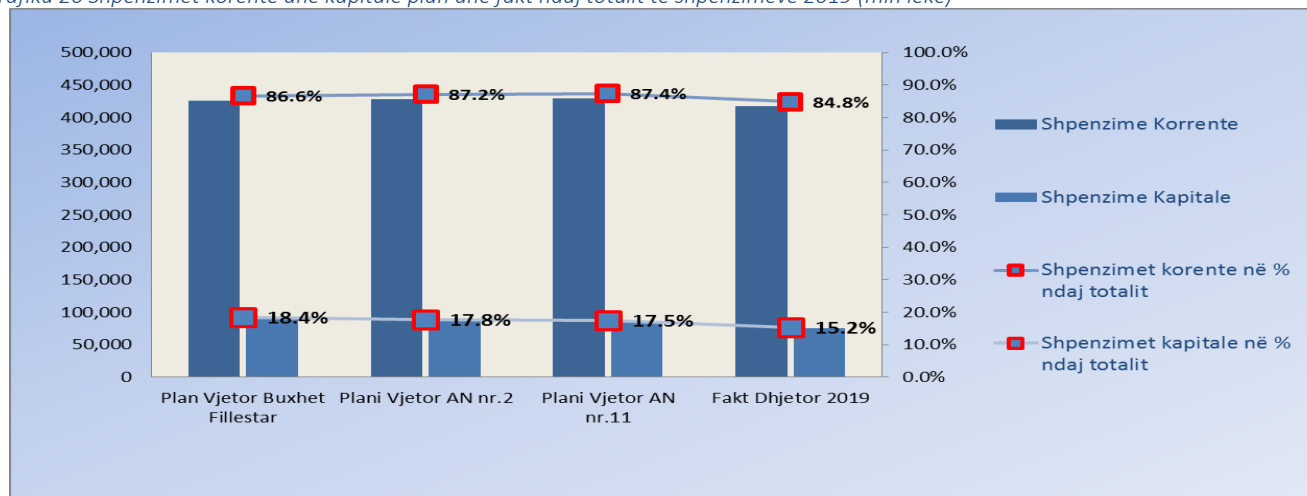
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

4.1 Shpenzimet sipas natyrës ekonomike

Shpenzimet korente dhe ato kapitale, kanë shënuar një realizim respektivisht:

- ✓ Shpenzimet korente 97.8 përqind të planit vjetor fillestar (97 përqind të planit sipas AN nr.11).
- ✓ Shpenzimet kapitale 82.8 përqind të planit vjetor fillestar (87.1 përqind të planit sipas AN nr.11).

Grafiku 26 Shpenzimet korente dhe kapitale plan dhe fakt ndaj totalit të shpenzimeve 2019 (mld lekë)

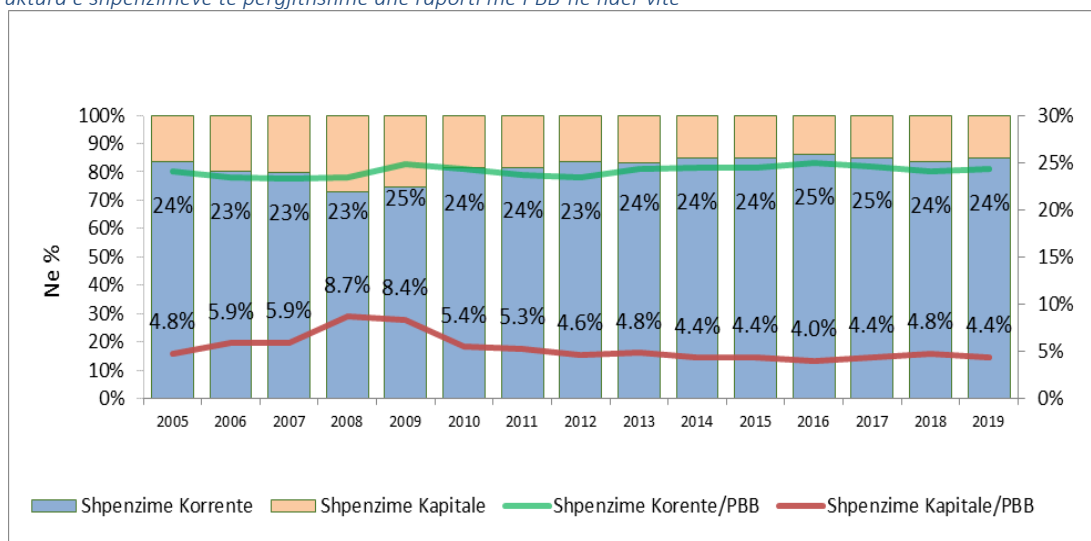

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Shpenzimet korente për vitin 2019 rezultuan në rreth 416.85 miliardë lekë, ndërsa krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë ky zë ka rezultuar 4.9 përqind më i lartë ose rreth 19.5 miliardë lekë më shumë. Shpenzimet korente për vitin 2019 zënë 84.8 përqind të totalit të shpenzimeve ndërkohë që krahasuar me Produktin e Brendshëm Bruto zënë rreth 24 përqind. Nga grafiku i mëposhtëm vihet re trendi i qëndrueshëm ndër vite, i raportit të shpenzimeve korente kundrejt PBB, me një nivel mesatar prej 24 përqind.

Shpenzimet kapitale për vitin 2019 paraqesin një realizim në masën rreth 75 miliardë lekë. Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2018, ky zë është 4.4 përqind më i ulët ose rreth 3.44 miliardë lekë më pak. Shpenzimet kapitale për vitin 2019 zënë 15.2 përqind të totalit të shpenzimeve ndërkohë që krahasuar me PBB zënë rreth 4.4 përqind. Edhe për shpenzimet kapitale vihet re një trend i qëndrueshëm ndër vite kundrejt PBB, me një nivel mesatar prej 5.3 përqind.

Grafiku 27 Struktura e shpenzimeve të përgjithshme dhe raporti me PBB-në ndër vite

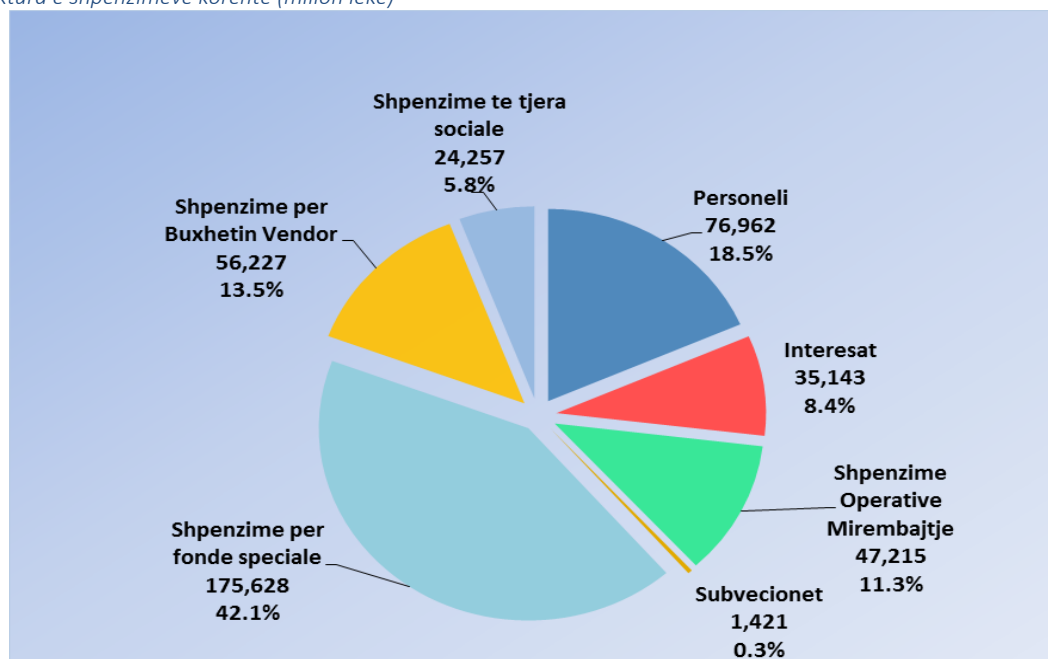
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Shpenzimet korente në raport me planin fillestar të vitit 2019 paraqesin një realizim prej 97.8 përqind (97 përqind të planit vjetor sipas AN nr.11), duke rezultuar në rreth 416.85 miliardë lekë.

Zërat kryesorë që ndikuan në nivelin e realizimit të shpenzimeve korente janë përkatësisht:

- ✓ *Shpenzimet për buxhetin vendor me 109.6 përqind të planit vjetor fillestar (101.7 përqind të planit vjetor sipas AN nr. 11),*
- ✓ *Shpenzimet e tjera sociale me 101.1 përqind të planit vjetor fillestar (98.2 përqind të planit vjetor sipas AN nr. 11),*
- ✓ *Shpenzimet operative mirëmbajtje me 100.8 përqind të planit vjetor fillestar (98.6 përqind të planit vjetor sipas AN nr. 11).*

Grafiku 28 Struktura e shpenzimeve korente (milion lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Shpenzimet e Personelit, gjatë vitit 2019, përfaqësuan 18.5 përqind të totalit të shpenzimeve korente. Niveli i shpenzimeve faktike të personelit prej rreth 76.96 miliardë lekë, realizon nivelin e parashikuar për këtë zë në planin vjetor fillestar në masën 95.3 përqind (96 përqind të planit vjetor sipas AN nr.11). Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2018, ky zë është 4.6 përqind më i lartë ose 3.38 miliardë lekë më shumë.

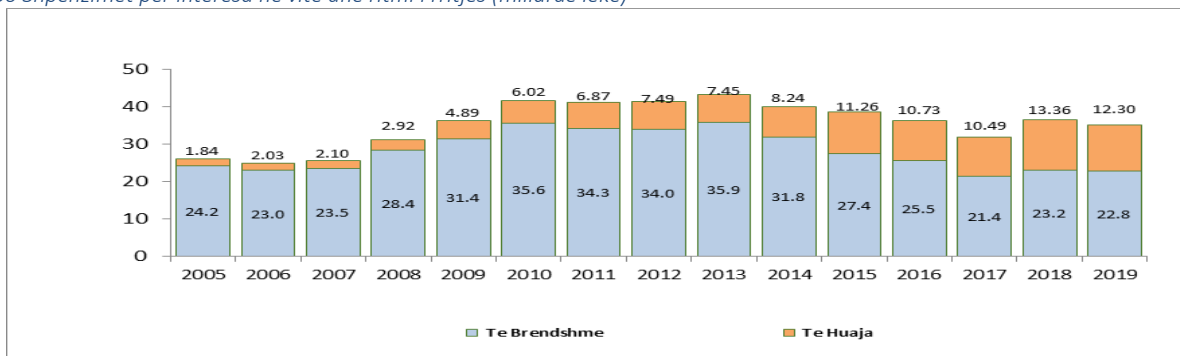
Grafiku 29 Shpenzimet e personelit në vite dhe ritmi i rritjes (miliardë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Shpenzimet për Interesa, gjatë vitit 2019, kanë përfaqësuar 8.4 përqind të shpenzimeve korente. Niveli faktik i tyre ka rezultuar në masën 84.3 përqind të planit vjetor fillestar (87.6 përqind sipas AN nr.11). Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2018, ky zë ka rezultuar 3.8 përqind më i ulët ose 1.37 miliardë LEK më pak.

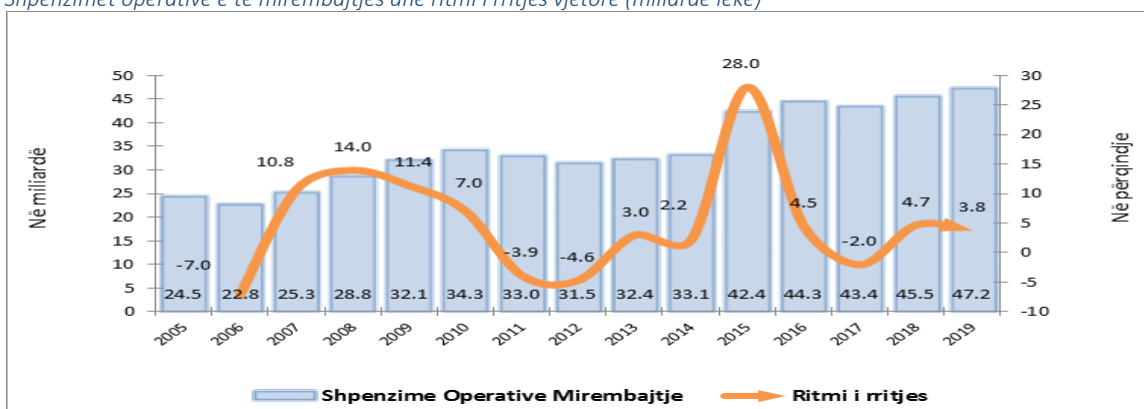
Grafiku 30 Shpenzimet për interesa në vite dhe ritmi i rritjes (miliardë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Shpenzimet Operative & Mirëmbajtje, gjatë vitit që lamë pas, kanë shënuar një realizim në masën rreth 47.2 miliardë LEK, ose 100.8 përqind të planit vjetor fillestar (98.6 përqind të planit vjetor sipas AN nr.11). Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2018, ky zë ka rezultuar 3.8 përqind më i lartë, ose rreth 1.7 miliardë LEK më shumë.

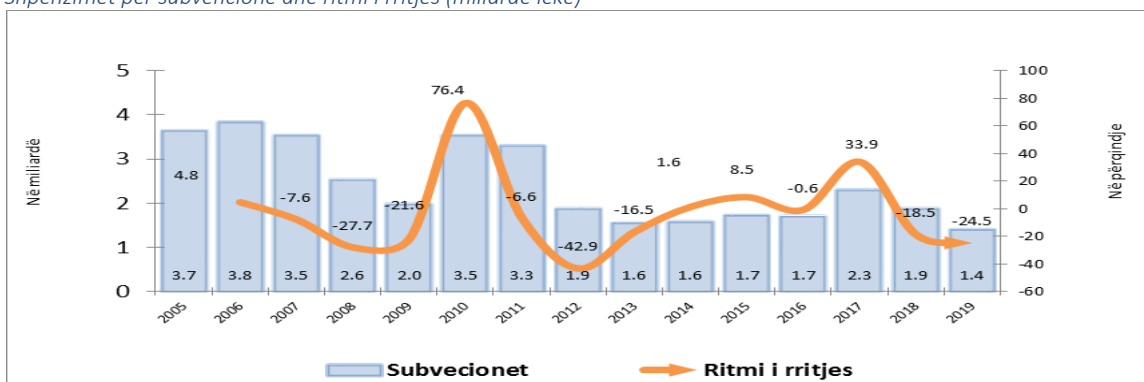
Grafiku 31 Shpenzimet operative e të mirëmbajtjes dhe ritmi i rritjes vjetore (miliardë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Shpenzimet për Subvencione, në fund të vitit 2019, arritën nivelin rreth 1.42 miliardë LEK, me një realizim në masën 95.3 përqind të planit vjetor fillestar (99.3 përqind të planit vjetor sipas AN nr.11). Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2018 shpenzimet për subvencione rezultojnë 24.5 përqind më të ulëta ose 462 milion LEK më pak.

Grafiku 32 Shpenzimet për subvencione dhe ritmi i rritjes (miliardë lekë)

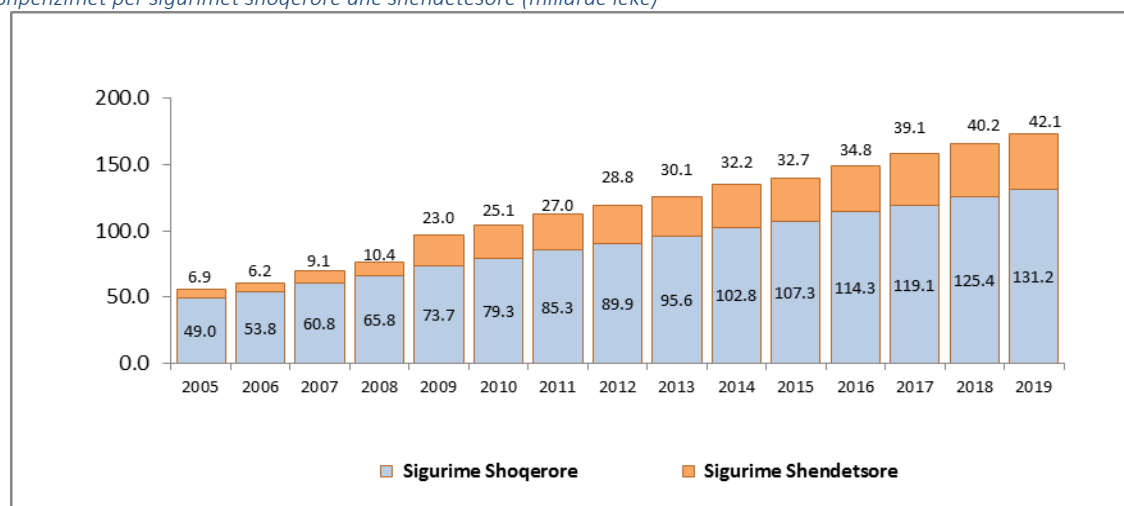
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Shpenzimet për Fondet Speciale, për vitin 2019, rezultuan në nivelin rreth 175.6 miliardë LEK, me një realizim prej 97.6 përqind kundrejt planit vjetor fillestar (97.4 përqind kundrejt planit vjetor sipas AN nr.11). Përkatësisht:

- ✓ *Shpenzimet për sigurime shoqërore arritën në vlerën rreth 131.2 miliardë LEK, duke rezultuar me një realizim 100.5 përqind të planit vjetor fillestar (100.2 përqind sipas AN nr.11).*
- ✓ *Shpenzimet për sigurime shëndetësore arritën në vlerën rreth 42.1 miliardë LEK, duke rezultuar me një realizim 100.5 përqind të planit vjetor fillestar (dhe AN nr.11).*
- ✓ *Shpenzimet për kompensimin e ish-pronarëve arritën në vlerën rreth 2.27 miliardë LEK, duke rezultuar me një realizim 45.4 përqind të planit vjetor fillestar (dhe AN nr.11).*

Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2018, shpenzimet për sigurime shoqërore janë rreth 5.87 miliardë LEK më të larta, shpenzimet për sigurime shëndetësore janë rreth 1.96 miliard lekë më të larta dhe shpenzimet për kompensimin e pronarëve janë 460 milion LEK më të ulëta.

Grafiku 33 Shpenzimet per sigurimet shoqërore dhe shëndetësore (miliardë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Shpenzimet për Papunësinë, për vitin 2019, janë realizuar në masën 101 përqind e planit vjetor fillestar (93.5 përqind të planit vjetor sipas AN nr.11). Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2018 shpenzimet për këtë zë rezultojnë me një rritje në masën 50.4 përqind, ose 169 milion LEK më shumë në terma nominalë.

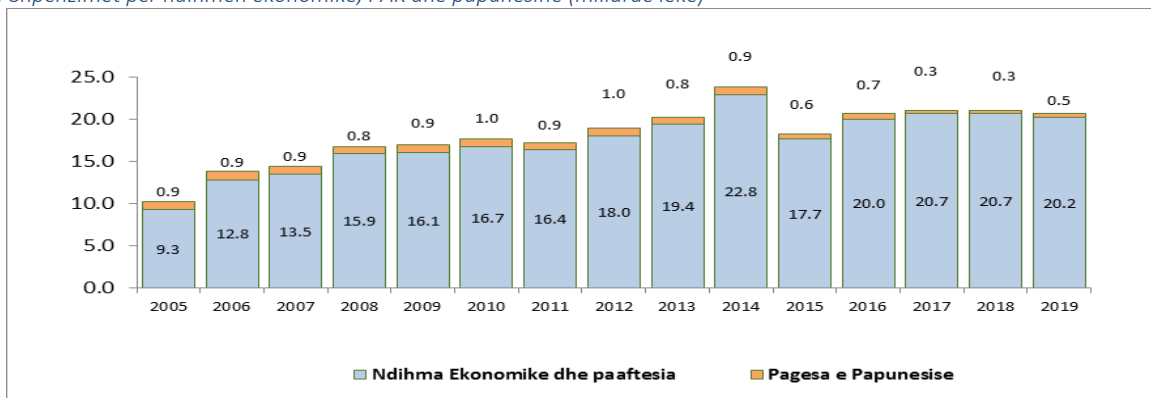
Shpenzimet për Ndihmën Ekonomike dhe Pagesën e Paftësisë (PAK), për vitin 2019, u realizuan në masën 98.5 përqind të planit vjetor fillestar (95.7 përqind sipas AN nr.11). Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2018 shpenzimet për këtë zë rezultojnë me një ulje në masën 2.3 përqind ose 482 milion LEK më pak në terma nominalë.

Kompensimi për ish-të Përndjekurit Politikë, për vitin 2019, u realizua në masën 119.9 përqind të planit vjetor fillestar (99.9 përqind sipas nr.11). Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2018 shpenzimet për këtë zë rezultojnë me një rritje në masën 20.2 përqind ose 202 milion LEK më shumë në terma nominalë.

Shpenzimet për bonusin e lindjeve, për vitin 2019, u realizuan në masën rreth 2.36 miliardë LEK duke rezultuar 118.2 përqind e planit vjetor fillestar (126.4 përqind sipas AN nr.11).

Grafiku 34 Shpenzimet per ndihmën ekonomike, PAK dhe papunësinë (miliardë lekë)

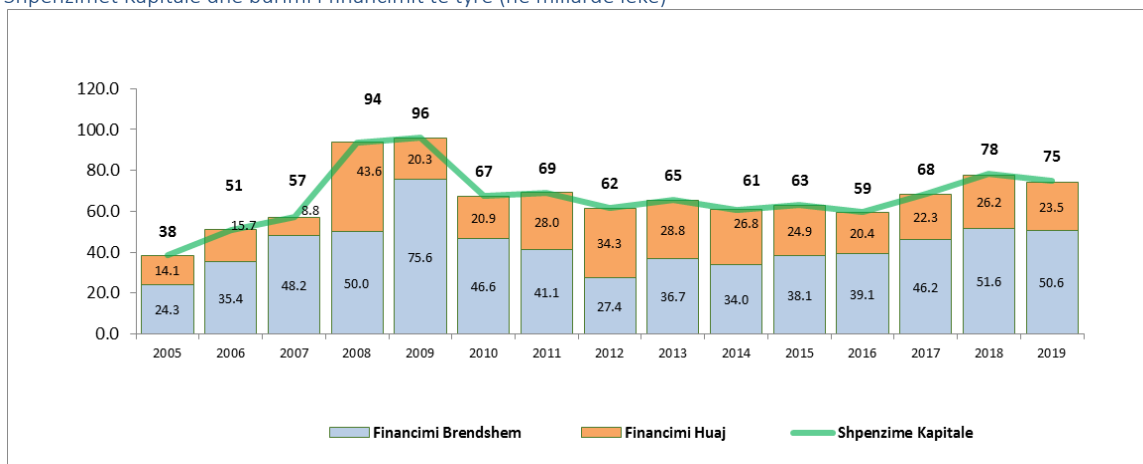

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Shpenzimet kapitale, në vijim të analizës së ecurisë së realizimit të investimeve publike, për vitin 2019 janë konstatuar me një realizim në masën rreth 75 miliardë LEK ose 82.8 përqind në raport me planin vjetor fillestar (87.1 përqind të planit vjetor sipas AN nr.11). Respektivisht:

- ✓ *Projektet e investimeve me financim të brendshëm kanë shënuar një realizim në masën rreth 50.6 miliardë LEK ose 89 përqind në raport me planin vjetor fillestar (93.7 përqind të planit vjetor sipas AN nr.11). Investimet nga të ardhurat e Arsimit të Lartë kanë shënuar një realizim në masën 890 milion lekë ose 80.9 përqind në raport me planin vjetor fillestar (dhe AN nr.11).*
- ✓ *Projektet e investimeve me financim të huaj janë realizuar në masën rreth 23.46 miliardë LEK ose 72 përqind në raport me planin vjetor fillestar (75.7 përqind të planit vjetor sipas AN nr.11).*

Grafiku 35 Shpenzimet Kapitale dhe burimi i financimit të tyre (në miliardë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Fondet buxhetore të alokuara për investime kanë prekur fushat më të rëndësishme të ekonomisë: Infrastruktura, Energjia, Arsimi, Shëndetësia, Turizmi, Rendi dhe Siguria Publike etj. Realizimi i investimeve në total ka qenë në nivele të larta, veçanërisht për financimin e brendshëm. Kjo dëshmon për një menaxhim eficient të fondeve buxhetore nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë. Megjithatë, diferencat në realizimin me planin fillestar lidhen kryesisht me mosrealizimin në kohë të procedurave të prokurimit, pavarësisht angazhimit nga institucionet buxhetore.

Me buxhetin e vitit 2019 janë financuar dhe mbyllur rreth 400 kontrata investimesh me financim të brendshëm. Konkretisht:

- ✓ Janë mbyllur 15 kontrata investimi të transportit rrugor me vlerë totale rreth 7.7 miliardë lekë.
- ✓ Janë mbyllur 89 kontrata investimi për ujësjellësa dhe kanalizime me vlerë totale 1.92 miliardë lekë.
- ✓ Janë mbyllur 50 kontrata investimi për energjinë, burimet natyrore, industrinë, transportin hekurudhor, planifikimin urban dhe mbetjet urbane me vlerë totale rreth 1.8 miliardë lekë.
- ✓ Janë mbyllur 17 kontrata investimi për argjinaturat e lumenjve dhe mbrojtjen prej tyre, me vlerë totale 900 milionë lekë.
- ✓ Janë mbyllur 25 kontrata për rikonstruksione të ambienteve në disa spitale dhe poliklinika, ndërtim depo barnash, furnizim dhe vendosje pajisjesh spitalore, projekt preventiva për rikonstruksione etj.
- ✓ Janë mbyllur 35 kontrata kontrata të rëndësishme për rikonstruksione/ndërtime të bazave prodhuese/pajisje dhe hartim projekt preventivash për disa shkolla profesionale në vend, për strehimin , doganat dhe tatimet, me vlerë totale rreth 2.2 miliardë lekë.
- ✓ Janë mbyllur 60 kontrata investimi per rikonstruksione/rindërtime/shtesa/ ambiente sportive të shkollave 9-vjeçare dhe të mesme në shumë bashki të vendit, me vlerë totale rreth 2.8 miliardë lekë.
- ✓ Janë mbyllur 36 kontrata për policinë e shtetit për armatime, lexues optikë etj. me vlerë totale rreth 736.5 milionë lekë.
- ✓ Janë mbyllur 11 kontrata investimi për sisteme armatimi, sisteme vëzhgimi të hapësirës ajrore dhe aktivitete të tjera të Ministrisë së Mbrojtjes me vlerë totale rreth 2.4 miliardë lekë.
- ✓ Kanë përfunduar 2 projekte të rëndësishme në fushën kulturore me vlerë totale 69.6 milionë lekë: Projekti i Restaurimit të Muzeut Historik Kombëtar dhe Restaurimi i muzeut “Mësonjëtorja e parë shqipe”.
- ✓ Janë mbyllur 22 kontrata për sistemin e burgjeve dhe arkivën e gjendjes gjyqësore, me vlerë totale 170.3 milionë lekë:
- ✓ Janë mbyllur 9 kontrata për programet e mjedisit, me vlerë totale 153.8 milionë lekë.
- ✓ Janë mbyllur 7 kontrata me vlerë 8 milionë lekë për blerje pajisjesh të ndryshme për Institucionet e Sistemit të Drejtësisë.

4.2 Shpenzimet sipas natyrës funksionale

Spektori me peshën më të lartë në shpenzimet buxhetore është mbrojtja sociale, me 32 përqind të shpenzimeve të përgjithshme publike në vitin 2019, e dominuar nga shpenzimet për fondin e pensioneve si edhe programet në mbështetje të familjeve dhe individëve në nevojë (ndihma ekonomike dhe aftësia e kufizuar).

Arsimi dhe shëndetësia përbëjnë përkatësisht 11 përqind dhe 10 përqind të shpenzimeve të përgjithshme publike në vitin 2019. Çështjet ekonomike dhe strehimi dhe komoditetet e komunitetit (ku përfshihen infrastruktura rrugore, ujësjellës kanalizime, mbetjet urbane si dhe planifikimi urban) zënë përkatësisht 10 përqind dhe 7% të shpenzimeve të përgjithshme për vitin 2019. Shpenzimet e përgjithshme publike përbëjnë 17% të buxhetit për vitin 2019, përfshirë edhe pagesat e borxhit.

Tabela 11 Shpenzimet sipas funksionit (në milionë lekë)

Kodi	Funksioni	2019 Plan	2019 Plan (në % ndaj totalit)	2019 Fakt	2019 Fakt (në % ndaj totalit)	2019 Fakt (i korrigjuar)**	2019 Fakt i korrigjuar (në % ndaj totalit)	2019 Faktii korrigjuar (në % ndaj planit)
1	Sherbimet e Pergjithshme Publike	40,496	8%	84,438	17%	35,873	9%	89%
2	Mbrojtja	13,807	3%	13,337	3%	13,327	3%	97%
3	Rendi dhe Siguria Publike	29,500	6%	30,908	6%	29,084	7%	99%
4	Ceshtjet Ekonomike	42,617	8%	50,333	10%	36,619	9%	86%
5	Mbrojtja e Mjedisit	1,071	0%	2,997	1%	1,102	0%	103%
6	Strehimi dhe Komoditetet e Komunitetit	28,332	5%	36,754	7%	24,634	6%	87%
7	Shendetesia	50,454	10%	51,182	10%	51,156	13%	101%
8	Argetimi, Kultura dhe Ceshtjet Fetare	3,590	1%	7,310	1%	4,748	1%	132%
9	Arsimi	42,155	8%	55,684	11%	43,888	11%	104%
10	Mbrojtja Sociale	155,127	30%	158,954	32%	156,719	39%	101%
	Të paklasifikuara*	112,428	22%		0%			
	TOTALI	519,577	100%	491,897	100%	397,150	100%	76%

* Ne zerin "Shpenzime te tjera te paklasifikuara" (Totali) jane perfshire: (i) pagesat per sherbimin e borxhit, (ii) kontigjenca per politika pagash dhe pensionesh, (iii) fondi rezerve, dhe (iv) shpenzimet e pushtetit vendor

** Vlerësim i përafërt, korrigjuar për interesat, shpenzimet e buxhetit vendor dhe rezervat

Plani fillestar i vitit 2019 kishte parashikuar po këto nivele, pak a shumë të ngjashme, të peshave relative të shpenzimeve sipas klasifikimit funksional, kundrejt një viti më parë. Në shmangien e vërejtur kundrejt rezultatit faktik 2019, ka ndikuar shpërndarja gjatë vitit 2019 e atyre shpenzime të paklasifikuara, të lidhura respektivisht me shërbimin e borxhit, shpenzimet e pushtetit vendor dhe me fondin rezervë, sidomos tek ky i fundit ndikim patën alokimet e rezervave dhe shpërndarja e tyre pas tërmetit të datës 26.11.2019. Në çdo rast, rezultati faktik tregon nivele të kënaqshme të realizimit të planit sipas funksioneve për vitin 2019.

4.3 Ndryshimet në ligjin e buxhetit 2019

Gjatë vitit 2019, buxheti i shtetit u ndryshua me dy Akte Normative dhe më specifikisht:

✓ **Akti Normativ Nr.2 datë 02.10.2019 "Për disa ndryshime në Ligjin nr.99/2018 "Për buxhetin e vitit 2019":**

Hartimi i këtij akti normativ u bazua në performancën makro-fiskale e buxhetore të 9mujorit 2019, si edhe në parashikimin e pritshëm të treguesve deri në fund të vitit buxhetor 2019. Ai siguroi ruajtjen e parametrave kryesore të buxhetit fillestar, përsa kohë që deficitin buxhetor mbeti i pandryshuar. Njëkohësisht, bëri të mundur arritjen e disa objektivave të rëndësishëm, të cilët konsistuan specifikisht në:

- ruajtjen të pandryshuar të nivelit të planifikuar të parametrave kryesorë makroekonomikë;
- garantimin e financimit të nevojave të pushtetit vendor;
- garantimin e financimit të fondit rezervë të buxhetit të shtetit, për përballimin optimal të situatës emergjente.
- rritjen e efikasitetit të përdorimit të burimeve publike përmes rialokimeve mes zërave të shpenzimeve
- rritjen e sigurisë në realizimin e treguesve të buxhetit.

- ✓ Akti Normativ Nr.11 datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në Ligjin nr.99/2018 “Për buxhetin e vitit 2019, i ndryshuar”:

Bazuar në performancën makro-fiskale e buxhetore të 11-mujorit 2019, Akti Normativ i dha zgjidhje disa problematikave të hasuara gjatë implementimit të buxhetit të shtetit për vitin 2019, duke rritur efikasitetin në përdorimin e fondeve publike, duke bërë të mundur arritjen e objektivave të rëndësishëm si:

- *Të alokojë fondet e nevojshme buxhetore për mundësimin e akordimit të shpërblimit të fundvitit për kategorinë e pensionistëve, në përputhje me programin ekonomik të Qeverisë dhe mbështetur në dispozitat ligjore të fushës së shpërblimeve dhe përfitimeve të tjera sociale.*
- *Të ruajë nivelin e planifikuar në buxhetin e vitit 2019, të parametrave kryesorë makroekonomikë të tillë si: nivelin e defiçitit buxhetor (rrjedhimisht dhe nivelin e borxhit publik), ndërkohë që niveli i sufiçitit primar vazhdon të ruhet në terma pozitive nominalë dhe kundrejt PBB-së.*
- *Të realizojë disa rialokime të brendshme mes zërave të shpenzimeve, pa efekt shtesë buxhetor, me qëllim optimizimin e performancës së realizimit të shpenzimeve, si korente ashtu edhe kapitale.*

Është me rëndësi të theksohet që ndryshimet e propozuara nuk prekin treguesit kryesorë makroekonomikë dhe fiskal, duke ruajtur deficitin në nivele të pandryshueshme, e duke forcuar më tej objektivin e qeverisë për qëndrueshmëri fiskale.

4.4 Treguesit kryesorë të performancës sipas ministrive të linjës

Buxheti i vitit 2019, ka financuar 127 programe buxhetore dhe ka synuar realizimin e 708 produkteve të 11 ministrive të linjës dhe fondeve speciale. Gjithashtu, këto shpenzime kanë financuar edhe buxhetin e 61 bashkive dhe 12 qarqeve. Në përgjithësi evidentohet një performancë relativisht e mirë e realizimit të produkteve buxhetore nga ministrinë e linjës. Nga 708 produkte të parashikuara për vitin 2019, janë realizuar plotësisht 546 produkte ose 77.11 përqind; realizuar pjesërisht 104 produkte ose 14.68 përqind dhe nuk janë realizuar vërtet 58 produkte ose 8.1 përqind nga të planifikuarat në vitin 2019.

Tabela në vijim jep në mënyrë të përmblëdhur, sa më sipër cituar:

Tabela 12 Treguesit kryesorë të performancës sipas ministrive të linjës

Nr	Ministria e Linjës	Produktet (në numër)			
		Realizuar			
		Planifikuar	Plotësisht	Pjesërisht	Pa realizuar
1	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	83	54	17	12
2	Ministria e Infrastruktura dhe Energjisë	119	98	12	9
3	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	72	65	7	0
4	Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë	62	51	6	5
5	Ministria e Kulturës	22	15	6	1
6	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale	43	28	9	6
7	Ministria e Drejtësisë	63	32	24	7
8	Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme	37	21	9	7
9	Ministria e Brendshme	113	96	6	11
10	Ministria e Mbrojtjes	34	32	2	-
11	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	60	54	6	-
	TOTALI	708	546	104	58

Tabela 13 Realizimi i buxhetit 2019 në disa institucione kryesore qendrore

Institucionet	2019 (plan fillestar)	2019 (plan i rishikuar)	2019 (fakt)	2018 (fakt)	Shpenzime korrente (fakt/plan)	Shpenzime kapitale (fakt/plan)	Total (fakt/plan 2019)	Fakti 2019/Fakti 2018
Presidenca	248,000	249,567	205,060	233,422	84%	27%	83%	88%
Kuvendi	1,323,788	1,230,873	957,362	989,814	76%	49%	72%	97%
Kryeministria	1,000,000	1,014,985	605,903	593,430	92%	32%	61%	102%
Ministria e Bujqesise dhe Zhvillimit Rural	9,903,962	9,102,839	6,955,170	8,193,954	93%	55%	70%	85%
Ministria e Infrastruktures dhe Energjise	46,703,704	45,508,829	39,616,641	44,955,260	95%	84%	85%	88%
Ministria e Financave dhe Ekonomise	58,031,139	58,011,514	56,636,375	57,529,009	99%	80%	98%	98%
Ministria e Arsimit Sportit dhe Rinise	33,132,927	33,393,567	32,202,653	37,234,965	99%	87%	97%	86%
Ministria e Kultures	2,165,867	2,275,687	2,129,864	2,257,490	94%	107%	98%	94%
Ministria e Shendetesise	59,564,277	44,490,292	44,128,994	58,444,203	72%	111%	74%	76%
Ministria e Drejtesise	12,201,758	12,158,642	10,732,728	10,195,335	88%	84%	88%	105%
Ministria per Evropen dhe Punet e Jashtme	3,180,500	3,241,375	3,044,973	2,744,015	101%	58%	96%	111%
Ministria e Brendshme	20,775,335	21,892,987	20,870,904	20,619,600	102%	83%	100%	101%
Ministria e Mbrojtjes	21,702,417	22,612,917	21,669,923	18,994,755	100%	99%	100%	114%
Sherbimi Informativ Kombetar	1,575,000	1,629,809	1,573,189	1,450,604	102%	48%	100%	108%
Akademia e Shkencave	111,000	108,243	99,850	97,077	90%	89%	90%	103%
Kontrolli Larte i Shtetit	417,900	419,100	377,009	404,462	95%	1%	90%	93%
Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	2,637,880	2,732,490	2,645,741	2,221,833	112%	89%	100%	119%
Prokuroria e Pergjithshme	1,750,000	2,352,200	2,171,758	1,594,708	134%	5%	124%	136%
Zyra e Administrimit te Buxhetit Gjyqesor	2,380,150	2,741,568	2,633,137	2,109,558	113%	75%	111%	125%
Gjykata Kushtetuese	162,700	115,003	102,312	102,928	62%	79%	63%	99%
Fondi i Zhvillimit Shqipetar	16,870,000	14,399,000	13,224,069	16,059,765		78%	78%	82%
Veprimtaria e Mbikqyrjes dhe Rivleresimit ne sistemin e Drejtesise	524,500	460,627	440,149	376,994	84%	66%	84%	117%
Institucione te tjera Qeveritare	5,611,168	6,045,711	5,535,273	4,340,276	97%	102%	99%	128%

4.4.1 Shëndetësia dhe Mbrojtja Sociale

Në përputhje me drejtimet kryesore të politikës së përgjithshme shtetërore, me fondet buxhetore të miratuara për vitin 2019, performanca e treguesve buxhetorë për këto katër programe kryesore në Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, paraqitet si më poshtë:

Tabela 14 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (në mijë lekë)

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2019		Fakti 2019		% e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1	Shërbime të Kujdesit Shëndetësor Parësor	7,108,371	440,433	7,092,960	420,332	100	95
	Financimi i huaj	0	278,000	0	301,168	0	108
2	Shërbime të Kujdesit Shëndetësor Dytësor	23,184,097	1,446,534	22,798,467	1,374,898	98	95
	Financimi i huaj	0	762,000	0	1,226,627	0	161
3	Shërbime të Shëndetit Publik	2,873,379	15,850	2,664,239	9,771	93	62
4	Përkujdesi Social	23,529,579	41,535	23,438,011	30,101	100	72
	Financimi i huaj	0	100,000	0	70,274	0	70

Në programin **“Shërbime të Kujdesit Shëndetësor Parësor”** janë realizuar objektivat:

- Përmirësimi i shërbimeve parandaluese dhe të diagnostikimit të hershëm të sëmundjeve për persona që do të kryejnë kontrollin mjekësor bazë periodik.
- Përmirësim i ofrimit të shërbimit parësor nëpërmjet zgjerimit të skemës së medikamenteve për të gjithë popullatën e siguruar ose jo.
- Plotësim i qendrave shëndetësore me infrastrukturën e nevojshme për funksionimin e sistemit të informacionit.

Këto objektiva janë arritur nëpërmjet realizimit të produkteve, si më poshtë:

- ✓ “Mbulimi me kujdesin parësor”, janë realizuar vizita tek mjeku i familjes, gjatë kësaj periudhe, 6.733.220 pacientë me një kosto faktike rreth 2,944 milionë lekë.
- ✓ “Kryerja e Chek-Up”, ku gjatë vitit 2019 kanë kryer chek-up rreth 483 mijë pacientë.
- ✓ “Pacientë të trajtuar me recetë me rimbursim nga mjeku i familjes”, me një kosto faktike prej 3,273 milionë lekë për rreth 410.000 pacientë

Në programin **“Shërbime të Kujdesit Shëndetësor Dytësor”** janë realizuar objektivat:

- Mbulimit të popullatës me kujdes mjekësor spitalor;
- Rritja e efektshmërisë në dhënien e shërbimit spitalor nëpërmjet uljes së kohës së pritjes së pacientëve që kanë nevojë për shërbim spitalor të 10 paketave të shërbimeve në spitalet publike e private të financuara nga FSDKSH.
- Rritja e sigurisë së shërbimit të rregjistrimit dhe kontrollit të barnave dhe materialeve mjekësore;
- Rritja e aksesit të pacientëve për shërbimin e dializës, nëpërmjet ofrimit në qendra të reja;
- Plotësimin e nevojave të spitaleve me infrastrukturë ndërtimore,

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet produkteve, performanca e të cilave për vitin 2019, është realizuar, si më poshtë:

- ✓ “Trajtimi i pacientëve të shtruar në spitale”, ku janë shtruar 310.315 pacientë me një kosto faktike prej rreth 18,374 milionë lekë.
- ✓ “Pacientë të trajtuar nga paketat spitalore, të kardiologjisë dhe Kardiokirurgjisë”, ku janë trajtuar 8.323 pacientë, me një kosto faktike, prej rreth 1,224 milion lekë;
- ✓ “Trajtimi i pacientëve në spitalet psikiatrike”, ku janë trajtuar 2.342 pacientë, me një kosto faktike, prej rreth 677 milionë lekë.
- ✓ “Pacientë të trajtuar me dializë”, ku janë kryer 189.687 seanca me një kosto faktike prej rreth 2,265 milionë lekë, duke rritur aksesin e pacientëve për shërbimin e dializës nëpërmjet ofrimit në 5 qendra të reja.

Në programin **“Shërbime të Shëndetit Publik”** janë realizuar objektivat:

- Sigurimit të qëndrueshmërisë së mbulesës vaksinare, për vaksinat e kalendarit të vaksinimit;
- Reduktimit të numrit të shpërthimeve epidemike me burim ndotjen e ujit;
- Rritjes së përputhshmërisë ligjore dhe ndëshkimin e parregullsive të evidentuara nëpërmjet sigurimit të kryerjes së inspektive shëndetësore;
- Depistimit të grave për kancerin e gjirit.

Këto objektiva, për vitin 2019, janë realizuar nëpërmjet realizimit të produkteve, performanca e të cilave paraqitet si më poshtë:

- ✓ “Inspektime të kryera nga inspektoriatet” është realizuar me një kosto faktike prej 243,55 milion lekë dhe janë kryer 24.616 inspektime.
- ✓ “Fëmijë të vaksinuar nga 0-18 vjeç” është realizuar me një kosto faktike prej 365 milion lekë dhe janë vaksinuar rreth 193.135 fëmijë.
- ✓ “Monitorimi i situatave epidemiologjike”, është realizuar me një kosto faktike prej 2.049 milion lekë dhe janë kryer rreth 2.350 kontrolle për të monitoruar agjentët mjedisore për ujrë, ambientin, ushqyerjen, shëndetin në punë, duke respektuar standartet e BE-se.
- ✓ “Gra të depistuar për kancerin e gjirit”, ku janë depistuar 4.261 gra me një kosto faktike prej 6,427 milionë lekë.

Në programin “Përkujdesi Social” janë realizuar objektivat:

- Rritjes së efikasitetit dhe transparencës së skemës të ndihmës ekonomike nëpërmjet administrimit të regjistrimit elektronik kombëtar dhe përdorimit të sistemit të pikëzimit;
- Reformimit të sistemit të vlerësimit të personave me aftësi të kufizuar, duke vënë në zbatim sistemin e ri të vlerësimit sipas Modelit Social dhe duke ulur përqindjen e rasteve abuzive të përfituesve që nuk shfaqin aftësi të kufizuar;
- Ngritjes së një sistemi të integruar të shërbimeve të kujdesit social në njësitë e qeverisjes vendore dhe ofrimi i modeleve të reja të shërbimeve sociale;
- Zhvillimit të Sistemit të Menaxhimit të Informacionit për mbrojtjen sociale;
- Rritjes së kapaciteteve të strukturave qendrore, rajonale dhe vendore, në fusha që përfshijnë administrimin, monitorimin dhe vlerësimin e skemës së ndihmës ekonomike dhe përmirësimi i shërbimeve të kontrollit/auditit për të reduktuar numrin e abuzimeve.

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet produkteve, performanca e të cilave për vitin 2019, është realizuar, si më poshtë:

- ✓ “Familje dhe individë në nevojë, përfitues të ndihmës ekonomike”, është realizuar me një kosto faktike prej rreth 4,250 milion lekë për 62.523 familje përfituese.
- ✓ “Persona me aftësi të kufizuar përfitues nga programi i aftësisë së kufizuar” është realizuar me një kosto faktike prej rreth 15,9860 milion lekë për 165.233 persona përfitues.
- ✓ “Përfitues të shërbimeve të përkujdesit social të ofruara në qendrat rezidenciale publike”, është realizuar me një kosto faktike prej rreth 953 milionë lekë për 1.005 persona.
- ✓ “Shperblimi i lindjes” ku kanë përfituar 37.810 bebe me një kosto faktike prej rreth 2,364 milion lekë.

Për sa i përket **investimeve publike** janë mbyllur kontratat e investimit si më poshtë sipas programeve buxhetore kryesore:

- ✓ 4 kontrata për shërbimet e kujdesit parësor ku veçojmë rikonstruksione të Qendrave Shëndetësore në qytete/njësi administrative të vendit
- ✓ 10 kontrata për shërbimet e kujdesit dytësor ku veçojmë:

- Furnizim vendosje pajisje mjekësore dhe hotelerie për ish-godinën e kirurgjisë të rikonstruktuar Spitali Elbasan,
- Rikonstruksion i ish-kirurgjisë së vjetër Spitali Elbasan,
- Përgatitje e dokumentacionit për leje ndërtimi për rikonstruksionin e godinës së Spitalit Kukës, Faza I,
- Rikonstruksion i Poliklinikës së Spitalit Vlorë,
- Projekt preventiva për rikonstruksione të godinave të QSUT,
- Ndërtimi i depos qendrore të barnave në QSUT,
- Rikonstruksione të disa ambienteve në SU. Shefqet Ndroqi,
- ✓ Blerje pajisje mjekësore për autoambulancat e shërbimit të urgjencës
- ✓ 4 kontrata për përkujdesin social ku veçojmë: Ngritja e sistemit të Menaxhimit të Informacionit për programin e Pagesës së Aftësisë së Kufizuar dhe Rikonstruksion Shtëpia e të Moshuarve Shkodër (Faza II)

4.4.2 Arsimi

Në përputhje me drejtimet kryesore të politikës së përgjithshme shtetërore, me fondet buxhetore të miratuara për vitin 2019, performanca e treguesve buxhetorë për këto katër programe kryesore në Ministrinë e Arsimit, Sportit dhe Rinisë, paraqitet si më poshtë:

Tabela 15 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Arsimit, Sportit dhe Rinisë (në mijë lekë)

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2019		Fakti 2019		% e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1	Arsimi Bazë	21,288,877	1,720,000	20,770,006	1,659,815	98	97
2	Arsimi i Mesëm i Përgjithshëm	6,425,767	1,062,000	6,126,039	1,036,106	95	98
3	Arsimi i Universitar	8,894,977	276,500	8,352,659	203,409	94	74
	Financimi i huaj	0	100,000	0	211,705	0	212
4	Zhvillimi i Sportit dhe Rinisë	218,100	250,000	197,861	249,764	91	100

Në programin “**Arsimi Bazë**” janë realizuar objektivat :

- Sigurimi i një arsimit cilësor dhe për të gjithë nxënësit duke përmirësuar kushtet e mësimdhënies e mësimnxënies duke siguruar kushte të barabarta për pjesëmarrje në arsimin bazë, për të gjithë fëmijët e grup moshës në arsimin parashkollor dhe atë të detyruar;
- Arsimit cilësor dhe gjithëpërfshirës me synim plotësimin e standardeve Europiane;
- Rritja e aksesit në Arsimin Parashkollor, përfshirja e 100% e fëmijëve 5 vjeçare në klasat përgatitore;
- Rritja e viteve të shkollimit;
- Rritja e autonomisë së shkollave;
- Ulja e nxënësve që braktisin shkollën në Arsimin Bazë;
- Tërheqja e fëmijëve romë/egjiptian në Arsimin Bazë;
- Rehabilitimi/ndërtimi i kopshteve /shkollave sipas standardeve;
- Rritja e cilësisë së mësimdhënies, trajnimit të mësuesve, pajisja e shkollave me laborator shkencorë e IT, krijimi i bibliotekave dixhitale për kurrikulën e Arsimin Bazë;
- Shtrirja e shërbimit të punonjësit social dhe psikologut sipas standardeve të krahasuara me ato të vendeve të zhvilluara;

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet produkteve, performanca e të cilave për vitin 2019, është realizuar, si më poshtë:

- ✓ Trajtimin me një kompensim shtesa mbi pagë të punonjësve mësimorë në arsimin parauniversitar, ku përveç pagës, punonjësit mësimorë, që punojnë larg vendbanimit, përfitojnë një kompensim në masën, 2.700 lekë në muaj deri në 5 km larg vendbanimit dhe 6.000 lekë në muaj mbi 5 km larg vendbanimit, duke përfituar rreth 11 400 punonjës mësimorë;
- ✓ Ofrimi i shërbimit të transportit me fonde të buxhetit, për të mbuluar shpenzimet për transportin për rreth 31 mijë nxënësve që kanë vendbanimi mbi 2 km nga shkolla, për transportin për rreth 2.870 mijë fëmijëve që ndjekin arsimin parashkollor dhe edukatorëve të tyre, si dhe transportin për rreth 10.733 mësuesve që punojnë mbi 5 km nga vendbanimi/qendra e përhershme e punës në shkollë ;
- ✓ Ofrimi i teksteve shkollore falas në përdorim për të gjithë nxënësit nga klasa e parë në klasën e pestë, si dhe nxënës të 16 kategorive sociale nga klasa e gjashtë në klasën e nëntë duke siguruar rreth 223 mijë nxënës të arsimit bazë për blerjen e teksteve shkollore, realizuar me rreth 500 milion lekë për vitin 2019.
- ✓ Ofrimi i kuotës ushqimore, bursa me fonde të buxhetit të shtetit, për të mbuluar shpenzimet për kuotë ushqimore të nxënësve me nevoja të veçanta, për rreth 1.400 nxënës të arsimit parauniversitar nga shtresat sociale në nevojë.
- ✓ Mbi arsimin gjithpërfshirës, do të sigurohet arsim cilësor dhe gjithëpërfshirës më synim që 100% e fëmijëve të grupmoshës 6-16 vjeç të ndjekin arsimin bazë. Rritja e treguesit të regjistrimit me 10-15% fëmijë për nxënësit romë dhe egjiptianë, 10% për nxënësit me aftësi të kufizuar , ndaj vitit paraardhës. Rritja e numrit të mësuesve ndihmës për nxënësit me aftësi të kufizuar në rreth 940 mësues.

Në programin **“Arsimi Mesëm i Përgjithshëm”** janë realizuar objektivat:

- Nxënës që rregjistrohen dhe ndjekin arsimin e mesëm të lartë pasi përfundojnë arsimin bazë.
- Zbatimi i kurrikules së re dhe trajnimi i mësuesve të klasës së 11 në gjimnaze dhe shkollat social-kulturore, si dhe zbatimi i sistemit të ri të zhvillimit profesional.
- Realizimi i Maturës Shtetërore 2019, realizimi i testimit "Mësues për Shqipërinë", në formë elektronikë.
- Përmirësimi i infrastrukturës ekzistuese në arsimin e mesëm, rehabilitimi i klasave në gjimnaze në zonat urbane, shtimi i klasave të reja në zonat urbane, pajisja me mjete didaktike për Fizikë-Kimi-Biologji të shkollave të mesme, pajisja e shkollave me klasa mësimore inteligjente/ digjitale, si dhe pasurimi i bibliotekave në të gjitha shkollat.

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet produkteve, performanca e të cilave është realizuar, si më poshtë:

- ✓ Në vitin shkollor 2018-2019, afro 96,1 % e nxënësve që përfunduan arsimin e detyrueshëm u regjistruan në arsimin e mesëm. Në këtë vit shkollor marrin shërbim arsimor në arsimin e mesëm 111,430 nxënës.
- ✓ Në procesin e kualifikimit për vitin 2019, morën pjesë mësues të të gjitha cikleve dhe drejtues të shkollave të arsimit bazë dhe të mesëm.

- ✓ Plotësimi i paketës kurrikulare sipas qasjes me bazë kompetencat në arsimin e mesëm të lartë ka të bëjë me hartimin e udhëzuesve kurrikularë lëndorë. Këta udhëzues janë hartuar sipas profileve lëndore në ndihmë të mësuesve të arsimit të mesëm të lartë me shembuj konkretë dhe praktikë për zbatimin e kurikulës në klasat 10-12.
- ✓ U hartuan dhe u miratuan formularët A1 dhe A1/Z dhe u shpallën në fqen e MASR-së
- ✓ U riaktivizua portali U-Albania
- ✓ U përcaktuan dhe u miratuan qendrat se ku do të zhvilloheshin provimet për Maturën Shtetërore 2019.
- ✓ U monitorua dhe u realizua me sukses, procesi i aplikimit online, ku brenda afateve të përcaktuara, u bënë rreth 42.000 aplikime të reja.

Në programin **“Arsimi Lartë”**, gjatë vitit 2019, tashmë me një reformë tërësore të sistemit të arsimit të lartë, që synon rritjen e cilësisë në të gjithë sistemin, pa cenuar aspak mundësitë e të rinjve për t’u arsimuar, janë realizuar objektivat :

- Rritja e cilësisë së mësimdhënies nëpërmjet kualifikimit shkencor të stafit akademik me 5% deri 10% në vit dhe nëpërmjet rritjes së numrit të stafit akademik me kohë të plotë duke synuar uljen e raportit pedagog/student në 1/26.
- Garantimi i aksesit në bazë të meritës dhe rritja e dimensionit social në arsimin e lartë duke mbështetur me bursë financiare individët që duan të ndjekin studimet në arsimin e lartë nga kategoritë sociale në nevojë në masën 16% deri 18% të studentëve të ciklit të parë dhe të dytë dhe në përputhje me parimet e barazisë gjinore.
- Akreditimi i 47 programeve të studimit nga 905 ose 5,2 % të IAL publike të cilat janë në proces vlerësimi.
- Përmirësimi i standardeve infrastrukturore duke rritur raportin sipërfaqe/student së paku me $1m^2$ /student dhe vende për punë dhe kërkim në laboratore e biblioteka.

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet produkteve, performanca e të cilave për vitin 2019, është realizuar, si më poshtë:

- ✓ ASCAL për vitin shkollor 2018-2019, ka akredituar 17 programe të ciklit të parë dhe të dytë në IAL publike në Shqipëri, duke aktivizuar ekspertë të kualifikuar akademikë për vlerësimin e programeve në arsimin e lartë. Gjatë vitit 2019, janë hartuar dokumenta standarde për vlerësim.
- ✓ Hartimi i akteve nënligjore, në dhe për zbatim të ligjit nr. 80/2015, “Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor në institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Shqipërisë”;
- ✓ Ndërmarrja e paketës për studentët ku synimi kryesor, ka qënë i fokusuar në financimin me bursa i studentëve me notën mesatare 9 deri në 10-të, i studentëve nga kategorive sociale në nevojë, si dhe përjashtimi 100 % nga tarifa vjetore e shkollimit apo reduktimi në masën 50% nga trifa vjetore e shkollimit për studentët e ciklit të dytë për vitin akademik 2018-2019;
- ✓ Në Agjencinë Kombëtare të Provimeve është ndërtuar baza elektronike e të dhënave të arsimit të lartë, që përfshin Regjistrin Kombëtar të Studentëve, ku çdo student i regjistruar në cdo shkollë të lartë, publike apo private, duke filluar që nga viti akademik 2011-2012, në të tri ciklet e studimeve universitare do të ketë numrin kombëtar të identifikimit, përveç atij që ka marrë në universitetin ku studion;

Në programin **“Zhvillimi i Sportit dhe Rinisë”** janë realizuar objektivat :

- Sigurimi i mbështetjes financiare për federatat Olimpikë dhe jo Olimpikë në aktivitete, Evropiane, Botërore dhe Ballkanike, në përputhje me parimet e barazisë gjinore.
- Rritja e mbështetjes financiare për aktivitete kombëtare dhe ndërkombëtare për Federatat Sportive, rritja e % për sportin në fondin kombëtar të zhvillimit të Sportit, në të gjithat disiplinat sportive, sipas kalendarëve të aktiviteteve.
- Mbështetja financiare me investime për ristrukturimin/ ndërtimin dhe pajisjen e objekteve sportive, në funksion të përmirësimit të kushteve, për nxitjen rritjen e numrit të ushtruesve në sport. Implementimi i marrveshjeve në kuadër të kthimit të shkollës në qendër komunitare në disa disiplina sportive;
- Mbështetje financiare për 20-25 sportistë elitare në vit, reformimi i Komisionit Kombëtar Antidoping me qëllim përshtatjes së direktivave të organizmave ndërkombëtarë EADA, si dhe realizimi i 30 analizave antidoping në të gjitha disiplinat sportive.
- Mbështetja e programeve trajnuese në sistemin sportiv kombëtar në funksion të rritjes së kapaciteteve në fushën e sportit, trajnime 20-25% çdo vit për stafet teknike të sistemit sportiv kombëtar.
- Të përmirësojmë cilësinë e jetës së të rinjve, përmes rritjes së pjesëmarrjes së tyre, në punësim, në informim, në edukim dhe në vendimmarrje.
- Mbështetja financiare me investime për ristrukturimin/ ndërtimin dhe pajisjen e objekteve për rininë, në funksion të përmirësimit të kushteve për argëtim, përmirësimin e infrastrukturës të qendrave rinore rajonale, nëpërmjet ngritjes dhe funksionimit të qendrave rinore rajonale, etj.

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet produkteve, performanca e të cilave për vitin 2019, është realizuar, si më poshtë:

- ✓ Është realizuar ndarja e fondit grand për federatat, në funksion dhe në zbatim të Udhëzimit të Përbashkët nr.4 datë 11.-3.2014 të Ministrisë të Arsimit dhe Sportit dhe Ministrisë të Financave “Për mënyrën e përdorimit të fondit grand/ transfertë korrente e brendshme për federatat dhe Komitetin Olimpik shqiptar”
- ✓ Realizimi i trajnimeve me mësuesit e 20 shkollave në disa qytete të shqipërisë në kuadër të marrëveshjes me Federatën e Henbollit.
- ✓ Trajnime me mësues të 40 shkollave për realizimin e Kampionateve të shkollave në disiplinën e shahut , në kuadër të marrëveshjes me Federatën Botërore të Shahut.
- ✓ Janë mbështur dhe trajnuar në bashkëpunim me Komitetin Olimpik Kombëtar Shqiptar 20 sportistë elitare, në kuadër të përgatitjeve dhe kualifikimit të tyre në lojrat Olimpikë Tokyo 2020, ku gjate këtij viti janë dhene shpërblimet për Sportitet të cilët kanë arritur rezultate në aktivitete ndërkombëtare.
- ✓ Ka përfunduar reformimi i Komisionit Kombëtar të Antidopingut. Tashmë kemi Organizatën Kombëtare Antidoping formë e re në sistemin sportiv kombëtar , duke e kthyer në një organizatë jo fitimprurëse , sipas standarteve ndërkombëtare. Gjatë këtij viti janë realizuar mbi 30 analiza antidoping në bashkëpunim me EADA Evropë dhe Bote në disiplinat olimpikë, ku pjesën më të madhe e ka zënë sporti i peshëngritjes.
- ✓ Rritja e pjesëmarrjes së të rinjve në programin e praktikave të punës 600-800 në vit, punësimi 200 të rinjve në institucionet e administratës shtetërore.
- ✓ Rritja e pjesëmarrjes së të rinjve në aktivitete me karakter social-kulturor dhe edukativ.

- ✓ Rritja e pjesëmarrjes/ mbështetjes financiare të organizatave rinore në projekteve rajonale dhe të BE (RYCO, ERASMUS +, etj).
- ✓ Përmirësimi i infrastrukturës të qendrave rinore rajonale, nëpërmjet ngritjes dhe funksionimit të tre qendrave rinore rajonale
- ✓ Krijimin e infrastrukturës së nevojshme për të rinjtë, për argëtim, rekreacion, shpłodhje, ushtrimin e sporteve e veçanërisht sportet masive duke synuar ngrupmoshën 15-29 vjeç, e pranishme në shkollat e mesme, universitete, në punë e jashtë saj, duke ndërtuar mjedise sportive apo parqe olimpikë.

Për sa i përket **investimeve publike** janë mbyllur kontratat e investimit si më poshtë sipas programeve buxhetore:

- Në programin e Arsimit Bazë kanë përfunduar 38 kontrata investimi me vlerë totale rreth 1.6 miliardë lekë, për rikonstruksione/rindërtime/shtesa të shkollave 9-vjeçare në shumë bashki të vendit.
- Në programin e Arsimit të Mesëm të Përgjithshëm janë kanë përfunduar 12 kontrata me vlerë totale rreth 594.5 milionë lekë për rikonstruksione/ shtesa/ të shkollave të mesme në bashkitë Kuçovë, Kukës, Tropojë, Prrenjas, Librazhd, Lushnje, Kolonjë, Vau i Dejës, Pukë dhe Fushë-Arrëz. Një investim i rëndësishëm ka qenë edhe Ndërtimi i sallës së koncerteve, pranë auditorit të Liceut Artistik "Jordan Misja", Tiranë
- Në programin e Arsimit të Lartë janë mbyllur 2 kontrata me vlerë totale 123.4 milionë lekë. Konkretisht: Porta hyrese për në UBT dhe rrethim i Kampusit universitar dhe Rikonstruksion i ndërtesës së korpusit kryesor, Universiteti i Arteve.
- Në programin e Sportit dhe Rinisë janë mbyllur 8 kontrata me vlerë 351.9 milionë lekë.

4.4.3 Bujqësia dhe Zhvillimi Rural

Performanca e treguesve buxhetorë për shtatë programet e Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, paraqitet si më poshtë:

Tabela 16 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (në mijë lekë)

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2019		Fakti 2019		% e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Planifikimi, Menaxhimi dhe Administrimi	316,842	5,000	287,532	4,896	90.7	97.9
2.	Siguria ushqimore dhe mbrojtja e konsumatorit	1,194,343	53,326	1,079,401	53,241	90.4	99.8
	Financimi i huaj		215,012		263,881		
3.	Menaxhimi i infrastruktures se kullimit dhe ujitjes	692,706	1,934,166	683,814	1,818,823	98.7	94.0
	Financimi i huaj		901,634		767,707		
4.	Zhvillimi Rural duke mbësht. Prodh. Bujq, Blek, Agroind dhe Market.	1,184,796	42,240	1,122,177	12,758	94.7	30.2
	Financimi i huaj		1,707,442		174,943		
5.	Keshillimi dhe Informacioni Bujqesor	412,292	20,000	380,218	16,384	92.2	81.9
6.	Menaxhimi qendrueshem i tokes bujqesore	18,500	-	13,396		72.4	-
7.	Mbështetje per Peshkimin	127,940	94,000	113,520	67,910	88.7	72.2
	Financimi i huaj		182,600		65,990		36.1

Në programin e **“Zhvillimi Rural duke mbesht. Prodh. Bujq, Blek, Agroind dhe Market.”**, janë realizuar produkte me një kosto faktike prej 1,309,877 (në mijë lekë), të tilla si:

- “Fermerë përfitues të skemave kombëtare” kanë qenë 4 009 fermerë dhe agrobiznese me një kosto faktike 674 078 mijë lekë.
- “Përfitues nga programi IPARD” janë 73 përfitues ndërkohë është hapur edhe thirrja e dytë. Kosto faktike e këtij produkti ishte 155 209 mijë lekë.
- “Produktet shqiptare të sektorit bujqësor, blegtoral dhe agropërpunimit, të promovuara”, është realizuar përmes pjesëmarrjes në 8 panaire, me një kosto faktike 5 365 mijë lekë.
- “Mostra të degustuara të duhanit për ruajtjen e shëndetit të konsumatorit” janë degustuar 253 mostra, me kosto faktike 27 173 mijë lekë.
- “Njësi të rikonstruara dhe të pajisura (Agropikat)” janë rikonstruuar dhe pajisur 15 njësi (Agropika) me kosto faktike 47 044 mijë lekë.
- “Vrojtime statistikore ” janë realizuar 4, me kosto faktike 11 924 mijë lekë.
- “Fara dhe Fidan të analizuar, testuara dhe certifikuara” janë kryer 4 845 177, kosto faktike 24 475 mijë lekë.
- “Vreshta dhe Ullishte të rregjistruara” janë rregjistruar 6 234 njësi, me kosto faktike 9 865 mijë lekë.
- “Përfitues nga projekti ASDO” kanë përfitura 337 aplikantë, me një kosto prej 139 408 mijë lekë.
- “Rritja e kapaciteteve të ekstensionit publik nëpërmjet trainimeve nga IPA 2013, në Blegtori” janë trajnuar 102 specialistë në nivel kombëtar dhe janë përgatitur 2 manuale, me një kosto faktike 47 229 mijë lekë.

Në programin **“Siguria ushqimore dhe mbrojtja e konsumatorit”**, janë realizuar produkte me një kosto faktike prej 1,396,524 (në mijë lekë), ku ndër to përmendim:

- “Kafshë të vaksinuara dhe të gjurmuar” janë realizuar blerja e 874 770 vaksinave dhe pagesa e vaksinimeve të kryera nga veterineret e kontraktuar nga klinikat veterinare, me një kosto faktike prej 32 696 mijë lekë.
- “Blerje matrikujsh për kafshë të gjalla” janë blerë 2 501 000 matrikuj me një kosto faktike prej 90 000 mijë lekë.
- “Analiza të kryera sipas programit për mbetje në kafshë të gjalla dhe molusqe bivale”, janë realizuar 55 000 analiza me një kosto faktike prej 176 603 mijë lekë.
- “Inspektimi dhe menaxhimi i riskut në fushën e sigurisë ushqimore (AKU)” janë kryer 89 400 inspektime me një kosto faktike prej 410 034 mijë lekë.

Në programin **“Këshillimi dhe informacioni bujqësor”**, janë realizuar produkte me një kosto faktike prej 201,299 mijë lekë, ku përmendim:

- “Karta dhe paketa teknologjike me elementë të përmirësuar të ofruara”, janë realizuar 15 karta dhe paketa po aq sa planifikuar, me kosto faktike 137 834 mijë lekë.
- “Gra të trajnuara dhe informuara nga shërbimi këshillimor publik” janë 270 gra të këshilluar nga 5 Qendra të Transferimit të Teknologjive Bujqësore, me një kosto faktike prej 1 484 mijë lekë.

- “Fermerë të asistuar nga Agjensitë Rajonale të Ekstensionit Bujqësor për aplikimet në skemat kombëtare dhe IPARD” janë asistuar 7 500 fermerë në procesin e aplikimit, me një kosto faktike prej 18 995 mijë lekë.
- “Fermerë të kontaktuar dhe ofruar shërbime ekstensionit”, janë realizuar kontaktime dhe ofruar shërbime 63 400 nga 70 000 të planifikuar, me kosto faktike 170 958 mijë lekë.
- “Magazinë me sandëich për ruajtjen e prodhimit në QTTB Lushnjë e ndërtuar” është ndërtuar magazina prej 180m² për ruajtjen e prodhimit në QTTBLushnje, me një kosto faktike 6 560 mijë lekë.

Në programin “**Infrastruktura e ujitjes dhe kullimit**”, janë parashikuar disa produkte me një kosto totale prej 2,685,975 mijë lekë, ndër to përmendim:

- “Sipërfaqe kulluese me rrjetin kryesorë kullues të pastruar”, janë realizuar 45 000 ha po aq sa planifikuar, me kosto faktike 191 440 mijë lekë.
- “Sipërfaqe ujitëse me rrjetin kryesorë ujitës të mirëmbajtur”, janë realizuar 25 000 ha po aq sa planifikuar, me kosto faktike 62 050 mijë lekë.
- “Sipërfaqe kulluese, që i mundësohet kullimi me ngritje mekanike me hidrovorë”, janë realizuar 70 000 ha po aq sa planifikuar, me kosto faktike 191 122 mijë lekë.
- “Rrjete te kanaleve te kullimit/kolektore të rehabilituara dhe të përmirësuara”, janë realizuar 9 km po aq sa planifikuar, me kosto faktike 179 687 mijë lekë.
- “Sipërfaqe ujitëse me rrjetin kryesor ujitës të përmirësuar/(rehabilitim i pjesshëm i kanaleve kryesorë ujitës)” janë realizuar 7 000 ha po aq sa planifikuar, me kosto faktike 457 933 mijë lekë.
- “Sipërfaqe ujitëse me rrjetin ujitës të rehabilituar”, janë realizuar 7 000 ha po aq sa planifikuar, me kosto faktike 790 694 mijë lekë.
- “Diga të rehabilituara” kanë përfunduar punimet në digat e rezervuarit të Tapizës dhe vazhdojnë punimet në digat e tjara, financimi i të cilave shtrihet në dy vite 2019-2020, kosto faktike e dy digave të përfunduara ishte 239 305 mijë lekë.
- “Argjinatura te rehabilituara/ndërtuara”, janë realizuar 33 km po aq sa planifikuar, me kosto faktike 938 198 mijë lekë.
- “Hidrovore të rikonstruktuar pjesërisht”, realizuar 1 po aq sa planifikuar, me kosto faktike 3 560 mijë lekë.

Për sa i përket **investimeve publike** janë mbyllur kontratat e investimit si më poshtë sipas programeve buxhetore:

- Në programin e Ujitjes dhe Kullimit kanë përfunduar 17 kontrata për objekte të mbrojtjes nga përmytja. Ndër objektet kryesore janë: Ndërhurjet në Argjinaturën e lumit Buna në segmentin Pentar-Luarez, Mbrojtja nga përmytja dhe gërryerjet e lumit Vjosa në Selenicë dhe Kashisht, Sistemimi i shtratit të përroit të Zaranikes (faza e parë).
- Në programin Mbështetje për Peshkimin, është mundësuar investimi i markatës së peshkut të Shëngjinit dhe projekti për dokumentin sektorial të peshkimit.
- Në programin Siguria Ushqimore janë forcuar më tej kapacitetet laboratorike të ISUV dhe AKU nëpërmjet projekteve IPA 2013 e 2016.

4.4.4 Infrastruktura dhe Energjia

Performanca e treguesve buxhetorë për katër programet kryesore të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, paraqitet si më poshtë:

Tabela 17 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2019		Fakti 2019		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Transporti Rrugor	1,880,000	15,124,100	1,765,923	15,097,086	93.93%	99.82%
	Financimi i huaj		7,348,132		6,871,423		93.51%
2.	Mbështetje për Energjinë	102,930	1,697,000	37,546	1,632,347	36.48%	96.19%
	Financimi i huaj		3,160,000		1,357,668		42.96%
3.	Furnizimi me ujë dhe Kanalizime	478,785	4,432,000	475,959	4,140,724	99.41%	93.43%
	Financimi i huaj		5,220,000		4,074,116		78.05%
4.	Menaximi i Mbetjeve Urbane	500,000	1,531,272	500,000	1,408,001	100%	91.95%
	Financimi i huaj		700,000		74,433		10.63%

Për programin **“Transporti Rrugor”** është realizuar qëllimi i programit i cili është Forcimi dhe integrimi me rrjetin rajonal dhe TEN-T. Dyfishimin e numrit të lidhjeve nderkombetare toksore me Kosovën, Maqedoninë, Greqinë dhe Malin e Zi (v.2020 ndaj v.2007), që do të dyfishonte transportin nderkombetar të udhetareve dhe të mallrave. Perfundimin e Korridoreve me të gjitha korsite dhe parametrat teknike deri në v. 2020, duke përfshirë arterie strategjike si: autostrada Adriatiko-Joniane në kuadër të procesit të Berlinit dhe Konektivitetit; Korridori 8; Korridori Durrës-Morinë. Qëllimi i këtij programi është realizuar nëpërmjet dy objektivave, specifikisht Ndërtim dhe rehabilitim sipas standarteve të projektimit, rrugë të rrjetit kombëtar dhe Sistemim asfaltim e riveshje për rrugë të rrjetit kombëtar. Realizimi i produkteve për secilin nga objektivat paraqitet si më poshtë:

Për objektivin **“Ndërtim dhe rehabilitim sipas standarteve të projektimit, rrugë të rrjetit kombëtar”**, janë realizuar fondet në masën 6,059 milionë lekë ose rreth 100 % e fondeve të planifikuara, duke kontribuar kështu në realizimin e qëllimit të programit. Disa nga produktet kryesore të realizuara janë:

- Tipi i rrugës *A2 me katër kors*, për të cilin janë realizuar fondet e planifikuara për vitin 2019, në masën prej 347 milionë lekë. Disa nga objektet e rëndësishme të realizuara nga ky produkt janë:
  - *Ndërtim rruga Kukës - Morinë Loti 2 (dy viadukte) dublimi*
  - *"Ndërtim rruga Kukës - Morinë Loti 2 (dy viadukte) dublimi (shitesë punimesh);*
  - *"Plotësim, rakordim, masa mbrojtëse dhe siguri rrugore në viaduktet e aksit Kukës-Morinë";*
  - *"Vendosja e mbikalimeve në aksin rrugor Thumanë - Milot dhe Kukës – Morinë";*
- Tipi i rrugës *A2' 2x2 me trotuar dhe ndriçim*, për të cilin fondet e planifikuara për vitin buxhetor 2019 paraqiten të realizuar në masën prej 2,496 milionë lekë. Disa nga objektet e rëndësishme, që janë në proces paraqiten si më poshtë:
  - *"Përfundim i punimeve të mbetura dhe plotësimi me rrugë dytësore nyja e Milotit";*
  - *"Ndërtim i unazës së Jashtme Tiranë pjesa verilindore (seg Kth Saukut-Bregu i lumit) Loti 1, Loti 2, Loti 3";*
  - *"Rikualifikim i akseve rrugore Unaza Lindore Loti 2 , Loti 3";*
  - *"Ndërtim rruga By Pass Perëndimor Shkodër, Loti 1 + shitesë punimesh dhe Loti 2";*

- Rruga tip B1' me dy korsi, për të cilën janë realizuar plotësisht fondet e planifikuara, në masën prej 1,696 milionë lekë, për vitin buxhetor 2019. Disa nga objektet e rëndësishme, në të cilat punohet me ritme të parashikuara janë:
  - *"Ndërtim Rruga Kardhiq-Delvinë Loti 4, Loti 5, Loti 6";*
  - *"Ndërtim rruga Milot - F. Krujë (dublimi i superstradës) Loti 3";*
- Për rrugën tip C2 me dy korsi, janë realizuar fondet e planifikuara, në masën prej 1,517 milionë lekë, për vitin buxhetor 2019. Disa nga objektet e rëndësishme, në të cilat punohet normalisht dhe që janë në proces janë:
  - *"Ndërtim By Pass Tepelenë Loti 1"*
  - *"Ndërtim i aksit Skrapar-Përmet Loti 1+ shtesë punimesh"*
  - *"Rikonstruksioni aksit rrugor ura e Gajdarit hyrja Sarandë"*
  - *"Ndërtim mure mbajtës dhe pritës në segmentin rrugor Kuben – Vasije"*
- Për rrugën tip A me katër korsi (2x2) sipas Standarteve të Reja, realizimi i shpenzimeve të këtij produkti, janë në vlerën 4 milionë lekë. Në këtë grup product përfshihen objektet si më poshtë:
  - *"Rehabilitim i segmentit rrugor mbikalimi pallati me shigjeta rrethrotullimi Shqiponja Loti 1, Loti 2, Loti 3";*
  - *Studim projektim mbikalimi TEG;*
  - *Studim projektim, rishikim i projektit për segmentin rrugor të vazhdimet të unazës së madhe Tiranë nga sheshi Shqiponja - Bulevardi i ri;*

Për objektivin **"Sistemim asfaltim e riveshje për rrugë të rrjetit kombëtar"**, janë realizuar fonde në masën 873 milionë lekë. Disa nga objektet më të rëndësishme, të cilët kanë kontribuar në realizimin e objektivit të programit, paraqiten si më poshtë:

- *"Sistemim asfaltim masa inxhinierike ne Km.21+050, në rrugën Qafë Thanë Lin-Pogradec + shtesë punimesh";*
- *"Sistemim asfaltim masa inxhinierike ne Km.21+050, ne rrugen Qafe Thane Lin-Pogradec+ Shtesë punimesh";*
- *"Pjesa e mbetur e punimeve në segmentin Lin-Pogradec, km 4 deri 21";*
- *"Riveshje dhe Sistemim Asfaltim Elbasan- Banjë, Loti 3+ shtesë punimesh";*
- *Përmirësimi rifreskimi sinjalistikës vertikale/horizontale në akset kombëtare dhe përmirësim të sigurisë rrugore ne akset e Rajonit Verior, Loti 1;*
- *Përmirësimi rifreskimi sinjalistikës vertikale/horizontale në akset kombëtare dhe përmirësim të sigurisë rrugore ne akset e Rajonit Verior, Loti 1, vazhdimi;*
- *Përmirësimi rifreskimi sinjalistikës vertikale/horizontale në akset kombëtare dhe përmirësim të sigurisë rrugore ne akset e Rajonit Qendror, Loti 2;*
- *Përmirësimi rifreskimi sinjalistikës vertikale/horizontale në akset kombëtare dhe përmirësim të sigurisë rrugore në akset e Rajonit Jugor, Loti 3;*
- *Përmirësimi rifreskimi sinjalistikës vertikale/horizontale në akset kombëtare dhe përmirësim të sigurisë rrugore në akset e Rajonit Jugor, Loti 3, vazhdimi;*
- *Punime ndërtimi për eliminimin e pikave të zeza në rrugë (bashkëfinancim IPA 2013, Siguria rrugore).*

Në programin “Furnizimi me Ujë dhe Kanalizime” është realizuar qëllimi i programit i cili synon: *“Shërbimin e furnizimit me ujë dhe kanalizime për të gjithë popullsinë me cilësi dhe sipas standarteve ndërkombëtare.”*

Produktet e realizuara, me synim realizimin e qëllimit, paraqiten si më poshtë:

- Realizimi i 196,599 ml, ose 94% e fondeve të planifikuara për linja të reja ujësjellësi për furnizimin me ujë.
- U realizua rreth 78,241 ml ose 95% e fondeve të planifikuara për produktin “Rikonstruksion Ujësjellësi”.
- Realizimi i 23,426 ml, ose 91% e fondeve të planifikuara për produktin “Kanalizime të Reja”.
- U realizua rreth 6,348 ml ose 99% e fondeve të planifikuara për produktin “Rikonstruksion KUZ”.

Lidhur me fondin prej 400 milionë lekë për subvencionimin e ujësjellës kanalizimeve për ujin e pijshëm, sqarojmë se ky fond është detajuar i plotë, me një kësht gjatë vitit 2019, me qëllim kontribuimin në përmirësimin e performancës së Usjllës – Kanalizimeve SHA.

Në programin “Mbështetje për Burimet Natyrore” është realizuar qëllimi i programit lidhur me *“Mbështetjen e politikave në fushën e menaxhimit të burimeve natyrore, që synojnë jo vetëm zhvillimin e qëndrueshëm të sektorit minerar, por dhe rritjen e transparencës në shfrytëzimin racional të burimeve natyrore”*. Për realizimin e këtij objektivi janë realizuar fondet rreth 269 milionë lekë. Produktet të cilët kanë kontribuar në realizimin e qëllimit të programit renditen sa më poshtë:

- Janë përditësuar 705 të dhëna të lejeve minerare gjeohapsinor
- Është realizuar promovimi i minerave të rinj dhe kërkimeve teknologjike e mjedisore.
- Është kryer monitorimi i Fenomeneve të post shfrytëzimit në minierat e mbyllura
- Është realizuar 100% projekti i studimit mbi zonimin minerar dhe hartimit të planit vjetor dhe 3-vjecar minerar.
- Është kryer akredimi dhe certifikimi i laboratorit kimik.
- U realizua projekti mbi “Raportin vjetor të gjëndjes mjedisore në industrinë minerare dhe metalurgji”

Me programin “Menaxhimi i Mbetjeve urbane” është realizuar qëllimi i programit i cili është *“Përmirësimi i infrastukturës për trajtimin e mbetjeve të ngurta urbane”*. Qëllimi është arritur nëpërmjet realizimit të dy objektivave të këtij programi. Lidhur me objektivin *“Trajtimi i mbetjeve në mënyrë të kontrolluar sanitare, nëpërmjet ndërtimit të lëndfilleve rajonale”*, për të cilin janë realizuar fondet në masën 499,9 milionë lekë apo 100% të fondeve të planifikuara për vitin 2019. Produktet e realizuara paraqiten si më poshtë:

- Sipërfaqe landfilli e ndërtuar në rajonin e Korcës.
- Venddepozitimi i Bushatit i ndërtuar
- Studim për sistemin e menaxhimit të mbetjeve të ngurta në Qarkun e Beratit.
- Sipërfaqe landfilli e ndërtuar në Qarkun e Vlorës

Nëpërmjet objektivit *“Trajtimi i mbetjeve në mënyrë të kontrolluar sanitare, nëpërmjet ndërtimit të Inceneratorëve”*, janë realizuara fondet në masën 1,414 milionë lekë për vitin 2019 apo me rreth 100% të fondeve të planifikuara. Për realizimin e këtij objektivi kanë kontribuar produktet sa më poshtë:

- Impianti i prodhimit të energjisë nga mbetjet në Fier (Inceneratori i Fierit) i ndërtuar
- Impianti i prodhimit të energjisë nga mbetjet në Elbasan (Inceneratori i Elbasanit) i ndërtuar

Për sa i përket **investimeve publike** më poshtë jepen kontratat kryesore të mbyllura në 2019:

Tek transporti rrugor janë financuar plotësisht 15 kontrata investimi me vlerë totale rreth 7.7 miliardë lekë. Ndër më të rëndësishmet janë:

- Ndërtim rruga Kukës-Morinë Loti 2 (dy viadukte) dublimi, me vlerë rreth 1 miliardë lekë,
- Plotësim, rakordim, masa mbrojtëse dhe siguri rrugore në viaduktet e aksit Kukës-Morinë, me vlerë 248.7 milionë lekë,
- Ndërtim i rrugës së Unazës së Jashtme Tiranë, pjesa verilindore (seg Kthesa e Saukut - Bregu i lumit Loti 1), me vlerë 2.3 miliardë lekë,
- Rikonstruksioni aksit rrugor ura e Gajdarit hyrja Sarandë me vlerë 280.3 milionë lekë,
- Pjesa e mbetur e punimeve në segmentin Lin-Pogradec, me vlerë 1.3 miliardë lekë,
- Masa inxhinierike për stabilizimin e shembjes në segmentin Lin – Pogradec, me vlerë 225.7 milionë lekë,
- Stabilizim i rrëshqitjes në aksin Tunel - Elbasan dhe dalje tuneli i Krrabës me vlerë 445.4 milionë lekë,

Tek programi i ujësjellësa kanalizimeve janë financuar 89 kontrata investimi me vlerë 1.92 miliardë lekë. Ndër më të rëndësishmet janë:

- Ndërtimi i sistemit të KUZ për katër qytete, Vlorë, Ksamil, Kavaje dhe Shëngjin , IPA 2009, me vlerë totale 1.8 miliardë lekë
- Përfundimi i sistemit të KUZ dhe zgjerimi ITUP në Vlorë IPA 2012, me vlerë totale 1.6 miliardë lekë
- Ndërtimi i Kolektorit kryesor të ujrave të zeza dhe I.T.U.P, në zonën turistike Gjiri i Lalzit, Durrës, me vlerë 355.2 milionë lekë,
- Përfundimi i rrjetit të Kanalizimeve të Ujrave të Zeza në zonën e Përroi i Agait - Qerret, me vlerë 187.8 milionë lekë,
- Rehabilitimi i rrjetit të ujësjellësit të qytetit të Përmetit, me vlerë 102.5 milionë lekë,
- Ndërtimi i linjave të shpërndarjes së qytetit Tepelenë, me vlerë 102.4 milionë lekë,
- Ndërhyrje emergjente për furnizimin me ujë të Urës Vajguore nga Stacioni pompave Poshnje, me vlerë 68.7 milionë lekë,
- Rikonstruksion i rrjetit të brendshëm të ujësjellësit Këlcyrë, Bashkia Këlcyre, Faza e I, me vlerë 68.6 milionë lekë,
- Rikonstruksion i magjstralit kryesor dhe rrjetit të brendshëm të ujësjellësit në Bashkinë Rrogozhinë Loti II, me vlerë 62 milionë lekë,
- Ndërtim i rrjetit shpërndarës i furnizimit me ujë të qytetit të Poliçanit, rikonstruksion i stacionit të pompimit dhe linjës së dërgimit, me vlerë 61.4 milionë lekë,
- Rikonstruksion i rrjetit të ujësjellësit Memaliaj, me vlerë 57.3 milionë lekë
- Rikonstruksion i ujësjellësit Sukth, me vlerë 55.3 milionë lekë,
- Ndërtimi i rrjetit shpërndarës i furnizimit me ujë të qytetit Rrëshen, me vlerë 53.4 milionë lekë,
- Ndërtimi i linjës së jashtme të ujësjellësit rajonal Mallakastër, me vlerë 45.6 milionë lekë.

4.4.5 Turizmi dhe Mjedisi

Performanca e treguesve buxhetorë për tre programet kryesore në Ministrinë e Mjedisit dhe Turizmit paraqitet si më poshtë:

Tabela 18 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit

NR	Emërtimi i Programit (në mijë lekë)	Plani 2019		Fakti 2019		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Mbrojtja e Mjedisit	502,500	166,670	456,030	155,268	90.75%	93.16%
	Financimi i huaj		215,000		485,246		226%
2.	Administrimi i Pyjeve	440,390	97,970	403,715	96,603	91.67%	98.79%
	Financimi i huaj		300,000		242,235		80.75%
3.	Zhvillimi i Turizmit	427,000	353,500	348,325	234,624	81.57%	66.37%

Në programin “Mbrojtja e Mjedisit” janë realizuar objektivat e politikës së programit, të cilat specifikisht kanë të bëjnë me:

- Hartimi i legjislacionit për transpozimin të acquis së mjedisit dhe acquis së ndryshimeve klimatike sipas planifikimit në PKIE (2018-2020). Fondet për këtë objektiv janë realizuar me rreth 92% të planit buxhetor për vitin 2019.
- Zbatimi i legjislacionit që lidhet me :
  - *Monitorimin e mjedisit nga stafi i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit për fushën e cilësisë së ajrit, zhurmave, cilësisë së ujërave, mbetjeve, biodiversitetit. Fondet janë realizuar në masën 93% të planit buxhetorë për vitin 2019.*
- Inspektime kontrolli për aktivitetet industriale dhe veprimtari prodhuese, lidhur me shkarkimet në ajër, menaxhimin e mbetjeve industriale dhe urbane si dhe zhurmave, realizuar nëpërmjet 4,368 produkteve ose 84% të shpenzimeve të planifikuara.

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet realizimit të produkteve si më poshtë:

- ✓ Teknologji të aplikuara për përdorimin e bip-energjisë në industrinë e përpunimit të vajit të ullirit, realizuar fondet e planifikuara në masën 100% për vitin 2019.
- ✓ Qendra vizitorësh të zonave të mbrojtura dhe informacione të ngritura e të ristrukturuara, me fonde të realizuara për vitin 2019 rreth 42%.
- ✓ Paketa turistike në dispozicion për një zhvillim të qendrueshëm të burimeve natyrore dhe turizmit, realizuar fondet e planifikuara në masën 100% për vitin 2019.
- ✓ Hartë e përgatitur për burimet e mbetjeve të ngurta për prodhuesit industrialë (SĚAN), realizuar me rreth 50% të shpenzimeve të planifikuara për vitin 2019.
- ✓ Trupa ndërkufitarë të ngritur për menaxhimin e qendrueshëm të biodiversitetit, habitateve dhe ekosistemeve në 3 zona detare dhe bregdetare Blue Land, realizuar me 100% të shpenzimeve të planifikuara për vitin 2019.

Në programin “Administrimi i Pyjeve” janë hartuar dhe zbatuar politika lidhur me:

- Menaxhimin e qendrueshëm të pyjeve dhe kullotave, realizuar nëpërmjet 3,142 produkteve.
- Zhvillimin e një ekonomie të gjelbër, me realizuim të shpenzimeve faktike rreth 88% ndaj shpenzimeve të planifikuara, për vitin 2019.

- Automatizimi i bazës së të dhënave për rregjistrin pyjor dhe digjitalizimi i hartave, mbështetjen e kërkimit, zhvillimit teknologjik e inovacioneve në pyje, dhënia e shërbimit këshillimor dhe aftësimin e kapaciteteve të personelit pyjor dhe administrativ lokal, harmonizimi ligjor e nënligjor, bashkëpunimi institucional me struktura të tjera të interesuara për menaxhimin e qëndrueshëm e ruajtjen e biodiversitetit. Arritur nëpërmjet realizimit të 76 produkteve dhe realizimit të fondeve në masën 62% të fondeve të planifikuara për vitin 2019.

Në programin “Zhvillimi i Turizmit” është realizuar objektivi lidhur me Diversifikimin e ofertës turistike duke synuar praninë e turistëve gjatë gjithë vitit, ky objektivi është realizuar nëpërmjet produkteve si më poshtë:

- Kryerjes së 1,827 monitorimeve të vijës bregdetare për evidentimin e zhvillimeve më të fundit duke nisur nga çështjet e ndërtimeve të reja, ndotjet mjedisore, përdorimin e hapësirave publike, kriteret për stacion plazhi.
- Sigurimi i pjesëmarrjes në panairë ndërkombëtare, si dhe organizmi i aktiviteteve të tjera promovuese si udhëtime familjarizuese dhe Press Tripe, disa nga organizimet kryesore listohen mëposhtë:
  - *Panairi "MATKA" Filande 2019*
  - *Panairi "FITUR" Spanje 2019*
  - *Panairi "BIT" Milano 2019*
  - *Panairi "IMTM" Izrael 2019*
  - *Panairi "ITB" Berlin 2019*
  - *Panairi "MITT" Moske 2019*
  - *Panairi "UITT" Kiev 2019*
  - *Panairi Nderkombetar i Tiranës 2019*
  - *Panairi "ITB" Singapor 2019*
  - *Panairi "ËTM" Londer 2019*
  - *Panairi "TT" Varshave 2019*
  - *Press-trip me delegacionin frances per Kongresin "Les entreprises du Voyage" qe do te zhvillohet ne 2020*
  - *Press-trip me Mediat Filandeze te grupit ËORD TRAVEL MEDIA GUILD 2019*
  - *Fam-trip me Mediat Turke , pjesmarres ne Panairin e Tiranës. 2019*
  - *KALA FEST 2019*
  - *Press-Tripp me gazetare frances 2019*
  - *Press-Tripp me mediat sllovaqe "FIJET SLLOVAKE" 2019*
  - *Press-Tripp me gazetare Hollandez 2019*
  - *Fam-trip me Tour Operator Gjerman":Berger & Meer Company 2019*

Për sa i përket **investimeve publike** më poshtë jepen kontratat kryesore të mbyllura në 2019:

- Plani i menaxhimit dhe zhvillimit për Syrin e Kaltër, 6.9 milionë lekë
- Studim i zonave të mbrojtura në Shqipëri, 32.4 milionë lekë
- Studim: "Strategjia e Brandit dhe Marketingut të Turizmit Shqiptar", 41.8 milionë lekë
- Studimi mbi vendepozitime të rehabilituara, 3.9 milionë lekë

4.4.6 Drejtësia

Performanca e treguesve buxhetorë për tetë programet kryesore në Ministrinë Drejtësisë, paraqitet si më poshtë:

Tabela 19 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Drejtësisë

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2019		Fakti 2019		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Planifikimi, Menaxhimi dhe Administrimi	351,828	474,300	315,400	380,503	89.6	80.2
2.	Publikimet Zyrtare	40,460	38,000	37,843	38,000	93.5	100.0
3.	Mjekësia Ligjore	79,500	11,000	77,041	8,493	96.9	77.2
4.	Shërbimi për Çështjet e Birësimit	10,800	200	7,630	198	70.6	99.2
5.	Agjencia e Trajtimit të Pronave ALUIZNI	4,822,100	33,680	3,832,623	33,456	79.5	99.3
6.	Ndihma juridike	40,000	3,000	14,021	2,292	35.1	76.4
7.	Shërbimi i Përmbarimit gjyqësor	139,800	10,000	133,947	7,460	95.8	74.6
8.	Sistemi i Burgjeve	5,515,674	429,000	5,329,775	369,889	96.6	86.2
9.	Shërbimi i Provës	137,900	21,400	133,929	10,228	97.1	47.8

Në programin “Sistemi i burgjeve” për 12 mujorin e vitit 2019 janë realizuar produkte, me një kosto faktike 3,866,079 mijë lekë, si mëposhtë:

- “Të dënuar të trajtuar me shërbim shëndetësor” rezulton të jenë trajtuar 599 të trajtuar me një kosto faktike prej 75 116 mijë lekë.
- “Trajtimi i të dënuarve të mitur në ambiente të përshtatshme të vuajtjes së dënimit” janë trajtuar 28 të mitur me një kosto faktike prej 9 520 mijë lekë.
- “Trajtimi i të dënuarve gra me kushte të veçanta në ambientet e vuajtjes së dënimit” janë trajtuar 90 gra, kosto faktike ishte 24 480 mijë lekë.
- “Të burgosur të integruar burra” janë 772 persona dhe “Të burgosur të integruar të mitur” janë 7 të mitur të integruar, kosto faktike ishte përkatësisht 20 834 mijë lekë dhe 1 231 mijë lekë.

Në programin “Agjencia e Trajtimit të Pronave” janë realizuar produkte me kosto faktike prej 5,699,664 mijë lekë, ndër produktet përmendim:

- “Përfitues nga fondi fizik dhe financiar të kompesuar” kanë përfituar 245 subjekte, kosto faktike e tyre ishte 3 230 325 mijë lekë.
- “Shpërndarje e fondit të ALUIZNIT” është bërë për 1 249 subjekte, kosto faktike e të cilave është 1 648 241 mijë lekë.
- “Vendime përfundimtare për kompensim të njohur të përditësuar” janë realizuar 1 346 vendime, me një kosto faktike 9 897 mijë lekë.
- “Trajtimi me vendim i kërkesave për kalimin në pronësi të oborreve në përdorim” janë trajtuar 214 vendime, me një kosto faktike 2 102 mijë lekë.
- “Vendime të ankmuara në gjykatë” janë ankmuar 779 raste gjyqësore në gjykatë kosto faktike e të cilave ishte 1 187 mijë lekë.
- “Trajtimi i kërkesave ndër vite për njohje pronësie” janë realizuar 3 000 vendime me kosto faktike 18 110 mijë lekë.
- “Legalizim dhe përpunim i informacionit tekniko-ligjor për ndërtimet informale ” janë realizuar 12 018 leje me kosto faktike 737 963 mijë lekë.

Për sa i përket **investimeve publike** janë mbyllur 22 kontrata me vlerë totale 170.3 milionë lekë. Më poshtë jepen kontratat kryesore:

- Rehabilitim emergjent i arkivës së Ministrisë së Drejtësisë, 67.1 milionë lekë,
- Përmirësimi i infrastrukturës ndërtimore në IEVP 7, 12.3 milionë lekë,
- Përmirësimi i infrastrukturës ndërtimore në IEVP 8, 6.8 milionë lekë,
- Rikonstruksion i dhomës së serverave në D.P.B, 12.3 milionë lekë,
- Pajisje të ndryshme për sistemin e burgjeve 230.6 milionë lekë,
- Rikonstruksion i godinës së vuajtjes së dënimit në IEVP Lezhë, godina 4 e 5, me vlerë 27 mln lekë,
- Krijimi i sistemit Upgrade për zyrën e gjendjes gjyqësore, 25.2 milionë lekë
- Krijimi i databazës për sigurinë e kushteve normale të punës dhe ruajtjen e të dhënave, informatizimi i regjistrave themeltar të periudhës së dënimit, 5.9 milionë lekë.

4.4.7 Institucionet e Sistemit të Drejtësisë

Shpenzimet e planifikuara dhe ato faktike si dhe realizimi në përqindje për vitin 2018 për Ministrinë e Mbrojtjes, paraqiten si më poshtë:

Tabela 20 Realizimi i buxhetit 2019 për Institucionet e Drejtësisë

NR	Emërtimi i Programit/Institucionit	Plani 2019		Fakti 2019		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1	Veprimtaria e rivlerësimit kalimtar të magjistratit / Komisioni i Pavarur i Kualifikimit	196,823	4,000	194,760	2,949	98.95%	73.73%
2	Veprimtaria e apelimit të rivlerësimit kalimtar / Kolegji i Posaçëm i Apelimit	136,500	4,700	124,860	3,721	91.47%	79.17%
3	Veprimtaria e komisionerit publik / Komisionerët Publikë	72,762	1,500	68,162	1,356	93.68%	90.38%

- Në lidhje me disa nga treguesit e performancës për **Komisionin e Pavarur të Kualifikimit** për vitin 2019, përmendim:
  - Numri dosjeve të shortuara është 477 subjekte.
  - Numri i dosjeve të marra në shqyrtim është rreth 370 dosje.
  - Numri i vendimeve të marra nga KPK është për 129 subjekte të rivlerësimit kalimtar.
- Nga ana e **Komisionerëve Publikë** për vitin 2019 janë shqyrtuar 128 çështje të njoftuara nga KPK, nga 120 të planifikuara.
- Nga ana e **Kolegjit të Posaçëm i Apelimit** për vitin 2019 janë shqyrtuar 63 çështje 50 të planifikuara.

Për sa i përket **investimeve publike**, me fondet e realizuara për investime (në total për 4 institucionet) prej 8 milionë lekë në vitin 2019, janë realizuar blerje të pajisjeve për zyra, pajisje kompjuterike, pajisje audio-vizuale dhe Softëare formatimi vendimesh gjyqësore.

4.4.8 Financat, Ekonomia, Punësimi dhe Arsimi Profesional

Shpenzimet e planifikuara dhe ato faktike si dhe realizimi në përqindje për vitin 2019 për Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, për të gjithë programet, paraqiten si më poshtë:

Tabela 21 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2019		Fakti 2019		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1	Planifikimi, Menaxhimi dhe Administrimi	709,747	658,623	692,604	574,403	97.58%	87.21%
	Financimi i huaj		318,919		817,091		256.21%
2	Menaxhimi i Shpenzimeve Publike	470,673	5,000	452,670	71	96.18%	1.42%
3	Ekzekutimi i Pagesave të Ndryshme	349,856	92,452	324,232	90,490	92.68%	97.88%
4	Menaxhimi i të Ardhurave Tatimore	2,249,601	938,000	2,121,638	748,905	94.31%	79.84%
	Financimi i huaj		0		2,025		#DIV/0!
5	Menaxhimi i të Ardhurave Doganore	3,257,187	472,227	3,186,814	282,564	97.84%	59.84%
	Financimi i huaj		76,437		2,697		3.53%
6	Lufta kundër Transaksioneve Financiare Jo-Ligjore	89,543	27,000	77,523	25,891	86.58%	95.89%
7	Mbështetje për Zhvillim Ekonomik	273,120	91,300	241,885	80,422	88.56%	88.09%
	Financimi i huaj		100,000		142,579		142.58%
8	Mbështetje për Mbikq. e Tregut, Infrast. e Cilës. dhe Pron. Industr.	309,700	29,000	235,984	14,602	76.20%	50.35%
9	Sigurimi Shoqëror	41,726,350		41,725,350		100.00%	
10	Tregu i Punës	1,637,557	53,400	1,512,710	21,857	92.38%	40.93%
11	Inspektimi në Punë	173,264	10,000	146,515	0	84.56%	0.00%
12	Arsimi i Mesëm Profesional	1,809,000	878,248	1,649,622	827,730	91.19%	94.25%
	Financimi i huaj		692,644		180,334		26.04%
13	Strehimi	307,874	317,126	215,799	310,687	70.09%	97.97%

Në programin **“Tregu i Punës”**, me fondet e buxhetit për vitin 2019 është arritur që:

- Në periudhën Janar - Dhjetor 2019 janë punësuar 33,391 punëkërkues të papunë duke realizuar 111.3% të objektivit vjetor prej 30,000 të planifikuar.
- Për periudhën Janar- Dhjetor 2019 janë trajtuar me pagesë papunësie 2871 individë nga 3200 të planifikuar dhe është shpenzuar një fond prej rreth 504.2 milionë lekë.
- Për periudhën Janar - Dhjetor 2019 nga zbatimi i programeve të nxitjes punësimit janë mbështetur 2589 punëkërkues të papunë nga 2000 të planifikuar për të cilët është shpenzuar fondi prej rreth 345.9 milionë lekë.
- Për periudhën Janar - Dhjetor 2019 nga zbatimi i programeve të formimit profesional kanë përfituar 8818 pjesëmarrës punëkërkues të papunë nga 10000 të planifikuar për të cilët është shpenzuar fondi prej rreth 263.4 milionë lekë.

Në programin **“Strehimi”**, fondet e programeve sociale të strehimit janë rritur me 23.7% në krahasim me 1 vit më parë duke arritur vlerën e rreth 625 milionë lekë në vitin 2019. Realizimi faktik i këtij programi është në masën 526.5 milionë lekë pra rreth 4% më shumë se një vit më parë. Objektivi i programit të strehimit është të sigurojë strehim të përshtatshëm e të përballoshëm për individë e familje që nuk përballojnë dot kostot e tregut të banesave.

Realizimi i këtij objektivi është bërë duke shënuar arritje cilësore dhe sasiore nëpërmjet produkteve të përmbledhura si më poshtë:

- *Investime për përmirësimin e banesave – 857 familje*
- *Subvencionimi i interesave të kredive – 4021 familje*
- *Bonus qiraje – 2951 familje. Në këtë numër përfshihen edhe 2277 familje që kanë përfituar bonus qiraje pas termetit të datës 26.11.2019.*
- *Grant i menjëhershëm – 25 familje të kategorisë PAK përfituan 10% të çmimit të shitjes së banesës me kosto të ulët ndërtuar nga EKB.*
- *Banesa me kosto të ulët (mbështetje me financime pjesore për rduktimin e kostove të ndërtimit të EKB) është realizuar 100% për vitin 2019 me 80 familje përfituese.*

Në programin “**Sigurimi Shoqëror**”, për vitin 2019 mund të rendisim disa arritje:

- *Koha e caktimit të pensioneve është ulur nga 24.3 ditë që ishte në vitin 2018, në 23 ditë në vitin 2019.*
- *Pensionet janë rritur në masën 2.8%, paralelisht me indeksin e çmimeve dhe nivelin e inflacionit në vend.*
- *Të ardhurat e drejtëpërdrejta nga kontributet e personave juridikë e fizikë dhe të ardhurat e tjera të Fondit të Sigurimeve Shoqërore, në vitin 2019 arritën 84 199 milionë lekë, me një rritje prej 6.1% ndaj vitit 2018.*
- *Përfitimet e pensionistëve, pra transfertat në buxhetet familjare nga fondet e sigurimeve shoqërore arritën në 128 945 milionë lekë në vitin 2019 kundrejt 123 241 milionë lekë në vitin 2018, që rezulton një rritje prej 4.6% nga viti paraardhës.*
- *Në vitin 2019 numri i kontribuesve total arriti 781 928 persona. Kundrejt vitit 2013, i cili është përcaktuar si vit bazë i reformës së pensioneve të vitit 2014, numri i kontribuesve është rritur me 220 759 persona ose 39% më shumë.*
- *Evidentohet një rritje e ndjeshme e numrit fizik të personave të siguruar në skemën e Qytetit. Në vitin 2019, numri i kontribuesve në subjektet juridike e fizike në qytet arriti në rreth 660 280 persona kundrejt 654 267 persona që ishte në vitin 2018, duke rezultuar me një rritje prej 6 013 kontribues se një vit më parë.*

Përsa i përket **investimeve publike**, veçojmë:

Për arsimin e mesëm profesional janë financuar 9 kontrata me vlerë totale rreth 1.3 miliardë lekë, si:

- ✓ *Ndërtim i shkollës profesionale IT, Tiranë*
- ✓ *Rikonstruktion i Shkollës “Ali Myftiu” Elbasan*
- ✓ *Shkolla “Kristo Isak”, Berat*
- ✓ *Ndërtimi i Bazës prodhuese të shkollës “Arben Broci” Shkodër*
- ✓ *Ndërtimi i Bazës prodhuese të shkollës “Petro Sota” Fier*
- ✓ *Ndërtimi i shkollës “Beqir Çela” Durrës*
- ✓ *Rikonstrukcioni i shkollës profesionale në Kamëz*

Për Strehimin janë financuar 6 kontrata me vlerë totale rreth 80 milionë lekë për projektin e “Rikonstruksionit të godinave në pronësi të Njërive të Qeverisjes Vendore për strehim social” në bashkitë Patos, Kuçovë, Peqin, Tepelenë, Vlorë dhe Maliq.

Për Tregun e Punës janë financuar 5 kontrata me vlerë rreth 30 milionë lekë për rikonstruksionin e zyrave të punës në Kukës, Malësi të Madhe, Berat, dhe Tropojë dhe për rikonstruksionin e QFP në Durrës.

Për Doganat janë financuar kontratat si më poshtë:

- ✓ Upgrade i pajisjeve fizike të dëmtuara të sistemit të monitorimit me kamera në degët dhe pikat doganore si dhe shtimi i tyre në 12 pika të tjera doganore me vlerë 208.6 milionë lekë,
- ✓ Rikonstruksion fasade dhe ambientesh në disa pika doganore , 8 kontrata përkatësisht për pika të ndryshme doganore, me vlerë rreth 70 milionë lekë.

Për Tatimet ka përfunduar kontrata për “Krijimin e një mjedisi të ri dhomë serverash (data center), sistem tefonik voip dhe monitorimi i qendëruar për DPT/DRT”, me vlerë 74.3 milionë lekë.

Si MFE aparat janë financuar 4 kontrata me vlerë totale rreth 400 milionë lekë:

- ✓ Sistemi i qendëruar kompjuterik për përdoruesit e Ministrisë së Financave (Thin-CLIENT)
- ✓ Blerja dhe implementimi i Sistemit të Menaxhimit të Dokumentave Elektronikë
- ✓ Blerje pajisje dhe mobilje për institucionet e reja të Polit të Drejtësisë
- ✓ Rritja e kapaciteteve netëork për aparatën e Ministrisë së Financave

4.4.9 Mbrojtja

Shpenzimet e planifikuara dhe ato faktike si dhe realizimi në përqindje për vitin 2019 për Ministrinë e Mbrojtjes, paraqiten si më poshtë:

Tabela 22 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Mbrojtjes

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2019		Fakti 2019		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1	Planifikimi, Menaxhimi dhe Administrimi	1,191,489	30,000	1,166,239	7,343	97.88	24.48
2	Forcat e Luftimit	5,107,918	3,175,500	4,981,866	3,031,668	97.53	95.47
3	Arsimi Ushtarak	603,266	4500	541,625	0	89.78	0.00
4	Mbështetja e Luftimit	5,365,661	125,000	5,234,516	78,792	97.56	63.03
5	Mbështetje për Shëndetësinë	912,195	70,500	901,748	66,881	98.85	94.87
6	Sigurimet Shoqerore per ushtaraket	5,143,400	0	5,143,400	0	100	
7	Emergjencat Civile	295,488	588,000	179,803	336,042	60.85	57.15

Ministria e Mbrojtjes ka synuar që nëpërmjet zhvillimit të politikave të nevojshme në fushën e personelit, promovimit në karrierë, trajtimit të ushtarakut, rritjes së transparencës, llogaridhënies, si dhe eliminimit të korrupsionit në Forcat e Armatosura, të arrijë realizimin e disa prej treguesëve kryesorë të performancës, ku renditen:

- Lartësimi i figurës dhe integritetit të ushtarakut
- Implementimi në mënyrë cilësore i detyrimeve që rrjedhin nga pjesëmarrja dhe anëtarësia në organizma të niveleve të larta ndërkombëtare si: NATO, EAPC, RACVIAC, Karta e Atlantikut, etj; i realizuar nëpërmjet nënshkrimit të 19 marrëveshjeve ndërkombëtare në kuadër të partneritetit mes vendeve, rritjes së sigurisë në rajon e më gjerë.

- Modernizimi me armatim të lehtë dhe municione për Forcat e Armatosura, sistemet e mbështetjes për zjarr apo vendosja e kamerave Infra të Kuqe stacionare të integruara me sistemin SIVHD.

Projektet prioritare në aspektin e ndërveprueshmërisë me strukturat e NATO-s, si dhe në kuadër të rritjes së sigurisë kombëtare, janë:

- Sistemet e Integruara të Vëzhgimit të Hapësirës Ajrore e Hapësirës Detare.
- Kompletimi i Forcave të Armatosura me pajisje individuale të luftimit, në funksion të certifikimit të Batalionit të dytë të këmbësorisë si një komponent i gatshëm i NATO Response Force.
- Shpenzimet operacionale u përdoren me efikasitet për kryerjen e misionit të Forcave të Armatosura si në rang kombëtar ashtu dhe në kuadër të misioneve paqeruajtëse, duke rritur prezencën e Forcave të Armatosura në Detin Egje, Afganistan, KFOR, etj.

Në programin **“Mbështetja e Luftimit”** janë parashikuar objektiva specifike për realizimin e tyre ku ndër më të rëndësishmit janë:

- Objektivi 1: Sigurimi i logjistikës së nevojshme si dhe mbështetja në operacione humanitare dhe misione ndërkombëtare. Treguesit e performancës për këtë objektiv Nr 1:
  - ✓ % e Furnizimit në kohë dhe mbështetja logjistike e FA.
  - ✓ Menaxhimi në kohë dhe profesional i operacioneve të EC dhe CIMIC.
  - ✓ Dokumente të procesuara dhe arkivuara sipas legjislacionit në fuqi.
- Objektivi 2: Sigurimi i inteligjencës strategjike të nevojshme dhe sipas standardeve të NATO-s për siguri dhe stabilitet. Treguesit e performancës për këtë objektiv Nr 2.
  - ✓ % e arritjes së përmbushjes së objektivave të kapaciteteve në fushën e inteligjencës ushtarake dhe të NATO-s.
  - ✓ % e arritjes së kapaciteteve të nevojshme operacionale.
- Objektivi 3: Sigurimi dhe mbështetja e sistemeve të teknologjisë brenda standardeve të NATO-s. Treguesit e performancës për këtë objektiv Nr 3.
  - ✓ Kapacitete operacionale për ASNI
  - ✓ Ruajtja e nivelit operacional për Repartin nr. 6630

Janë planifikuar 21 Produkte, 13 produkteve në zërat “Shpenzime Korrente “ dhe 8 Projekte Investimi në zërin “Shpenzime Kapitale”.

Në programin **“Forcat e Luftimit”** janë parashikuar objektiva specifike ku më kryesorët janë:

- Objektivi 1: Mbajtja në gatishmëri dhe përmirësimi i kapaciteteve Operacionale të Forcës Tokësore;
- Objektivi 2: Mbajtja në gatishmëri dhe përmirësimi i kapaciteteve Operacionale të Forcës Detare;
- Objektivi 3: Mbajtja në gatishmëri dhe përmirësimi i kapaciteteve Operacionale të Forcës Ajrore;

Treguesit e performancës për këto objektiva:

- ✓ Përgatitja e trupave për misione paqeruajtëse.
- ✓ Aftësia dislokuese e trupave përpërmirësimi të misionit në kohë rekord.
- ✓ Ndërveprueshmëria e trupave për përmbushjen e misioneve në det.
- ✓ Kontrolli i hapësirës ajrore të Republikës së Shqipërisë.

Në këtë program janë planifikuar 18 Produkte, 6 produkteve në zërat “Shpenzime Korrente “ dhe 12 Projekte Investimi në zërin “Shpenzime Kapitale”.

Sa i përket programit “**Emergjencat Civile**”, gjatë vitit 2019, Forcat e Armatosura morën pjesë aktive në përballimin e emergjencave civile dhe në ndihmë të komunitetit si me personel të gatshëm ashtu dhe me ndihma të menjëhershme për popullatën në vështirësi. Shpenzimet e parashikuara për Emergjencat Civile nuk u realizuan në masën 100% për arsye të alokimit të buxhetit në fund të vitit për shkak të emergjencës ardhur nga tërmeti i datës 26.11.2019. Nga rezervat e shtetit të përdorura në mbështetje të familjeve të dëmtuara nga fatkeqësia natyrore, u është ardhur në ndihmë të rreth 4000 familjeve të dëmtuara.

Për sa i përket **investimeve publike** janë mbyllur 11 kontrata me vlerë totale rreth 2.4 miliardë lekë. Më poshtë jepen kontratat kryesore:

- Pajisje e anijeve të klasit ILIRIA me sistem armatimi
- Rikonstruksion i depove të kazermimit
- Ndërtim rrethimi i repartit 1040, 4050
- Përmirësimi i Sistemit të Integruar të Vëzhgimit të Hapësirës Detare (SIVHD)-blerje softi dhe pajisjeve të sistemit të menaxhimit të trafikut detar.
- Ndërtimi i sistemit të telefonisë VOIP & VTC në Forcat e Armatosura
- Rikonstruksioni i Pavionit dhe ndërtim i sallave të operacionit për Këmbën Diabetike, SUT

4.4.10 Kultura

Performanca e treguesve buxhetorë për programet kryesore të Ministrisë së Kulturës paraqitet si mëposhtë:

Tabela 23 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Kulturës

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2019		Fakti 2019		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Planifikimi, Menaxhimi Administrimi	160 930		147 271		91.5	
2.	Trashëgimia kulturore dhe muzetë	534 757	35 000	488 751	34 177	91.3	97.6
	Financimi i huaj		30 000		-		-
3.	Arti dhe Kultura	795 000	720 000	741 014	717 488	93.2	99.6

Në programin “**Trashëgimia Kulturore**” është realizuar promovimi, ruajtja, konservimi, restaurimi i objekteve dhe fondeve muzeore si dhe edukimi përmes trashëgimisë dhe aktiviteteve në funksion të saj. Këto objektiva gjatë vitit 2019 janë arritur nëpërmjet realizimit të produkteve si më poshtë:

- “Objekte të restauruara”, të realizuara me fondet e investimeve me një kosto faktike prej 34.2 milion lekë, ku u realizua restaurimi i Muzeut “Mësonjëtorja e parë Shqipe, me një shpenzim faktik për 29.6 milion lekë, si edhe u realizua hartimi i projektit për Restaurimin dhe Riformulimin e linjës muzeore në Muzeun Historik Kombëtar –Tiranë, me një shpenzim faktik prej 4.9 milion lekë.
- “Objekte monument kulture të ruajtura dhe mbrojtura”, me një kosto faktike prej 282 milion lekë, janë kryer punime rutinë mirëmbajtje dhe pastrime në rreth 109 objekte monument kulture dhe pastrim vegjetacioni në 83 objekte.
  - Kështu në Durrës janë kryer pastrim nga vegjetacioni dhe mirëmbajtje **në rreth 22 objekte** si dhe restaurime dhe mirëmbajtje **në 8 objekte**: është realizuar Mbulesa e Mozaikut të Tiranës si dhe rrethimi me zinxhirë dhe rrethimi anësor me tenda të tejdukshme, punime mirëmbajtjeje dhe pajantimi i disa mureve, që ndodhen pranë zonave ku kanë filluar gërmime arkeologjike tek Amfiteatri, Durrës. Pastrime nga vegjetacioni dhe mirëmbajtje periodike kryesisht në objektet e

vizitueshëm të qytetit të Durrësit, Tiranës, Elbasanit, Muzeun Arkeologjik, Amfiteatër, Kalaja e Krujës, etj

- Në Berat janë kryer ndërhyrje restauruese, mirëmbajtje pastrime në **36 objekte** si: restaurimi i Urës së Kasabashit ,në Qendrën Historike Berat, lagjja “Kala”.
- Në Gjirokastrë janë kryer restaurime të pjesëshme dhe mirëmbajtje në **40 objekte** si dhe pastrime sistemime në **11 objekte**. Është kryer restaurim total i shtëpisë së Andon Zako Çajupit në Sheper të Zagorisë .
- Në Vlore në 28 objekte. U kryen restaurime tek Kisha e Armenit, Restaurim, mirëmbajtje, Kisha e Shën Stefanit
- Në Shkodër janë kryer punime mirëmbajtje në Kalanë e Shkodrës , Kalanë e Lezhës etj.
- “Muze të mirëmbajtura dhe të vizitueshëm nga publiku ” me një kosto faktike 149.8 milion lekë, ku:
  - Muzeu Kombëtar i Fotografisë “Marubi”, përveç performancës lidhur me vizitueshmërinë, ka realizuar dhe 61 aktivitete të tjera me qëllim publikime të objekteve të trashëgimisë kulturore, si edhe në kuadër të Programit të Edukimit: janë organizuar aktivitete si “Vizato portretin”, “Bëj maskën tënde”, Ekspozita si; “Dinastia marubi, Njëqind vite të studios fotografike shqiptare”; Ekrani i Artit.
  - Muzeu Historik Kombëtar, gjatë këtij viti, ka realizuar 168 aktivitete, veprimtari me karakter promovues, edukues në të gjithë hapësirat muzeore dhe ato mbështetëse. Janë restauruar një sërë objektesh të trashëgimisë kulturore pjesë e fondit të muzeut, trajtim dhe mirëmbajtje objektesh në bashkëpunim me IMK etj.
  - Muzeu kombëtar i Artit Mesjetar, Arsimit dhe Arkeologjik, Korçë, ka organizuar veprimtari qe janë lidhur me prritjen e vizitorëve dhe promovimin e vlerave të trashëgimisë që administrohen nga këta muze.
  - Qendra Kombëtare e Muzeumeve Berat ka kryer 37 veprimtari me karakter promovues dhe njëkohësisht dhe mirëmbajtje të objekteve muzeore.
  - Muzeu Kombëtar Pavarësia Vlorë gjatë vitit ka kryer një sërë aktivitete në përkujtim të figurave të shquara dhe ngjarjeve të rëndësishme historiko-kulturore.
  - Muzeu Kombëtar “Gjethi” gjatë këtij viti është fokusuar në objektivat kryesore për promovimin e vlerave historiko-kulturore si dhe pritjen e vizitorëve si projektet” Kujtojmë për të mos harruar”, dhe “Mbresa” në bashkëpunim me shkollat e mesme të qytetit. Muzeu Kombëtar i Përgjimeve "Shtëpia me Gjethë" përgjatë vitit 2019 aplikoi për të marrë pjesë në garën për të fituar Çmimin “Muzeu Evropian i Vitit” për 2020, i cili arriti të fitojë çmimin prestigjioz: Muzeu i Këshillit të Evropës 2020.
  - Realizimi i punimeve restauruese të parqeve të Butrintit dhe Apolonisë.
- Aktivitete, të fushës së trashëgimisë jomateriale”, realizuar me nje kosto faktike prej 48 milion lekë.
  - Projektet me thirrje për vitin 2019 të trashëgimisë jo materiale janë 41 e janë të ndara per programin kombëtar “Edukimi përmes kulturës”, Dokumentimi i vlerave të trashëgimisë, projekte dedikuar artizanatit , festivale, panairë, aktivitete multikulturore, inovacione etj.
  - Projekti “Dita e Verës 2019 Përmet –edicioni IV, u zhvillua më dt 16-17 mars 2019.

- Projekti “Dore për dore breza vallesh”, organizuar nga shoqata multifunkionale për kulturë, Edukim dhe Zhvillim, Gjirokastër ku morën pjesë 68 artistë.
- Projekti “Peligrinazhi i bijve të Arbërisë në Trojet Shqiptare”, 26-28 Prill. U organizua Festivali i 15-të Mbarëkombëtar i Instrumentistëve të vegjël popullorë në qytetin e Fushë Arrëzit në datat 18, 19, 20 maj, zhvilluar nga Shoqata Eko-Turistike, Pukë. Morën pjesë 140 artistë të vegjël nga të gjithë trevat shqipfolëse.
- Projekti “Festivali Mbarëkombëtar i Instrumentistëve të Vegjël Popullorë” ku morën pjesë 100 artistë të vegjël nga Shqipëria Kosova, shqiptarët e Maqedonisë dhe Malit të Zi.
- Projekti “Festivale Kcimi i Tropojës” u zhvillua në Bajram Curri.
- Projekti “Kthim në vite”, organizuar nga z. Myrdar Jera
- “Trashëgimia materiale e jomateriale e inventarizuar”, me një kosto faktike prej 8.1 milion lekë. Gjatë vitit 2019 rezultojnë të regjistruara në Bazën e të dhënave shtetërore “Regjistri Kombëtar i Pasurive Kulturore gjithsej 98 218 objekte nga të cilat 96 423 objekte në pronësi shtetërore dhe 1795 objekte në pronësi private.

Në programin “**Arti dhe Kultura**” janë realizuar projekte artistike kulturore të cilët kanë siguruar gjithëpërfshirje në jetën social kulturore, në veçanti ato projekte të cilat kanë në fokus krijimtarinë artistike, edukimin dhe zhvillimin e audiencave si dhe integrimin gjinor. Ky objektivi është arritur nëpërmjet realizimit të produkteve, si më poshtë:

- “Investime të reja në skenat bashkëkohore” përfshihen ndërtime e rikonstruksione si dhe blerje pajisje, në institucionet e artit dhe kulturës, ku përmendim “Rikonstruksionin e Teatrit të Operas dhe Baletit, që është në proces .Për vitin 2019 shpenzimet faktike arrijnë 717.4 milion lekë.
- “Veprimtari të realizuara në institucionet e art-kulturës” nga të cilat përmendim:
  - ‘Premiera dhe shfaqje artistike të zhanrit skenik operistik, koreografik dhe folklorik kombëtar”, 161 shfaqje me nje kosto faktike 281 milion lekë,
  - “Premiera dhe shfaqje artistike të zhanrit skenik teatror klasik dhe bashkekohor” , 120 shfaqje me nje kosto faktike 98 milion lekë.
  - “Premiera dhe shfaqje artistike të zhanrit skenik teatror eksperimental klasik dhe bashkekohor “, 449 shfaqje me një kosto faktike 38 milion leke
  - “Projekte dhe programe në mbështetje të skenës së pavarur”, ku janë realizuar 130 aktivitete me një kosto faktike 80 milion lekë.

Për sa i përket **investimeve publike** janë mbyllur 2 kontrata me vlerë totale 69.6 milionë lekë:

- Projekti i Restaurimit dhe Riformulimi i linjës muzeore në Muzeun Historik Kombëtar-Tiranë, 39.9 milionë lekë
- Restaurimi i muzeut “Mësonjëtorja e parë shqipe”, 29.6 milionë lekë

4.4.11 Rendi dhe Siguria Publike

Performanca e treguesve buxhetorë për programet kryesore të Ministrisë së Brendshme paraqitet si mëposhtë:

Tabela 24 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë e Brendshme

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2019		Fakti 2019		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Policia e Shtetit	15,411,522	1,121,856	15,189,919	1,108,742	98.56	98.83
	Financimi i huaj		818,868		569,638		69.56
2.	Garda e Republikës	1,560,769	12,000	1,537,321	11,362	98.5	94.68
3.	Shërbimi i Gjendjes Civile	695,560	13,000	664,034	12,958	95.47	99.68
4.	Prefekturat dhe Funksonet e Deleguar	523,308	88,600	504,296	83,972	96.37	94.78
	Financimi i huaj		176,000		5,007		2.84

Në programin “Policia e Shtetit”, me realizimin e fondeve me 99%, është realizuar qëllimi i politikës së programit. Qëllimi i këtij programi është: “Lufta pa kompromis dhe ndëshkimi i ashpër penal ndaj grupeve dhe/ose organizatave kriminale të ndryshme, si dhe i grupeve me axhenda ekstremiste të dhunshme dhe terroriste duke shënjestëruar dhe goditur veprimtarinë e krimit të organizuar e rrjetet kriminale, gjurmuar, identifikuar, sekuestruar dhe konfiskuar çdo aset ekonomik të paligjshëm. Përforcimi i zbatimit të ligjit për rritjen e nivelit të sigurisë publike dhe asaj rrugore. Menaxhimi efektiv, eficient dhe i integruar i kufijve nëpërmjet mirëfunksionimit të 27 pikave të kalimit kufitar në Republikën e Shqipërisë. Forcimi i kapaciteteve institucionale, garantimi i pavarësisë operacionale të policisë së shtetit dhe konsolidimi i arsimit, kualifikimit dhe veçanërisht trajnimit të vazhdueshëm e të profilizuar të strukturave të Policisë së Shtetit.” Janë planifikuar 64 produkte dhe janë realizuar 60 prej tyre, të cilat konsistojnë në :

- Realizimin e 184 “Operacione të posaçme Konvencionale”, që shoqërohen me një kosto prej 234 milionë lekë.
- Realizimin e 94 programeve për “Mbështetjen për Strategjinë Anti-Kanabis, mbikqyrje ajrore”, i cili është shoqëruar me një kosto prej 70.4 milionë lekë.
- Janë kryer 37,601 “Operacione policore të hetuara dhe shërbime”, të shoqëruara me një kosto prej 37.6 milionë lekë.
- Realizimi i 6589 “Shërbime të policisë rrugore të kryera në rrugët nacionale”, me kosto prej 243.8 milionë lekë.
- Janë realizuar 540 shërbime të Forcave Speciale dhe e NSH për sigurimin e Rendit Publik, me kosto rreth 1,142 milionë lekë.
- Janë realizuar 5,678 shërbime të patrullave të përgjithshme.
- U realizuan 103 operacione të sigurisë në kufirin blu, të shoqëruar me një kosto prej 229 milionë lekë.
- Janë procesuar 1929,871,000 persona në PKK, kategoria I; II dhe e II-të (ajrore, detare, tokësore), shoqëruar me një kosto prej 1.763 milionë lekë.
- Janë trajnuar 190 Qen policie në kushte shërbimi, me kosto prej 43.3 milionë lekë.
- U trajnuan 735 rekrut të rinj, shoqëruar me kosto prej 248.5 milionë lekë.
- U trajtuan 96 bashkëshorte të punonjësve të policisë së shtetit, shoqëruar me një kosto prej 33.8 milionë lekë.

Në programin “Garda e Republikës”, ka realizim të fondeve rreth 98 %, duke realizuar kështu edhe qëllimin e politikës së programit, e cila është : *“Të kontribuojë në përmirësimin e vazhdueshëm të Sigurisë së Personaliteteve Vendas dhe të Huaj, të Objekteve të Rëndësishme të Veçantë nëpërmjet rritjes së kapaciteteve menaxhuese dhe përputhjes me standartet europiane në fushën e sigurisë, duke synuar arritjen e nivelit 100% të sigurisë.”*

Janë realizuar plotësisht 2 produkte nga 3 të planifikuara. Produktet që kanë kontribuar në realizimin e qëllimit të programit janë:

- Ruajtja e 109 Personalitete VIP vendas dhe të huaj, me një kosto prej 1,537 milionë lekë.
- Është rikostruktuar magazina dhe ofcina në gardë me një kosto prej 11.4 milionë lekë.

Në programin “Shërbimi i Gjendjes Civile”, ka realizim të fondeve rreth 96 %, duke realizuar kështu edhe qëllimin e politikës së programit, e cila është : *“Konsolidimi i mëtejshëm të një sistemi të dixhitalizuar të regjistrimit kombëtar të gjendjes civile (RKGJC), të sistemit të regjistrimit kombëtar të adresave (RKA) dhe regjistrimit/përditësimit të dhënave të shtetasve në Republikën e Shqipërisë me vërtetësi dhe në kohë reale.”*

Qëllimi i programit u realizua nëpërmjet produkteve sa më poshtë:

- Rregjistrimit të 906,610 akte dhe dokumente të lëshuara nga shërbimi i Gjendjes Civile, me kosto prej 390 milionë lekë.
- Nëpërmjet funksionit të sistemit të adresave të përmirësuar dhe rritjen e funksionalitetit të RKGJC me kosto prej 274 milionë lekë.

Programi “Prefektura dhe Funkcionet e Deleguara”, ka realizuar fondet për vitin 2019 me rreth 75%. Qëllimi i politikës së programit është: *“Ndjekia e zbatimit të programit të Qeverisë në nivel vendor si përfaqësues i qeverisë”, i cili synohet të realizohet nëpërmjet objektivit: “Rritja e performacës së Prefektit të Qarkut në nivel vendor për zbatimin e reformës Administrativo – Territoriale. Për realizimin e objektivit kanë kontribuar produktet sa më poshtë:*

- Janë kryer 1,800 monitorime në nivel qarku nga Prefekti i Qarkut me kosto prej 82 milionë lekë.
- Është dhënë ndihmë për garantimin e vazhdueshmërisë së funksioneve dhe shërbimeve publike, në nivel vendor në kuadër të zbatimit të reformës administrativo-territoriale, me kosto rreth 27 milionë lekë.

Për sa i përket **investimeve publike** janë mbyllur 36 kontrata me vlerë totale rreth 736.5 milionë lekë. Nga këto veçojmë:

- Studim projektimi për ndërtimin e Korpusit të Policisë së Shtetit, me vlerë 43.5 milionë lekë,
- Armatime të blera, me vlerë 109.8 milionë lekë,
- Pajisje për leximin optik për pasaporta të blera për Policinë Kufitare, me vlerë 24.8 milionë lekë,
- Pajisje për Policinë e Rendit, me vlerë 150.1 milionë lekë,
- Matora për mjetet lundruese në kufi me vlerë 16.9 milionë lekë.

4.4.12 Politika e Jashtme

Performanca e treguesve buxhetorë për katër programet kryesore në Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme paraqitet si më poshtë:

Tabela 25 Realizimi i buxhetit 2019 për Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2019		Fakti 2019		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Planifikimi, Menaxhimi dhe Administrimi	141,000	87,000	130,019	84,898	92.2	97.6
	Financim i huaj		-		8,316		
2.	Mbeshtetje diplomatike jashte shtetit	2,428,875	35,000	2,393,875	34,496	98.6	98.6
3.	Aktiviteti diplomatik dhe konsullor i MPJ	207,500	-	190,737	-	91.9	
4.	Mbeshtetje institucionale për procesin e Integritimit	91,000	-	84,126	-	92.4	
	Financim i huaj		251,000		118,506		47.2

Programi “**Mbeshtetje institucionale në procesin e integritimit**” ka në thelb të tij zbatimin e prioriteteve të politikës së jashtme të qeverisë dhe Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim me qasje drejtimin teknik dhe bashkërendim të procesit të anëtarësimit të RSH-së në Bashkimin Evropian. Programi fokusohet kryesisht në zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim- Asociimit me BE-në, përafrimin e legjislacionit vendas me atë të BE-së, zhvillimin e negociatave për anëtarësim dhe përmirësimin e menaxhimit të fondeve të BE të dhe përkthimin e legjislacionit të Bashkimit Evropian në gjuhën shqipe.

Objekti i këtij programi për vitin 2019 ishte hapja e negociatave të anëtarësimit dhe demonstrimi përpara shteteve anëtare të BE-së i aftësisë së Shqipërisë për të plotësuar kriteret e anëtarësimit në BE.

Në këtë program janë realizuar disa produkte me kosto faktike 202,632 mijë lekë, ku përmendim:

- U zhvilluan takimet shpjeguese për 28 kapituj negociues, në kuadër të procesit screening si hapi i parë i negociatave të anëtarësimit;
- U ngrit Komiteti Teknik i Grupeve Ndërinstitucionale të Punës dhe u riorganizuan grupet ndërinstitucionale të punës për integrimin evropian si pjesë e strukturës institucionale për negociatat e anëtarësimit me Bashkimin Evropian;
- U hartua dhe miratua Plani Kombëtar për Integrimin Evropian 2019 – 2021;
- U zhvilluan 8 takime të institucioneve të përbashkëta Bashkimi Evropian – Shqipëri ngritur në kuadër të Marrëveshjes së Stabilizim-Asociimit;
- U programuan njëkohësisht paketat e programimit IPA 2019 dhe IPA 2020, të cilat u miratuan nga Komisioni Evropian në nëntor 2019.

Për sa i përket **investimeve publike**, vlen të përmenden financimet në kuadër të fondeve IPA, projekteve ndërkufitare me vendet e rajonit, të cilat janë projekte në vazhdim.

4.5 Fondi Rezervë dhe Kontigjenca

Fondi Rezervë 2019, i planifikuar për 2.9 miliardë lekë në buxhetin fillestar, i ndryshuar me Aktin Normativ nr.2 datë 02.10.2019, në 3.35 miliardë lekë dhe me Aktin Normativ nr.11 datë 24.12.2019 në 3.585 miliardë lekë (2.235 miliardë lekë për raste të paparashikuara të njësive të qeverisjes së përgjithshme dhe 1.35 miliardë lekë për Sistemin e Drejtësisë), gjatë vitit 2019 është përdorur si më poshtë:

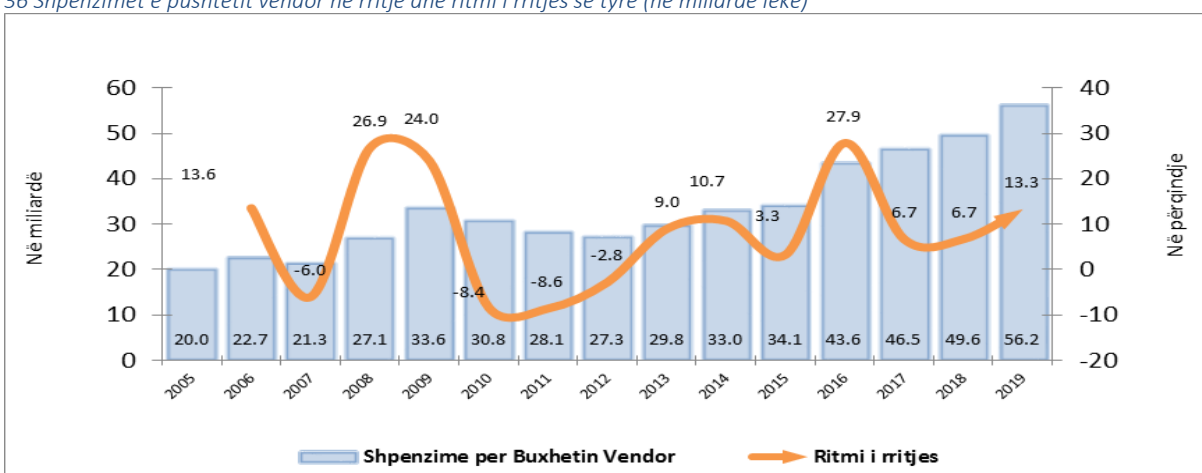
- *Fondi Rezervë prej 2.235 miliardë lekë i planifikuar për raste të paparashikuara të njësive të qeverisjes së përgjithshme, është përdorur gjatë vitit 2019 për shpenzime të tjera korrente (shpenzime operative dhe transfera të brendshme rreth 79 përqind); për investime publike (rreth 4 përqind) dhe për shpenzime personeli (rreth 9 përqind).*
- *Fondi Rezervë për Sistemin e Drejtësisë prej 1.35 miliardë lekë, është përdorur për shpenzime personeli (rreth 85 përqind); shpenzime operative (rreth 3 përqind) dhe shpenzime për investime (rreth 10 përqind).*

Fondi Kontigjencë për risqet e borxhit, i planifikuar në masën prej 4.3 miliard lekë, rezulton i papërdorur gjatë vitit 2019.⁵

5. BUXHETI VENDOR

Shpenzimet për Pushtetin Vendor, për vitin 2019, kanë përbërë 13.5 përqind të shpenzimeve korente. Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2018 ky nivel rezulton 13.3 përqind më i lartë ose rreth 6.6 miliardë LEK më shumë. Niveli i shpenzimeve për Pushtetin Vendor, për vitin 2019, arriti në masën rreth 56.2 miliard LEK.

Grafiku 36 Shpenzimet e pushtetit vendor në rritje dhe ritmi i rritjes së tyre (në miliardë lekë)

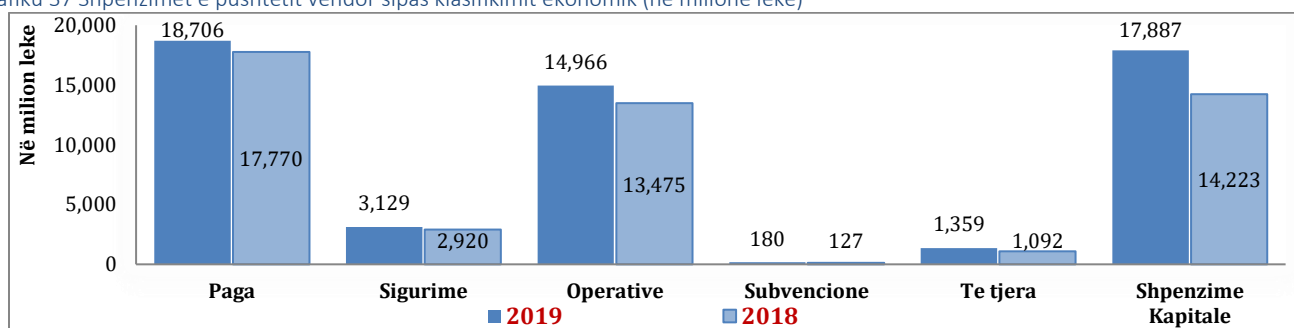

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

⁵ Shih raportin e posaçëm për Fondin rezervë dhe të kontingjencës për më shumë detaje.

Shpenzimet e Pushtetit Vendor janë një tregues i rëndësishëm i procesit të menaxhimit të financave publike në nivel vendor. Ndër vite shpenzimet e pushtetit vendor paraqiten si një tregues me rritje të lehtë dhe kjo vjen si pasojë e rritjes së nivelit të shërbimeve dhe funksioneve që pushteti vendor ofron tashmë për qytetarët. Buxheti vendor për vitin 2019 ishte planifikuar rreth 3 për qind e PBB-së dhe krahasuar me vitin 2013 është rritur me 1.1 për qind të PBB-së, ndërkohë që për periudhën 2006 - 2013 ishte rritur nga 0.1 deri në 0.4 për qind e PBB-së. Rritja e buxhetit vendor në një vlerë të konsiderueshme prej rreth 56.2 miliard lekë në vitin 2019 ose e thënë ndryshe 13 % më shumë se një vit më parë, tregon rëndësinë dhe vlerësimin që i është kushtuar procesit të decentralizimit dhe zbatimit të reformës administrativo-territoriale. Shpenzimet e pushtetit vendor sipas strukturës kanë pësuar luhataje të vogla por në tërësi struktura ka mbetur e njëjtë. Duke ju referuara grafikut të mëposhtëm pjesën më të madhe të shpenzimeve e zënë shpenzimet kapitale dhe ato të personelit ndërkohë që pas tyre vinë shpenzimet operative që kryejnë NJVQV-të.

Grafiku 37 Shpenzimet e pushtetit vendor sipas klasifikimit ekonomik (në milionë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Menaxhimi financiar në nivel vendor tashmë ka hyrë në një fazë të detajuar analize dhe monitorimi, procesi i cili do të vazhdojë për të identifikuar problematikat financiare që tashmë po marrin zgjidhje në pjesën më të madhe të njësive. Pas miratimit të reformës në vitin 2015 janë bërë përpjekje për të analizuar vazhdimisht sjelljen e shpenzimeve vendore në raport me shpenzimet para reformës. Më poshtë janë paraqitur në mënyrë të përmbledhur tabela e ndryshimeve të të ardhurave dhe shpenzimeve të pushtetit vendor në nivel artikulli për dy vitet e fundit buxheore.

Tabela 26 Të ardhurat dhe shpenzimet e pushtetit vendor, sipas natyrës

		Të dhëna progresive (në milionë LEK)			
Nr	EMËRTIMI	Fakt 12 mujori		Diferenca	
		2019	2018	2019 / 2018	% e 2019 kundrejt 2018
I.	Të ardhura nga Pushteti vendor	23,102	21,863	1,239	106%
I.1	Taksa mbi pasurinë	5,208	5,192	16	100%
I.2	Taksa e biznesit të vogël	355	316	39	112%
I.3	Taksa Lokale	17,539	16,354	1,185	107%
II	Shpenzime nga Pushtetit Vendor	56,227	49,606	6,621	113%
II.1	Shpenzime Korente	38,340	35,383	2,957	108%
	Personeli	21,835	20,689	1,146	106%
	Shpenzime Oper. Mirmbajtje	14,966	13,475	1,491	111%
	Subvencione	180	127	53	142%
	Te tjera	1,359	1,092	267	124%
II.2	Shpenzime Kapitale nga të cilat:	17,887	14,223	3,664	126%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Shpenzimet vendore të Personelit përbëjnë një pjesë të konsiderueshme të shpenzimeve totale të NJVQV. Për vitin 2019 këto shpenzime janë realizuar në masën 21.8 miliard lekë ose rreth 1.1 miliard lekë më shumë se viti 2018. Rritja e shpenzimeve të personelit nga njësitë e vetëqeverisjes vendore nuk përbën rritje të ndjeshme por është një trend natyror i rritjes që njësitë vendore realizojnë me qëllim rritjen e cilësisë së shërbimeve. Këto shpenzime për vitin 2019 zënë rreth 38.8% të totalit të shpenzimeve të pushtetit vendor, trend i cili ka qënë i qëndrueshëm krahasuar edhe me vitet paraardhëse. Me rritjen e kompetencave që pushteti vendor ka për të ushtruar në shërbim të qytetarëve, ka lindur nevoja për rritjen e personelit në funksion të mbulimit me shërbime cilësore ndaj qytetarëve.

Shpenzimet vendore Operative që janë shumë të rëndësishme për mbarëvajtjen dhe ushtrimin e funksioneve, rezultojnë më një rritje të lehtë në vitin 2019 në raport me një vit më parë. Shpenzimet operative përbëjnë rreth 26.6% të shpenzimeve të pushtetit vendor për vitin 2019, trend i cili rezulton i njëjtë edhe në raport me vitin 2018. Parë në këndvështrimin e procesit të menaxhimit financiar publik, rritja e shpenzimeve operative dhe të mirëmbajtjes me rreth 1.6 miliard lekë vjen për shkak të rritjes së veprave infrastrukturore që kanë nevojë për mirëmbajtje dhe janë nën përgjegjësinë e NJVQV. Sigurisht, rritja e shpenzimeve të mirëmbajtjes është një shpenzim komplementar i shpenzimeve për investime në kushtet kur në pothuajse 3 vitet e shkuara shpenzimet për investime nga NJVQV janë rritur ndjeshëm.

Shpenzimet Vendore për subvencione dhe të tjera janë shpenzimet që zhvillojnë NJVQV për të subvencionuar dhe mbuluar funksione të tjera administrative. Në këto kushte nga sa përcaktohet në tabelën mësipër në raport me vitin 2018, këto shpenzime në vitin 2019 kanë rritje në zërin të tjera dhe kanë rënie të zërin subvencione, ndryshime të cilat zënë një peshë të vogël në shpenzimet e pushtetit vendor. Tashmë njësitë e reja vendore duhet të planifikojnë më afatgjatë dhe mbështetur mbi një strategji të qartë zhvillimi dhe ofrimi të shërbimit publik, e në këto kushte është e nevojshme që në mënyrë vazhdueshme të mbështesë me subvencione zhvillimin ekonomik të zonës nën juridiksion.

Shpenzimet Kapitale vendore janë një zë mjaft i rëndësishëm jo vetëm për faktin që përbëjnë një ndër zërat më të mëdha në shpenzimet e pushtetit vendor por edhe për shkak sepse këto shpenzime janë ato çfarë prek drejtpërdrejt qytetari e që kanë ndikim në cilësinë e jetës. Në vitin 2019 shpenzimet kapitale rezultojnë në një vlerë të konsiderueshme prej rreth 17.8 miliard lekë ose 3.8% të totalit të shpenzimeve të pushtetit vendor. Ndërkohë, që sipas të dhënave shpenzimet për investime janë ato që kanë pësuar rrijen më të madhe për vitin 2019 ose rreth 3.7 miliard lekë më shumë ose 26% më shumë se viti 2018. Në mënyrë të vazhdueshme pushteti vendor po i vë një theks gjithmonë e më të madh rritjes së nivelit të investimeve me qëllim përmirësimin infrastrukturor të hapsirave që menaxhohen nga Bashkitë. Vlen të theksohet fakti që viti 2019 është viti i parë që raporti i shpenzimeve kapitale tejkalon shpenzimet e personelit ndaj totalit të shpenzimeve të pushtetit vendor.

Si përfundim, mund të themi që buxheti i vitit 2019 për NJVQV, ka garantuar një ndarje më të drejtë dhe transparente të financave dhe ka siguruar një proces efektiv të menaxhimit financiar në nivel vendor. Mbështetur mbi treguesit e mësipërm financiar të cilët kanë shënuar një rritje pozitive, konstatohet fakti që përfshirja nën proceset e menaxhimit financiar publik që imponon Ligji nr.68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore” për NJVQV-të ka përmirësuar ndjeshëm jo vetëm treguesit e të ardhurave por gjithashtu edhe të shpenzimeve.

6. MENAXHIMI I BORXHIT PUBLIK

Borxhi publik vitit 2019 përgjithësisht u karakterizua nga një ecuri pozitive, duke qenë në përputhje me objektivat makro-fiskale, buxhetin e planifikuar për vitin 2019 dhe objektivat e Strategjisë Afatmesme të Menaxhimit të Borxhit (SAMB). Në përputhje me objektivat makro-fiskale, niveli i borxhit publik në raport me PBB për të katërtin vit radhazi u vlerësua me rënie. Vlerësimet paraprake sinjalizojnë një rënie të borxhit publik në raport me PBB me rreth 2.0 pikë përqindje. Në linjë me nevojat buxhetore u realizua me sukses huamarrja, e cila mundësoi refinancimin e borxhit ekzistues dhe financimin e pjesëshëm të deficitit buxhetor të planifikuar për vitin 2019. Huamarrja u realizua nëpërmjet burimeve të brendshme dhe burimeve të huaja, përkatësisht në nivelin 73.2% dhe 118.8% të planit vjetor. Në përputhje me objektivat e Strategjisë Afatmesme të Menaxhimit të Borxhit, gjatë vitit 2019 u menaxhua reduktimi i mëtejshëm i ekspozimit ndaj risqeve të borxhit të brendshëm në raport me kostot, si edhe u vijua me aktivitete në drejtim të zhvillimit të tregut të titujve shtetërorë.

Në portofolin e borxhit të brendshëm është ulur pesha e borxhit që maturohet brenda një viti dhe pesha e titujve me norma interesi të ndryshueshme, duke mundësuar reduktimin e ekspozimit ndaj riskut të refinancimit dhe atij të normave të interesit. Kosto mesatare e portofolit të borxhit ka vijuar të ulet edhe përgjatë këtij viti, kryesisht ndikuar nga rënia e mëtejshme e normave të interesit në tregun e brendshëm të titujve shtetërorë. Në vazhdim të angazhimit të ndërmarrë në lidhje me përmirësimin e mëtejshëm të tregut primar dhe zhvillimin e tregut sekondar të titujve shtetërorë, përgjatë vitit 2019 është vijuar me praktikën që kontribuojnë në krijimin e madhësive referencë dhe konsolidimin e kurbës së yield-it në segmentin e titujve shtetërorë afatmesëm dhe afatgjatë. Në këtë drejtim vlen të përmendet vijimi me Projektin Pilot për emetimin e obligacionit 5 vjeçar referencë dhe shtrirja edhe tek obligacioni 3 vjeçar.

Për sa i përket zhvillimeve në tregun primar, kërkesa për tituj shtetërorë, megjithëse mbetet ende jo shumë e diversifikuar dhe e bazuar kryesisht tek sektori bankar, gjatë vitit 2019 ka qenë e kënaqshme dhe ka mbuluar plotësisht nevojat e qeverisë për huamarrje të brendshme. Gjatë vitit 2020 dhe në vijim, menaxhimi i borxhit do të ketë në fokus përmirësimin e mëtejshëm të strukturës së borxhit (kryesisht strukturën e portofolit të borxhit të brendshëm) në drejtim të uljes së ekspozimit ndaj risqeve, si edhe mbajtjes nën kontroll të kostove.

Në tregun e brendshëm, nëpërmjet titujve afatshkurtër kryesisht do të synohet refinancimi i titujve ekzistues, si dhe menaxhimi i nevojave për likuiditet. Ndërkohë, nëpërmjet titujve afatgjatë do të synohet të realizohet huamarrja e re e planifikuar.

Huamarrja nëpërmjet burimeve të huaja do të shërbejë si plotësues i burimeve të brendshme, duke kontribuar në uljen e presionit për hua në tregun e brendshëm, optimizimin e kostos së borxhit, si edhe sigurimin e pjesëshëm të flukseve valutore të nevojshme për të shërbyer detyrimet e borxhit në valutë. Burimet kryesore të huamarrjes së huaj do të jenë huatë me terma të buta ose pjesërisht të buta, cilat do të financojnë projektet ekzistuese dhe projektet e reja të konsideruara si prioritare nga qeveria, si edhe huatë në formën e mbështetjes buxhetore të akorduara nga institucionet financiare ndërkombëtare për të mbështetur reformat dhe politikat zhvillimore të vendit. Gjithashtu, edhe huamarrja nëpërmjet instrumenteve të huasë nga burime private (p.sh. Eurobond) është planifikuar dhe do të shërbejë kryesisht për refinancimin e instrumenteve që maturohen dhe menaxhim të detyrimeve të borxhit.

7. RREZIQET FISKALE DHE DETYRIMET KONTIGJENTE GJATË 2019

Me qëllim ndjekjen e performancës të zbatimit të buxhetit të shtetit, Ministria e Financave dhe Ekonomisë me mbështetjen e FMN dhe BB që prej vitit 2017 ka iniciuar monitorimin e risqeve që shoqërojnë zbatimin e tij. Ky proces ka për qëllim që, në bazë të analizave të thelluara, të rekomandojë zbutjen dhe/apo parandalimin në kohë të rreziqeve fiskale, pasuar nga një vendimarrje koherente.

Risqet fiskale janë faktorë që mund të shkaktojnë devijim nga parashikimet fiskale dhe buxhetore gjatë ciklit të buxhetit, si rrjedhojë e disa ngjarjeve të paparashikuara. Ato mund të lindin si pasojë e supozimeve dhe zhvillimeve makroekonomike, vendimeve *ad-hoc* mbi politikën fiskale dhe/ose materializimin e detyrimeve kontingjente.

Vlerësimi i probabilitetit dhe ndikimit të risqeve fiskale kryhet në bazë të analizave të thelluara dhe parashikimeve në kuadër të Buxhetit Afatmesëm. Përkatësisht vlerësohen dy kategori risqesh:

- *“Eksplícite”*, Detyrime të njohura nga qeveria dhe të bazuara në legjislacionin në fuqi apo kontrata të ndryshme të cilat mund të lidhen me supozimet dhe zhvillimet makroekonomike, të ardhurat e qeverisë, shpenzimet e përgjithshme të qeverisë, shpenzimet dhe menaxhimin e borxhit, etj.
- *“Implícite”*, kontingjente, Detyrime (indirekte) që mund të lindin si pasojë e presionit politik apo presionit të grupeve të ndryshme të interesit si detyrimet e lidhura me PPP-të, ato të vetëqeverisjes vendore, ndërmarrjet publike me kapital shtetëror, risqe të tjera si vendime gjyqësore, fatkeqësi natyrore dhe sektori financiar apo risqet afatgjata.

Tabela 27 Matrica e riskut

Lloji i rrezikut	Skenarët e mundshëm
Risqet dhe detyrimet eksplícite	
Goditje Makroekonomike	Zhvillime makroekonomike të paparashikuara, që mund të ndryshojnë perspektivën e rritjes ekonomike dhe pozicionin fiskal
Parashikimi i të ardhurave	Mosrealizimi i të ardhurave, që mund të sjellë përkeqësimin e bilancit fiskal
Shpenzime të paplanifikuara	Detyrime ligjore ose presione politike, që mund të sjellin rishpërndarje të shpenzimeve
Borxhi publik	Zhvillime të papritura të tregut, ndryshime në normën e interesit ose në kursin e këmbimit, që mund të rrisin nivelin e borxhit publik
Risqet implícite dhe detyrimet kontingjente	
Pagesat për PPP	Pagesat vjetore për PPP-të, mund të tejkalojnë nivelin e lejuar ligjor prej 5% të të ardhurave tatimore faktike të vitit paraardhës
Vështirësia financiare e Ndërmarrjeve Shtetërore (NSH)	Qeverisë mund t'i duhet të ndërhyjë për të mbështur financiarisht NSH-të
Risqe të tjera	Vendime gjyqësore, arbitrazhe ndërkombëtare, fatkeqësi natyrore, etj, që mund të sjellin kosto buxhetore shtesë në buxhetin e shtetit

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Gjatë vitit 2019, Ministria e Financave dhe Ekonomisë vijoi monitorimin e risqeve kryesore fiskale/buxhetore, sipas Udhëzimit Plotësues të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë nr.1 datë 17.01.2019 “Për zbatimin e Buxhetit të vitit 2019, i ndryshuar”, nëpërmjet strukturës së Monitorimit të Risqeve Buxhetore. Kryesisht, raportimi në adresë të MFE u kanalizua përmes skeduleve kohore strikte dhe formateve standarde të miratuara, një proces tashmë i institucionalizuar për monitorimin e risqeve, krahas intensifikimit të punës në drejtim të rritjes së cilësisë së përpunimit, raportimit dhe publikimit të informacionit të grumbulluar, me synim final:

- Monitorimin dhe raportimin periodik mbi bazë tremujore, të performancës financiare të tre ndërmarrjeve shtetërore të sektorit të energjisë;
- Monitorimin dhe raportimin periodik mbi bazë tremujore, të stokut të akumuluar të detyrimeve të prapambetura të qeverisjes qendrore dhe skedulin e parashikuar të shlyerjes së tyre;
- Monitorimin dhe raportimin periodik mbi bazë mujore, të performancës së kontratave konçesionare/PPP, me mbështetje buxhetore.

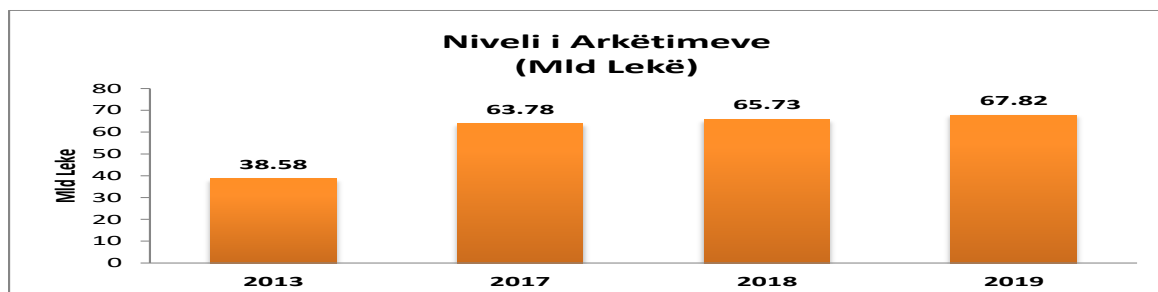
Mëposhtë jepet një tablo e vlerësimeve mbi disa nga tipologjitë e risqeve fiskale, si rezultat i monitorimit nga njësitë përgjegjëse në MFE, për vitin 2019:

7.1 Sektori Energjetik

Ky sektor strategjik ka qenë dhe mbetet nën monitorimin e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, duke patur parasysh ndikimin e konsiderueshëm fiskal dhe impaktin e ndjeshëm në ekonomi të tij. Ky monitorim, i cili është kryer periodikisht mbi bazë tremujore, ka konsistuar në analizimin e treguesve të performancës financiare të secilës prej tre kompanive KESH, OSHEE dhe OST.

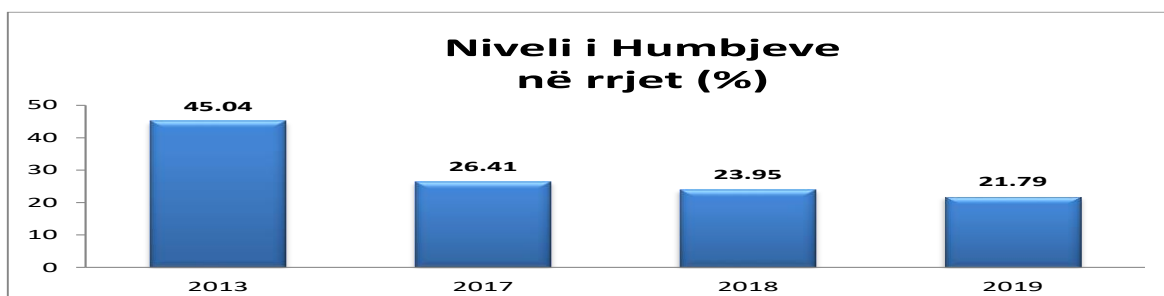
Në mbështetje të nenit 4/2 të ligjit 57 datë 02.06.2016 “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr.9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar”, sipas së cilit: “...Planet financiare vjetore dhe pasqyrat financiare mbi bazë tremujori, të çdo njësie jo të qeverisjes së përgjithshme, dorëzohen në Ministrinë e Financave...”, Ministria e Financave dhe Ekonomisë, periodikisht mbi bazë tremujore, ka mbledhur, përpunuar dhe analizuar informacionin e nevojshëm në lidhje me treguesit e performancës financiare të tre kompanive të sektorit energjetic. Kjo, me qëllim identifikimin, vlerësimin, monitorimin dhe raportimin e risqeve fiskale që rezultojnë nga ndërmarrjet publike me kapital shtetëror në tërësi dhe nga sektori energjetic në veçanti, duke konsideruar rëndësinë strategjike të tij dhe problematikat sesitive që e karakterizojnë.

Grafiku 38 Ecuria e nivelit të arkëtimeve të OSHEE sh.a (në miliardë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Grafiku 39 Ecuria e nivelit të humbjeve në rrjet për OSHEE sh.a (në %)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Mbështetja buxhetore neto për vitin 2019 në sektorin e energjisë, u miratua në nivelin 3 miliardë lekë sipas buxhetit fillestar dhe në 2 miliardë lekë sipas Aktit Normativ nr.11 datë 24.12.2019 “Për disa ndryshime në Ligjin nr. 99/2019 ‘Për buxhetin e vitit 2019’”. Gjatë vitit 2019, sektori energjistik u përball me një situatë të vështirë kryesisht në drejtim të prodhimit të gjeneruar, i cili pati një rënie të konsiderueshme krahasuar me një vit më parë. Prodhimi neto vendas i energjisë, për vitin 2019, ishte rreth 39 përqind më i ulët se sa prodhimi i vitit 2018, por duhet nënvizuar që viti 2018 ishte një vit rekord referuar nivelit të prodhimit. Në terma të rriskut fiskal, impakti i sektorit si kosto apo të ardhura të munguara në financat publike, për vitin 2019, vlerësohet rreth 6.2 miliardë lekë. Krahasuar me vitin 2018 vihet re një përmirësim i ndjeshëm, pasi sektori pati një kosto rreth 9 miliardë lekë për buxhetin e shtetit. Ky përmirësim tregon ecurinë pozitive të sektorit në tërësi dhe impaktin stimulues që kishte performanca, përtej pritshmërive të vitit 2018. Një arritje e rëndësishme për vitin 2019 është edhe niveli rekord minimal i humbjeve në rrjet me 21.79 përqind, duke shënuar një ulje të humbjeve krahasuar me vlerën 23.96% të vitit 2018. Gjithashtu, një tregues mjaft i rëndësishëm për sektorin energjistik mbetet niveli i arkëtimeve i cili është rritur me rreth 2 miliardë lekë krahasuar me vitin 2018, duke shënuar një nivel prej 67.82 përqind.

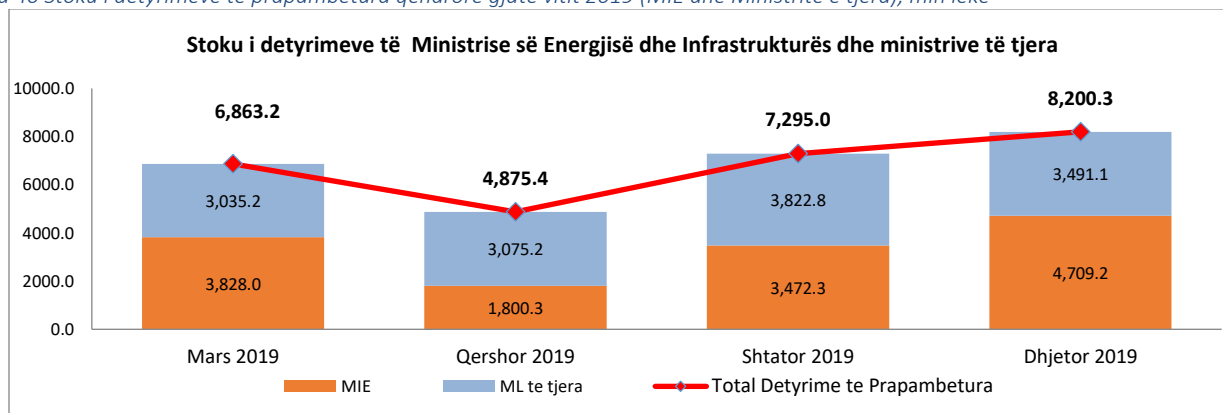
7.2 Detyrimet e prapambetura (qendrore)

Një nga çështjet problematike në sistemin tonë buxhetor, u vërtetua se ishte akumulimi i detyrimeve të prapambetura të krijuara përpara vitit 2014. Qeveria jo vetëm e adresoi me prioritet çështjen e shlyerjes së tyre, por me angazhimin maksimal si të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, ashtu edhe të institucioneve buxhetore të përfshira në këtë proces, u arrit që brenda dy viteve (2014-2015) të shlyen të gjitha detyrimet e prapambetura të raportuara, në vlerën 67 miliardë lekë. Bazuar në VKM nr. 50 datë 05.02.2014 “Për miratimin e Strategjisë për parandalimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura e të planit të veprimit” dhe Strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike 2014-2020, Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka ndërmarrë disa hapa konkretë në drejtim të monitorimit, raportimit dhe parandalimit të detyrimeve të prapambetura.

Ky është një proces i konsoliduar në kohë dhe cilësi, përmes monitorimit periodik intensiv të të gjitha detyrimeve të pashlyera. Duke nisur nga muaji Shtator 2017, ky monitorim dhe raportim i cili më parë kryhej mbi bazë katërmujorësh, tashmë ndiqet dhe analizohet mbi bazë tremujore, në funksion të intensifikimit të rolit mbikqyrës të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë në këtë drejtim.

Në grafikun e mëposhtëm paraqitet ecuria e detyrimeve të prapambetura gjatë vitit 2019, për Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë dhe ministrive të tjera të linjës.

Grafiku 40 Stoku i detyrimeve të prapambetura qendrore gjatë vitit 2019 (MIE dhe Ministrinë e tjera), mln lekë

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Gjatë vitit 2019, MFE ka monitoruar edhe ecurinë e shlyerjeve të detyrimeve të prapambetura për secilën periudhë. Në total, gjatë vitit 2019, janë shlyer rreth 7 miliardë Lek detyrime të prapambetura nga periudhat e mëparshme.

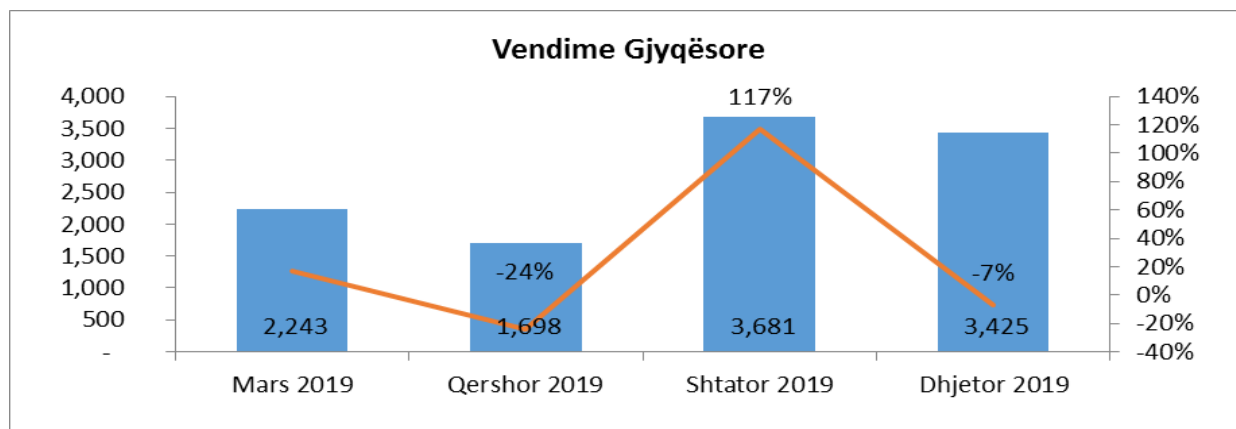
Në këto kushte, duke konsideruar që procesi i shlyerjes së detyrimeve nga ana e institucioneve bëhet në respektim të parimit FIFO (First in, First out), rezulton se detyrimet që mbeten për t'u shlyer gjatë vitit 2020 karakterizohen nga një "moshë mesatare" e re e krijimit të tyre.

Vendimet gjyqësore administrative të formës së prerë:

- Këto vendime kanë kryesisht në sfond largimet e padrejta nga puna të ish-punonjësve, të cilat në çdo rast implikojnë kosto buxhetore të paparashikuara. Këto detyrime monitorohen dhe raportohen nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, në kuadër të monitorimit të përgjithshëm të detyrimeve të prapambetura.
- ✓ Për vitin 2019, detyrimet e prapambetura për vendime gjyqësore rezultuan në rreth 3.4 miliardë lekë ose rreth 42 përqind e stokut total të detyrimeve të prapambetura qendrore. Grafiku i mëposhtëm paraqet ecurinë e nivelit të detyrimeve të prapambetura për vendime gjyqësore, për vitin 2019, mbi bazë tremujore.
- Ministria e Financave dhe Ekonomisë, për t'i paraprirë akumulimit të tyre në kohë, përveç një monitorimi periodik, vazhdimisht i ka bërë apel nëpërmjet aftësisë menaxhuese të vetë institucioneve buxhetore, përmes aplikimit me kështu të pagesës për përfituesit apo instrumentave të tjerë të lehtësimit dhe/ose zhvendosjes në kohë të të barrës së tyre buxhetore.

Grafiku 41 Ecuria e detyrimeve të prapambetura për vendime gjyqësore gjatë vitit 2019 (në milion lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Në përfundim, parë në një aspekt më të gjerë dhe gjithëpërfshirës, Ministria e Financave dhe Ekonomisë i ka sugjeruar të gjitha njësitë të auditimit të brendshëm në sektorin publik që në *“Planin strategjik dhe vjetor të veprimtarisë audituese për vitet 2018 – 2020”* të përfshijnë angazhime auditimi për analizimin dhe vlerësimin e situatës së detyrimeve të prapambetura të njësitë publike. Kjo, përsa kohë që detyrimet e prapambetura janë përcaktuar si fushë me risk të lartë dhe duhet të trajtohen me përparësi nga auditimi i brendshëm i njësitë publike, për të paraqitur gjendjen aktuale dhe për të dhënë rekomandime sa më të vlefshme për shlyerjen e tyre në afate të përcaktuara.

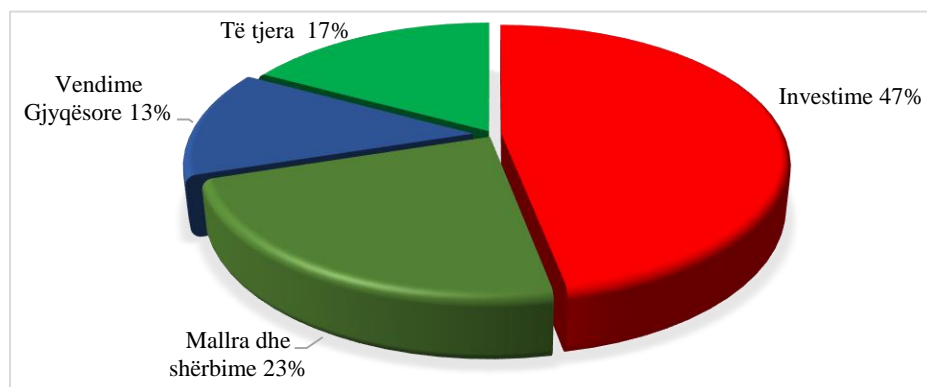
7.3 Detyrimet e prapambetura (vendore)

Në kuadër të evidentimit të detyrimeve të prapambetura të krijuara rishtazi, si dhe monitorimit të shlyerjes së tyre, Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka vazhduar monitorimin e tyre edhe përgjatë vitit 2019. Për periudhën deri në dhjetor të vitit 2019, rezulton se stoku i detyrimeve të prapambetura në fund të muajit dhjetor 2019, i cili parashikohet të shlyhet në një periudhë afatmesme është rreth 8.1 miliard lekë.

Vlera neto e stokut të detyrimeve të prapambetura është rritur me rreth 1.9 miliard lekë, krahasuar me vlerën e detyrimeve të raportuar në tremujorin e tretë të vitit 2019, dhe është rritur me rreth 1.4 miliard lekë krahasuar me stokun e detyrimit në fund të vitit 2018.

Sipas kategorive, zëri *“Investime”* zë peshën më të madhe të stokut të detyrimeve me rreth 47%, *“Mallra dhe Shërbime”* me rreth 23%, *“Vendime Gjyqësore”* me rreth 13%, dhe *“Të tjera”* me rreth 11%. Pësja që zë stoku i detyrimit të mbetur në kategorinë *“Vendime Gjyqësore”* është ulur në 13%, krahasuar me tremujori e tretë të vitit 2019 që ishte 17%, ndërkohë që pësja që zë stoku i detyrimit të mbetur në kategoritë e tjera mbetet thajse në të njëjtat nivele.

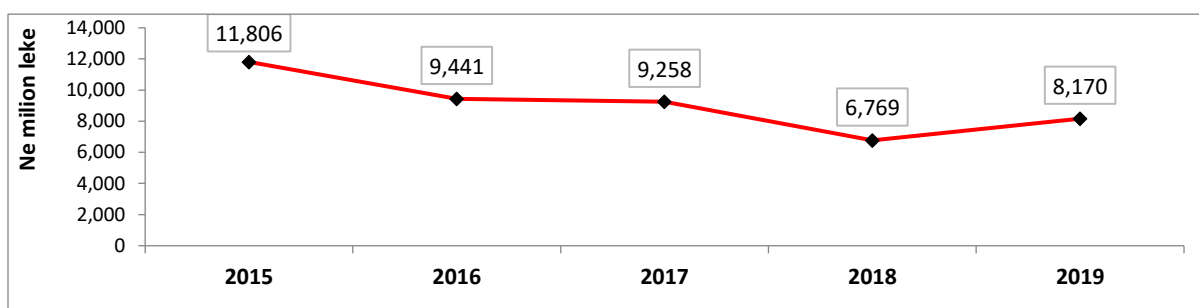
Grafiku 42 Detyrimet e prapambetura vendore, sipas kategorive (në %)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Sipas informacionit të njësive të vetëqeverisjes vendore, stoku i detyrimit të mbetur është rritur ndjeshëm për arsye të cilat lidhen më së shumti me procedurat e likuidimit për mbylljen e vitit fiskal dhe gjithashtu një pjesë e detyrimeve janë krijuar si pasojë e fatkeqësisë natyrore të ndodhur gjatë tremujorit të katërt të vitit 2019. Detyrimet e krijuara rishtazi lidhen kryesisht me kategorinë “Investime”, “Mallra dhe Shërbime” dhe “Vendime Gjyqësore”. Në përbërjen e detyrimeve për investime peshën më të madhe e zënë investimet për infrastrukturën vendore, dhe rikonstruksion ndërtesash. Megjithatë, një pjesë e detyrimeve të krijuara deri në dhjetor 2019 janë në proces likuidimi dhe ndërkohë pritet likuidimi i plotë i tyre në periudhën në vazhdim. Në grafikun e mëposhtëm paraqitet ecuria e detyrimeve të prapambetura përgjatë periudhës 2015-2019. Sic vihet re ka patur një luhajtje të tyre nga njëri vit në tjetrin. Në fund të vitit 2015, vlera e detyrimit ka qënë në shumën 11.8 mld lekë, shumë e cila ka ardhur duke u ulur si rezultat edhe i objektivave dhe prioriteteve që çdo njësi e vetëqeverisjes vendore ka vendosur në programin buxhetor afatmesëm për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura.

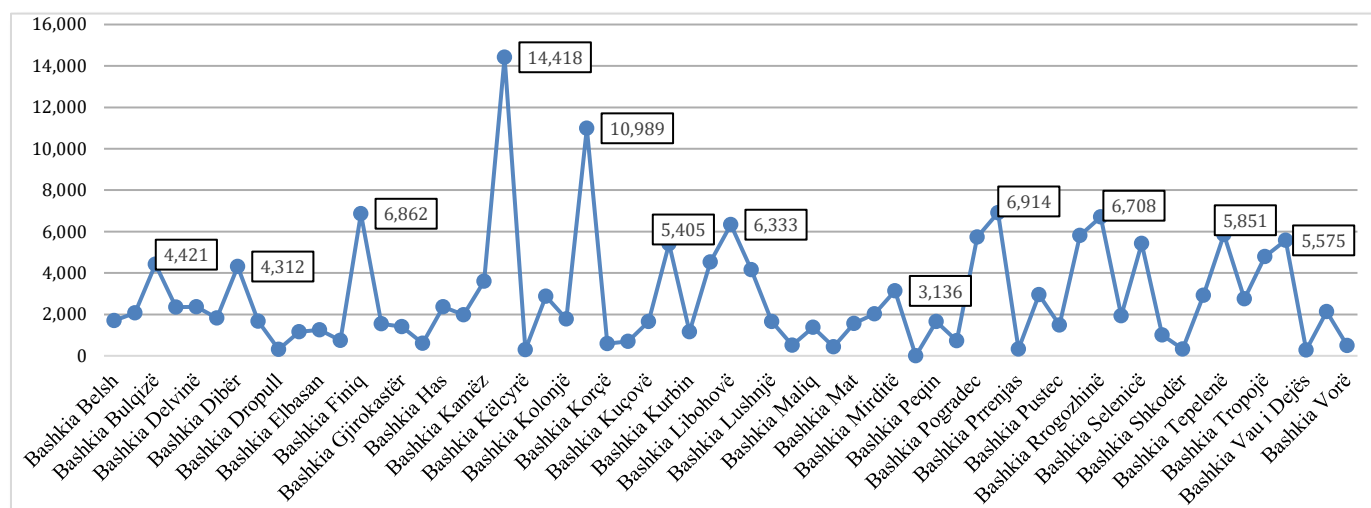
Grafiku 43 Stoku i detyrimeve të prapambetura vendore (në milionë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Duke iu referuar detyrimeve në total, rezulton se bashkia e cila ka vlerën më të lartë të detyrimeve të lindura është bashkia Tiranë, me një vlerë prej 1.7 miliardë lekë në total, e ndjekur nga bashkia Kavajë me vlerë prej 766.2 milionë lekë, bashkia Kamëz me vlerë 408.3 milion lekë bashkia Pogradec me vlerë 404.5 milion lekë, bashkia Lezhë me vlerë 360.5 milion lekë. Stoku i detyrimit të mbetur i bashkisë Tiranë zë peshën më të madhe ndaj totalit të detyrimit në masën 22%. Në grafikun e mëposhtëm paraqitet detyrimi për frymë sipas bashkive. Vihet re se, bashkia Kavajë është bashkia me detyrimin më lartë për frymë, e ndjekur nga bashkia Konispol, Poliçan, Finiq, Rrogozhinë, Libohovë.

Grafiku 44 Detyrimet e prapambetura vendore për frymë (në lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

7.4 Koncesionet/PPP-të

Ministria e Financave dhe Ekonomisë (MFE) vlerëson dhe miraton paraprakisht të gjitha projektet koncesionare dhe të partneritetit publik privat (PPP), si edhe çdo ndryshim të tyre, nga pikëpamja e implikimeve individuale apo në grup, për shpenzimet buxhetore, deficitin buxhetor, qëndrueshmërinë e borxhit publik dhe detyrimet kontingjente eventuale. Shuma totale e pagesave vjetore neto, që kryhen nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme, të cilat rezultojnë nga kontrata koncesionare apo partneriteti publik privat (PPP), si rregull, nuk duhet të tejkalojë kufirin prej 5 përqind të të ardhurave tatimore faktike të vitit paraardhës buxhetor. Në rast tejkalimi të këtij kufiri, Këshilli i Ministrave merr masa korrektuese në krahun e të ardhurave buxhetore, të nevojshme dhe të mjaftueshme, për t'u rikthyer brenda kufirit të lejuar, gjatë dy viteve të ardhshme buxhetore.

Gjatë vitit 2019, MFE ka vijuar monitorimin e performancës së kontratave koncesionare/PPP-ve me mbështetje buxhetore, duke monitoruar ecurinë e pagesave faktike buxhetore dhe treguesit e performancës të planifikuar/realizuar, për secilën kontratë koncesionare/PPP⁶.

Monitorimi dhe raportimi mbi kontratat koncesionare/PPP është institucionalizuar edhe përmes përfshirjes në udhëzimin plotësues nr.1, datë 17.01.2019 "Për zbatimin e buxhetit të vitit 2019", të skedulit të detyrueshëm kohor të raportimit të tyre nga çdo autoritet kontraktor dhe të formateve standarde respektive, me qëllim thellimin e analizës dhe rritjen e transparencës. Ky monitorim është kryer në bazë mujore, me qëllim identifikimin dhe monitorimin hap pas hapi të risqeve potenciale që mund të materializohen nga implementimi i tyre.

⁶ Shih ANEKSI b)/1 "Performanca 2019 e Kontratave Koncesionare/PPP" bashkelidhur këtij Raporti, i cili është një dokument vjetor i përgatitur nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, që jep një tablo të qartë të ecurisë së këtyre projekteve gjatë vitit 2019.

Në këto kushte, referuar përgjegjësi specifike të njësive monitoruese respektive në MFE, të gjitha njësitë e qeverisjes qendrore, ndërmarrjet shtetërore dhe autoritetet kontraktuese janë të detyruara të paraqesin:

- Pranë Sektorit të Risqeve Fiskale në MFE:
  - ✓ *Raportin periodik të detyrimeve të prapambetura dhe detyrimeve të krijuara rishtazi në njësitë e qeverisjes qendrore;*
  - ✓ *Raportin e detyrimeve të prapambetura të krijuara rishtazi për rimbursimin e TVSH-së;*
  - ✓ *Skedulën e pagesave të detyrimeve të prapambetura;*
  - ✓ *Ndërmarrjet shtetërore në sektorin e energjisë dërgojnë pasqyrat financiare tre mujore dhe ndërmarrjet e tjera shtetërore raportojnë lidhur me treguesit kryesorë financiarë sipas formateve të përcaktuara në udhëzimin e zbatimit të buxhetit 2019;*
  - ✓ *Raportin mujor mbi ecurinë e performancës financiare dhe jo financiare (treguesit e performancës) për kontratat e koncesioneve/PPP me mbështetje buxhetore.*
- Pranë Drejtorisë së Koncesioneve në MFE:
  - ✓ *Raportin mbi ecurinë e termave të kontratës për të gjitha kontratat koncesionare/PPP;*
  - ✓ *Raportin periodik të risqeve të përcaktuara në kontratë për të gjitha kontratat koncesionare/PPP.*
- Pranë ATRAKO-s në MFE:
  - ✓ *Kontratat e lidhura nga Autoritetet Kontraktore me dhe pa mbështetje buxhetore.*

Në fund të vitit 2019, në nivel total rezultoi se:

- Nga 14 kontrata koncesionare/PPP, me mbështetje buxhetore:
  - *Për 10 kontrata u regjistruan pagesa faktike buxhetore, për periudhën 12 mujore.*
  - *Për 4 kontrata nuk u krye asnjë pagesë.*
- Fondet buxhetore të planifikuara për vitin 2019, me destinacion mbështetjen nga buxheti për kontratat koncesionare/PPP, në total ishin rreth 13.75 miliardë lekë.
- Pagesat faktike për vitin 2019, në total rezultuan në rreth 13.7 miliardë lekë ose 99.6% e planit vjetor 2019, të ndryshuar.

Respektimi i rregullit fiskal, për vitin 2019:

- Kufiri i lejuar i pagesave neto për kontratat koncesionare/PPP, prej 5% i të ardhurave tatimore faktike të vitit 2018, përlogaritet në rreth 20.97 miliardë lekë.
- Referuar tabelës së mëposhtme, pagesat vjetore neto të realizuara (faktike) nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme, për kontratat koncesionare apo PPP, rezultuan në rreth 13.7 mld lekë.
  - *Rrjedhimisht, në buxhetin 2019 është respektuar kufizimin ligjor i sipërcituar në zbatim të rregullit fiskal respektiv, pasi vlera e realizuar prej 13.7 miliardë lekë, për pagesat vjetore neto të kontratave koncesionare apo PPP, për vitin 2019, përbën vetëm 3.27 përqind të totalit të të ardhurave tatimore faktike të vitit 2018, prej rreth 419.3 miliardë lekë.*

Tabela 28 Koncesionet/PPT-të aktive me mbështetje nga buxheti i shtetit (në mijë lekë)

Autoriteti Kontraktor	Nr	Emërtimi i Kontratës PPP	Viti i fillimit	Viti i mbarimit	Programi	Lloji i Shpenzimit	Fakt 2018	Plan 2019	Fakt 2019	% realizimit
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë	1	Ndërtimi, operimi dhe transferimi e inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë së Elbasanit	2014	2020	06220	Investime 231	601,429	661,500	631,317	95.4%
	2	Ndërtimi, operimi dhe transferimi e inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë Fier	2016	2023	06220	Investime 231	752,771	752,772	752,770	100.0%
	3	Ndërtimi, Operimi dhe Transferimi (BOT) HEC mbi lumin Devoll, rimbursimi i ndërtimit të rrugëve zëvendësuese	2015	2019	04320	Investime 231	1,355,108	1,506,276	1,505,822	99.97%
	4	Ndërtimi dhe Operimi i Rrugës së Arbrit <i>Ndërtim, Operim, Mirëmbajtje Supervizion</i>	2018	2030	04520	Investime 231		3,913,800	3,910,860	99.9%
			2018	2031	04520	Investime 231		3,780,000	3,780,000	100.0%
			2018	2023	04520	Investime 231		133,800	130,860	97.8%
	5	Ndërtim, Operim dhe Mirëmbajtje e Rrugës Milot-Morinë <i>Defektet e Fshehura Supervizioni Subvencion</i>	2017	2047	04520	Investime 231	308,183	575,753	570,642	99.1%
				04520	Investime 231	249,939	269,000	268,273	99.7%	
				04520	Investime 231	58,244	60,000	59,393	99.0%	
6	Ndërtimi dhe Operimi i Porti Jahteve Oriukum - Dukat			04520	Investime 231			-		
7	Ndërtimi dhe Operimi i Rrugës Milot - Balldren			04520	Investime 231			-		
Ministria e Financave dhe Ekonomisë	1	Shërbimi i Skanimit në Dogana	2013	2030	01150	Korente 602	1,525,579	1,512,571	1,509,659	99.8%
Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale	1	Konçesioni/PPP Kontrolli bazë i popullsisë (check up)	2015	2024	07220	Korente 604	876,083	876,083	876,083	100.0%
	2	Konçesioni/PPP (Ofrimi i setit të personalizuar të instrumenteve kirurgjikale, material mjekësor steril njëpërdorimësh në sallat kirurgjikale, trajtimi i mbetjeve biologjike dhe dezinfektimi i sallave kirurgjikale)	2015	2025	07330	Korente 604	1,625,581	2,168,827	2,163,282	99.7%
	3	Konçesioni/PPP (Ofrimi i shërbimit të dializës)	2016	2025	07330	Korente 604	738,911	807,448	804,388	99.6%
	4	Ofrimi i shërbimeve laboratorike spitalore	2019		07330	Korente 604		-	-	
Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë	1	Ndërtimi i Shkollave të Arsimit Parauniversitar në Bashkinë e Tiranës	2018	2025	09120	Investime 231		-		
MIE / Bashkia Tiranë	1	Inceneratori i Tiranës	2017	2047			977,000	977,125	977,126	100.0%
					06260	Korente 602	224,000	477,125	477,125	100.0%
					06220	Korente 602	753,000	500,000	500,001	100.0%
14	TOTAL					8,760,645	13,752,155	13,701,948	99.6%	
Totali i të Ardhurave Tatimore							419,334,130		426,270,680	
Respektimi i Rregullit Fiskal (përpjesa e pagesave të PPP ndaj totalit të të ardhurave tatimore të vitit paraardhës buxhetor më pak se 5%)									3.27%	

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

7.5 Detyrime të tjera Kontigjente:

7.5.1 Vendimet e Gjykatës së të Drejtave të Njeriut në Strasburg (GJEDNJ)

- Këto vendime kanë të bëjnë kryesisht me çështje që lidhen me kthimin dhe kompensimin e pronave tek ish-pronarët. Sipas Avokaturës së Shtetit, risqet financiare që burojnë nga vendimet e GJEDNJ-së janë të karakterizuara nga një aftësi e dobët parashikuese, përse kohë që kjo Gjykatë nuk funksionon me një kalendar të përcaktuar për komunikimin e çështjeve dhe nxjerrjen e vendimeve.
- Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka respektuar në vazhdimësi të gjitha vendimet e miratuara nga GJEDNJ, përmes likujdimit të VKM-ve respektive miratuar në mbështetje të tyre, me përpikmëri dhe brenda afateve strikte të përcaktuara prej këtij organi. Kjo, duke konsideruar faktin se kur pagesat nuk kryhen brenda afatit tre mujor nga data kur vendimi përkatës merr formën e prerë, shteti shqiptar ngarkohet me pagesën e një kamatë-vonesë për çdo ditë vonesë.
- Sidoqoftë, për garantimin e shlyerjes në kohë të këtyre vendimeve, MFE ka rekomanduar vazhdimisht përdorimin e të gjitha kanaleve të mundshme institucionale dhe procedurale, brenda hapësirave që siguron kuadri ligjor në fuqi, duke sugjeruar skedulimin e detyrimit financiar, sipas mundësive të buxhetit të shtetit me këste, në negociim me përfituesit.

- Ndërkohë, hyrja në fuqi më datë 30.12.2018 e ndryshimeve në ligjin “Për Avokaturën e Shtetit”, përmban një kre të veçantë dedikuar ekzekutimit të vendimeve të GJEDNJ-së, ku specifikisht në nenin 19/4 përcaktohen 2 mënyra ekzekutimi të shpërblimit:
  - ✓ *Vendimet me detyrim financiar mbi 10.000 EUR, implikojnë nxjerrjen e VKM-ve respektive për ekzekutimin e tyre.*
  - ✓ *Vendimet me detyrim financiar deri në 10.000 EUR, ekzekutohen drejtpërdrejtë nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, pas kërkesës zyrtare të Avokaturës së Shtetit.*
- Gjatë vitit 2019, me propozim të Ministrisë së Drejtësisë, Këshilli i Ministrave ka miratuar dy VKM lidhur me vendimet e GJEDNJ-së, me një vlerë totale prej 114.000 Euro (14.305.319 lekë), të cilat janë përbulluar nga Fondi Rezervë i buxheti i shtetit i miratuar për vitin 2019.
- Gjatë vitit 2019, Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka ekzekutuar 3 vendime të GJEDNJ-së, me vlera përkatëse nën 10.000 EUR, me një vlerë totale prej 8.860 Euro (1.151.231 lekë).

7.5.2 Vendimet e Gjykatës Ndërkombëtare të ARBITRAZHIT

- Ato kanë të bëjnë me vendimet e formës së prerë për zgjidhjen e konflikteve në mosmarrëveshjet dy ose shumëpalëshe, në ngarkim të shtetit shqiptar. Duke patur parasysh efektet e qënësishme financiare që rëndom shoqërojnë këto vendime, ato vlerësohen me risk të konsiderueshëm për buxhetin e shtetit.
- Në pjesën më të madhe, efektet financiare që rrjedhin nga zbatimi i këtyre vendimeve janë përbulluar nga buxheti i vetë institucioneve buxhetore (kryesisht ministri linje), të cilat kanë qenë edhe palë e paditur në gjykimet respektive. Ndërkohë që, në rastet kur palë e paditur cilësohet ‘shteti shqiptar’ apo ‘qeveria shqiptare’, këto vendime likujdohen përmes buxhetit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe/ose Fondit rezervë të buxhetit të shtetit, nëse lind nevoja.
- Në vitin 2019, vlera totale e vendimeve të Arbitrazhit të paguara nga buxheti i shtetit rezultoi në masën rreth 153.37 milion lekë. Nga këto:
  - ✓ *95.83 milion lekë, nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, për likuidimin e faturave të shërbimeve juridike dhe kostot paraprake administrative, për përfaqësimin dhe mbrojtjen në çështjet e arbitrazhit ndërkombëtar.*
  - ✓ *2.38 milion lekë nga Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, për pagesën e kostove fillestare të arbitrazhit ndërkombëtar.*
  - ✓ *55.16 milion lekë nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, për pagesën e shërbimeve juridike, kostot administrative dhe kostot e aplikimit, për përfaqësimin dhe mbrojtjen në çështjet e arbitrazhit ndërkombëtar.*

Ministria e Financave dhe Ekonomisë, në vazhdimësi dhe me këmbëngulje, ka rekomanduar forcimin e rolit negociues të institucioneve buxhetore dhe Avokaturës së Shtetit në çështjet e kësaj natyre, si edhe disiplinimin e procesit të shlyerjes financiare të përfutësve. Kjo, me qëllimin final të lehtësimit, reduktimit dhe/ose shmangies së barrës financiare mbi buxhetin e shtetit.

8. SHTOJCAT

8.1 Shtojca 1 - Zbatimi dhe monitorimi i parimeve dhe rregullave fiskale

Ligji Nr.57 datë 02.06.2016 “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin Nr.9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë, të ndryshuar” (referuar në vijim si Ligji Organik i Buxhetit - LOB), në nenin 4/1 sanksionon disa parime dhe rregulla fiskale për mirëmenaxhimin e financave publike në Shqipëri. Ky seksion paraqet zbatueshmërinë e këtyre parimeve dhe rregullave fiskale përgjatë vitit 2019.

Përcaktimi ligjor (1):

Neni 4/1, pika (1.a) i LOB sanksionon që në çdo ligj vjetor të buxhetit, fillestar apo të rishikuar, si dhe në planifikimet e buxhetit afatmesëm, raporti i borxhit publik ndaj Produktit të Brendshëm Bruto do të planifikohet më i ulët se niveli i vlerësuar për vitin pararendës, deri atëherë kur niveli i borxhit të arrijë dhe qëndrojë poshtë nivelit 45 për qind të Produktit të Brendshëm Bruto.

Zbatimi i ligjit (1):

Çdo ligj vjetor i buxhetit hartuar dhe miratuar për vitin 2019 ka qenë në përputhje të plotë me këtë përcaktim ligjor. Tabela më poshtë paraqet me shifra specifike përputhshmërinë e secilit ligj të buxhetit për vitin 2019 me këtë përcaktim të LOB.

Ligjet për Buxhetin e Vitit 2019

Ligj Nr. 99, dt. 03.12.2018		AN. Nr. 2, dt. 02.10.2019		AN. Nr. 11, dt. 24.12.2019	
Borxhi i vlerësuar për vitin 2018 (% PBB)	Borxhi i planifikuar për vitin 2019 (% PBB)	Borxhi i vlerësuar për vitin 2018 (% PBB)	Borxhi i planifikuar për vitin 2019 (% PBB)	Borxhi i vlerësuar për vitin 2018 (% PBB)	Borxhi i planifikuar për vitin 2019 (% PBB)
67.9%	65.5%	67.9%	66.2%	67.9%	66.2%

Shënim: Niveli i borxhit faktik i rezultuar në fund të 2019 nuk është relevant për sa i përket zbatueshmërisë ligjore të këtij neni/pike të LOB. Ky nen sanksionon vetëm nivelin e planifikuar të borxhit për 2019 dhe jo atë të rezultuar faktikisht në fund të vitit. Niveli faktik i rezultuar në fund të vitit është informues mbi efektshmërinë e LOB sa i takon uljes faktike të borxhit, por nuk është relevant sa i takon zbatueshmërisë/përputhshmërisë me ligjin.

Sa i takon efektshmërisë së këtij rregulli fiskal në LOB lidhur me uljen e borxhit gjatë vitit 2019 edhe ajo rezulton të ketë qenë "e plotë", pasi niveli i borxhit faktik për vitin 2019 (sipas shifrave të disponueshme deri në këtë moment të hartimit të këtij raporti) rezulton 66.3% e PBB. Kjo konsiston në një ulje prej rreth 2 pikë përqindje të borxhit publik total nga niveli prej 67.9% që ishte në vitin 2018.

Ndërsa, nëse në konsideratë do merrej treguesi i borxhit publik total, *neto* nga gjendja e depozitës së qeverisë në Bankën e Shqipërisë (Llogarisë unike të thesarit), atëherë rënia e borxhit sipas këtij treguesi (borxhi neto) rezulton me 1 pikë përqindje, nga 64.9% në vitin 2018, në 63.9% në vitin 2019.

Përcaktimi ligjor (2):

Neni 4/1, pika (1.b) i LOB përcakton që përjashtim nga sanksionet e pikës së mësipërme të këtij neni (pikës "a") mund të bëhet vetëm në rastet e rrethanave të jashtëzakonshme, të përcaktuara në nenin 4/4 të këtij LOB.

Zbatimi i ligjit (2):

Gjatë vitit 2019 është shpallur gjendja e jashtëzakonshme në qarkun e Tiranës dhe Durrësit si pasojë e tërmetit në muajin nëntor 2019, duke mos cënuar zbatueshmërinë e Nenit 4/1, pika (1.a) i LOB.

Përcaktimi ligjor (3):

Neni 4/1, pika (1.c) i LOB sanksionon që vlera e Produktit të Brendshëm Bruto, nominale në lekë, e cila do të përdoret për llogaritjen e raportit të borxhit publik ndaj Produktit të Brendshëm Bruto për vitet buxhetore që planifikohen dhe për vitin pararendës, nuk mund të jetë më e lartë se vlera respektive e parashikuar ose vlerësuar në raportin "Perspektiva Ekonomike Botërore" (Ëorld Economic Outlook), të Fondit Monetar Ndërkombëtar, më i fundit i publikuar në kohën kur ligji vjetor i buxhetit dorëzohet për miratim në Kuvend. Kjo dokumentohet qartësisht në relacionin shoqërues të ligjit vjetor të buxhetit.

Zbatimi i ligjit (3):

Çdo ligj vjetor i buxhetit hartuar dhe miratuar për vitin 2019 ka qenë në përputhje të plotë me këtë përcaktim ligjor. Tabela më poshtë paraqet me shifra specifike përputhshmërinë e secilit ligj të buxhetit për vitin 2019 me këtë përcaktim të LOB.

Ligjet për Buxhetin e Vitit 2019

Ligj Nr. 99, dt. 03.12.2018				AN. Nr. 2, dt. 02.10.2019				AN. Nr. 11, dt. 24.12.2019			
PBB sipas FMN ⁽¹⁾ (miliardë lekë)		PBB e përdorur në planifikim (miliardë lekë)		PBB sipas FMN ⁽²⁾ (miliardë lekë)		PBB e përdorur në planifikim (miliardë lekë)		PBB sipas FMN ⁽³⁾ (miliardë lekë)		PBB e përdorur në planifikim (miliardë lekë)	
2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
1,654	1,754	1,648	1,753	1,649	1,748	1,631	1,689	1,626	1,705	1,631	1,689

(1) WEO - Tetor 2018;

(2) WEO - Prill 2019;

(3) WEO - Tetor 2019

Shënim: Vlerat faktike të PBB të vitit 2019 të vlerësuara dhe publikuara nga INSTAT nuk janë relevante për sa i përket zbatueshmërisë ligjore të këtij neni/pike të LOB. Ky nen/pikë sanksionon vetëm limitin e sipërm sa i takon PBB të parashikuar dhe përdorur gjatë planifikimeve të çdo ligji vjetor buxheti (pra, jo më e lartë se sa parashikimi respektiv i FMN). Ndërkohë që PBB faktike (pra, sipas INSTAT) e rezultuar në fund të vitit është informuese sa i takon efektshmërisë së LOB lidhur me "realizmin" e parashikimeve të PBB, dhe veçanërisht elemiminin e devijimeve "optimiste" sistematike (të përsëritura disa vite rresht).

Përcaktimi ligjor (4):

Neni 4/1, pika (1.ç) i LOB sanksionon që në çdo vit buxhetor të planifikuar duhet të përfshihet një kontingjencë e veçantë, prej jo më pak se 0.7 për qind e shpenzimeve totale të buxhetit, për të kompensuar rreziqe potenciale nga luhatjet në kurset e këmbimit ose normat e interesit, me ndikim në nivelin e borxhit.

Zbatimi i ligjit (4):

Çdo ligj vjetor i buxhetit hartuar dhe miratuar për vitin 2019 ka qenë në përputhje të plotë me këtë përcaktim ligjor. Tabela më poshtë paraqet me shifra specifike përputhshmërinë e secilit ligj të buxhetit për vitin 2019 me këtë përcaktim të LOB.

Ligjet për Buxhetin e Vitit 2019**Vlera e Buxhetuar e zërit "Kontingjencë për luhatjet e normave të Interesit, etj."**

Ligj Nr. 99, dt. 03.12.2018	AN. Nr. 2, dt. 02.10.2019	AN. Nr. 11, dt. 24.12.2019
4.3 miliardë Lekë ose 0.8% e shpenzimeve totale sipas këtij ligji	4.3 miliardë Lekë ose 0.8% e shpenzimeve totale sipas këtij ligji	4.3 miliardë Lekë ose 0.8% e shpenzimeve totale sipas këtij ligji

Përcaktimi ligjor (5):

Neni 4/1, pika (1.d) i LOB sanksionon që në çdo ligj vjetor fillestar të buxhetit, si dhe në planifikimet e buxhetit afatmesëm, kur rritja reale e Produktit të Brendshëm Bruto, e parashikuar në raportin respektiv "Perspektiva Ekonomike Botërore", të FMN-së, është të paktën 5 për qind, atëherë deficitin i përgjithshëm nuk mund të jetë më i lartë se 2 për qind e Produktit të Brendshëm Bruto, përveç rasteve të rrethanave të jashtëzakonshme, të përcaktuara në shkronjat "a", "b" e "c", të nenit 4/4, të këtij ligji.

Zbatimi i ligjit (5):

Në cdo fazë të hartimit dhe miratimit të ligjeve vjetore të buxhetit për vitin 2019 kjo pikë nuk ka qenë rasti të jetë kufizuese për sa i takon sanksionit ligjor që ajo përcakton, pasi në asnjë nga raportet "Perspektivës Ekonomike Botërore" të FMN-së të publikuar gjatë vitit 2019 nuk parashikohej një rritje reale për vitin 2019 të paktën 5%. Rrjedhimisht, të gjitha ligjet vjetore të buxhetit të hartuara dhe miratuara për vitin 2018 kanë qenë në përputhje me këtë pikë.

Shënim: Kjo pikë ka si synim të ankorojë në mënyrë kundër-ciklike politikën fiskale. Pra, nëse ekonomia parashikohet të rritet "përtej potencialit të natyreshëm" të saj, që në rastin konkret ky prag është kuantifikuar në LOB si "rritja reale e parashikuar nga FMN të paktën 5%", atëherë në këtë rast kjo pikë ankoron politikën fiskale drejt një konsolidimi më të lartë në terma të borxhit publik, duke vendosur një limit direkt mbi deficitin e targetuar në jo më shumë se 2% e PBB. P.sh., një rast hipotetik, ilustrues, nëse do të ndodhte që në një vit të caktuar rritja reale do të ishte 5% dhe nëse deficitin do të ankorohet sipas kësaj pike 2% (maksimumi i lejueshëm në këtë rast), duke supozuar një normë inflacioni (deflator) 3% dhe variablat e tjerë të pandryshuar, atëherë borxhi publik përgjatë vetëm atij viti do të reduktohej me rreth 4 pikë përqindje. Ndërkohë pika (ç) në nenin 4/4 përcakton rastin e kundërt të pikës më sipër, pra përcakton një opsion manovrimi ekspansionist të politikës fiskale për të ndikuar në stabilizimin e ciklit të ekonomisë nëse do të ndodhte një rast ku ekonomia të gjendej "në një pikë tejte të dobët të saj", e cila është kuantifikuar në LOB si "rritje reale e parashikuar nga FMN në 1% ose më e ulët". Por në këtë rast, që të mund të përdoret ky opsion lehtësues për stabilizim kundër-ciklik duhet që gjithashtu të jetë siguruar një farë niveli relativisht i qëndrueshëm i borxhit publik, i cili në këtë pikë të LOB kuantifikohet si niveli poshtë 60% të PBB.

Përcaktimi ligjor (6):

Neni 4/1, pika (1.dh) i LOB sanksionon që në fazat monitoruese të buxheteve faktike, nëse për shkak të rishikimeve të mundshme të PBB-së nominale ose për shkak të ndryshimeve në kurset e këmbimit, që përdoren për vlerësimin e stokut faktik të borxhit publik, rezulton se raporti i borxhit publik ndaj PBB-së nuk është më i ulët, kundrejt nivelit të vitit pararendës, atëherë, si rregull këto devijime duhet të kompensohen në planifikimet e viteve buxhetore pasuese.

Zbatimi i ligjit (6):

Në fund të vitit 2019 niveli i borxhit faktik ka rezultuar më i ulët se sa niveli që shënonte në vitin 2018, specifikisht (deri në këtë moment të përgatitjes së këtij raporti) borxhi në vitin 2018 shënonte 67.9% ndërsa në fund të 2019 shënon 65.9%. Rrjedhimisht, kjo pikë nuk është relevante për sa i takon planifikimive në buxhetet pasuese.

Shënim: Gjithsesi, kjo pikë nuk është relevante sa i takon përputhshmërisë me LOB për vitin që analizohet aktualisht, konkretisht viti 2019, por ajo ka implikime që duhen adresuar në ligjet e buxheteve të viteve të tjera në vijim nëse ndodh rasti që parashikohet në këtë pikë të LOB.

Përcaktimi ligjor (7):

Neni 4/1, pika (2) i LOB sanksionon që të ardhurat nga privatizimi nuk janë pjesë e procesit të programimit buxhetor. Në rastet e arkëtimit ato përdoren, jo më pak se 50 për qind, për uljen e borxhit publik dhe pjesa tjetër për investime publike. Pas arritjes së nivelit të borxhit publik, sipas përcaktimeve të shkronjës “a”, të pikës 1, të këtij neni, përdorimi i të ardhurave të arkëtuara nga privatizimet përcaktohet në ligjin vjetor të buxhetit.

Zbatimi i ligjit (7):

Çdo ligj vjetor i buxhetit hartuar dhe miratuar për vitin 2019 ka qenë në përputhje të plotë me këtë përcaktim ligjor. Së pari, në asnjë ligj vjetor të buxhetit 2019 nuk janë parashikuar të ardhura shtesë nga privatizimet. Së dyti, të ardhurat nga privatizimet të realizuara gjatë vitit 2019 kanë qenë në fakt marxhinale, në vlerën e rreth 0.2 miliard Lekë, por gjithsesi përdorimi i tyre ka qenë në përputhje të plotë me përcaktimet e këtij ligji. Kjo ndikohet nga fakti se ndërkohë që programimi në buxhetin fillestar për huamarrjen e brendshme neto ishte rreth 22.9 miliardë Lekë, huamarrja e brendshme faktike në fund të vitit rezulton më poshtë në rreth 17.8 miliardë, pra me një diferencë negative prej rreth 5.1 miliardë e cila kapërcen disa herë vlerën e realizuar të privatizimeve dhe rrjedhimisht ndikon se të ardhurat prej tyre janë përdorur të gjitha për uljen e borxhit publik, në përputhje me përcaktimet e kesaj pike të LOB.

Përcaktimi ligjor (8):

Neni 4/1, pika (3) i LOB sanksionon që ndryshimet e ligjeve tatimore, me efekte në të ardhurat buxhetore, bëhen një herë në vit, jo më vonë se tre muaj përpara fillimit të vitit të ri fiskal. Ligjet tatimore konsultohen paraprakisht me përfaqësuesit e biznesit dhe grupe të tjera interesi, në strukturat e ngritura për këtë qëllim.

Zbatimi i ligjit (8):

Amendimet e ligjeve tatimore me efekt në të ardhurat e buxhetit për vitin 2019 kanë nisur në fillim të 6-mujorit të dytë 2018. Paketa e ndryshimeve ligjore i është nënshtruar diskutimit dhe marrjes së mendimeve nga Ministrinë e linjës, si dhe nga organizatat përfaqësuese dhe grupet e interesuara të biznesit, duke reflektuar kërkesat dhe sugjerimet e tyre.

Paketa fiskale është miratuar në mbledhjen e Këshillit të Ministrave në tetor dhe është miratuar nga Kuvendi në dhjetor 2018. Efektet e paketës fiskale përgjithësisht janë marrë në konsideratë në planifikimin e të ardhurave tatimore të buxhetit 2019, buxhet i cili u miratua pas miratimit të ndryshimeve në paketën fiskale.

Përcaktimi ligjor (9):

Neni 4/1, pika (4) i LOB sanksionon që masa e deficitit buxhetor nuk mund të tejkalojë masën e shpenzimeve kapitale të parashikuara çdo vit në ligjin e buxhetit.

Zbatimi i ligjit (9):

Çdo ligj vjetor i buxhetit hartuar dhe miratuar për vitin 2019 ka qenë në përputhje të plotë me këtë përcaktim ligjor. Tabela më poshtë paraqet me shifra specifike përputhshmërinë e secilit ligj të buxhetit për vitin 2018 me këtë përcaktim të LOB.

Ligjet për Buxhetin e Vitit 2019

Ligj Nr. 99, dt. 03.12.2018		AN. Nr. 2, dt. 02.10.2019		AN. Nr. 11, dt. 24.12.2019	
Deficiti i targetuar (miliardë Lekë)	Shpenzimet kapitale të targetuara (miliardë Lekë)	Deficiti i targetuar (miliardë Lekë)	Shpenzimet kapitale të targetuara (miliardë Lekë)	Deficiti i targetuar (miliardë Lekë)	Shpenzimet kapitale të targetuara (miliardë Lekë)
32.9	90.6	32.9	87.5	32.9	86.1

Shënim: Edhe kjo pikë e LOB jep përcaktime ligjore të detyrueshme për fazën planifikuese të buxhetit, ndërkohë që nuk është sanksionuese për rezultatin faktik në mbyllje të vitit. Megjithatë, për informacion mbi efektivitetin e këtij rregulli fiskal, duket qartëse edhe rezultati faktik i fund-vitit 2019 ishte në përputhje të plotë me atë ç'ka synon kjo pikë e LOB, pra mbajtjen e investimeve publike të qeverisë qendrore jo më pak se sa deficitin buxhetor (huamarrje plus privatizime), rregull i cili njihet ndryshe edhe si "rregulli i artë" i buxhetit. Konkretisht në fund të vitit 2019, deficitin i përgjithshëm buxhetor faktik ishte 31.5 miliardë LEK, ndërkohë që shpenzimet kapitale faktike ishin 75 miliardë LEK.

Përcaktimi ligjor (10):

Neni 4/3 sanksionon që në vitet buxhetore, gjatë të cilave mbahen zgjedhjet e përgjithshme, ekzekutimi i deficitit buxhetor të qeverisjes së përgjithshme, përveç rasteve të jashtëzakonshme, të parashikuara në nenin 4/4, të këtij ligji, bëhet në përputhje me përcaktimet e këtij neni si më poshtë:

- a) ekzekutimi i deficitit deri në fund të tremujorit të parë të vitit buxhetor nuk mund të jetë më i lartë se 30 për qind e deficitit vjetor të përcaktuar në ligjin e buxhetit vjetor;*
- b) ekzekutimi i deficitit deri në fund të gjashtëmujorit të parë të vitit buxhetor nuk mund të jetë më i lartë se 55 për qind e deficitit vjetor të përcaktuar në ligjin e buxhetit vjetor;*
- c) ekzekutimi i deficitit deri në fund të nëntëmujorit të parë të vitit buxhetor nuk mund të jetë më i lartë se 80 për qind e deficitit vjetor të përcaktuar në ligjin e buxhetit vjetor.*

Zbatimi i ligjit (10):

Gjatë vitit 2019, nuk janë mbajtur zgjedhje të përgjithshme dhe rrjedhimisht nuk aplikohet përcaktimi ligjor i mësipërm.

8.2 Shtojca 2 – Efektet e paketës fiskale 2019

Masat	Efektet e parashikuar i paketës	Të ardhura të mbledhura si efekt i masës fiskale	Diferenca Parashikimi/Të ardhura të mbledhura	Diferenca Fakt 2019/Fakt 2018	Faktorët	Efektet
Rritet niveli i akcizës së cigareve për vitin 2018, nga 5850 lekë/1000 fije që ishte parashikuar në kalendar, në lekë/1000 fije.	+0.76 miliard lekë	+0.9 miliard lekë	+0.2 miliard lekë	+1.47 miliard lekë	Rritje e sasisë së cigareve, e shoqëruar me rritje të njëkohshme edhe të nivelit të akcizës.	Rrije e nivelit të të ardhurave të mbledhura në buxhetin e shtetit nga akciza për vitin 2019, me efekt total +1.47 miliardë lekë krahasuar me një vit më parë.
Ulja e normës së tatimit mbi dividendin nga 15% në 8%.	+4.5 miliard lekë	+7.4 miliard lekë	+2.9 miliard lekë	+7.9 miliard lekë	Ulja e shkallës së tatimit mbi dividendin nga 15% në 8% nxiti kompanitë të shpërndanin dividendë.	Shpërndarja e dividendëve në vitin 2019, duke u tatuar me 8% ka sjellë rritjen e tatimit të paguar me +7.9 miliardë lekë krahasuar me vitin 2018, si dhe +7.4 miliardë lekë mbi parashikimin e bërë.
Rritja e fashës nga 130.000 në 150.000 lekë për normën e tatimit 13%	-0.3 miliard lekë	-	-0.38 miliard lekë	-	Rritja e fashës ul tatimin e paguar përpara këtij ndryshimi, për diferencën e pagës mbi 130.000 lekë me 150.000 lekë	Ky ndryshim ka shkaktuar ulje të tatimit të paguar me 65 milionë lekë vetëm për fashat e pagave nga 130.000 – 150.000 lekë duke rezultuar në vlerën 0.38 miliard lekë, ose 0.08 miliardë lekë më shumë se parashikimi
Përrjashtimi në import i inputeve dhe makinerive bujqësore	-	-	-1.7 miliard lekë	-	Përrjashtimi në import i inputeve bujqësore sjell rënien e TVSH-së së mbledhur në import	Ky ndryshim nuk ka qenë parashikuar në paketen fiskale 2019, por është miratuar gjatë vitit. Përrjashtimi nga skema e TVSH-së për këtë kategori në import ka sjellë 1.7 miliard lekë më pak në buxhetin e shtetit.

8.3 Shtojca 3 - Të ardhurat e pushtetit vendor

Menaxhimi i Financave Publike në nivel vendor është një proces i cili ka ndjekur një trajektorë të fortë ndryshimesh përmes modernizimit dhe decentralizimit fiskal pas miratimit të reformës administrativo-territoriale. Fragmentimi i pushtetit vendor ka bërë që në një pjesë të konsiderueshme të njësive të qeverisjeve vendore (sidomos në ish komunat) niveli i menaxhimit të financave publike të ishte i ulët. Janë evidentuar dobësi të theksuara në mbledhjen dhe administrimin e të ardhurave, në kryerjen më efikase të shpenzimeve, në mbajtjen e kontabilitetit publik dhe domosdoshmërisht këto janë shoqëruar me një stok të lartë të detyrimeve të prapambetura. Si rrjedhim, menaxhimi i financave vendore ka reflektuar një sistem jo efikas si në rolin kushtetues që kanë njësitet në ofrimin e shërbimeve publike por gjithashtu edhe si kontributor të rëndësishëm të zhvillimit ekonomik dhe infrastrukturor të vendit.

Në mbështetje të plotë me planin e veprimit të përcaktuar në Strategjinë Ndërsektoriale për Decentralizimin dhe Qeverisjen Vendore 2015-2020, ndër vite janë ndërmarrë hapa të thellë në reformimin administrativ dhe financiar të pushtetit vendor në Shqipëri. Në dhjetor të vitit 2015, u miratua ligji “Për vetëqeverisjen vendore”, nëpërmjet të cilit një paketë funksionesh të transferohen nga qeverisja qendore tek ajo vendore sëbashku me mbulimin financiar të tyre si një siguri më tepër për vazhdimësinë e ofrimit të tyre me një cilësi të lartë, financimi i cili ka vazhduar plotësisht edhe në buxhetin vendor 2019. Reformat e nisura imponuan ndryshime të rëndësishme edhe në aspektin financiar të qeverisjes vendore duke bërë që tashmë njësitet e reja vendore me shtrirjen e gjërë administrative të kenë edhe burime më të mëdha financiare për tu përdorur. Në këtë kuadër gjithashtu u hartua ligji nr. 68, datë 27.04.2017 “Për Financat e Vetëqeverisjes Vendore” i cili siguroj plotësimin dhe mbështetjen financiare e fiskale të reformave të decentralizimit të ndërmarrë deri më tani nga Qeveria shqiptare. Reformat në qeverisjen vendore ndër vite janë fokusuar si në thellimin e decentralizimit fiskal duke riparë të gjithë skemën e të ardhurave të pushtetit vendor, ashtu edhe anën e shpenzimeve publike vendore, pra menxhimin e financave publike në nivel vendor. Është punuar ngushtësisht me njësitet e vetëqeverisjes vendore me qëllim jo vetëm me plotësimin e kuadrit nënligjor por gjithashtu edhe në drejtim të implementimit sa më të suksesshëm nga NJVQV-të. Në këtë kuptim disa prej arritjeve në realizimin e buxhetit faktik 2019 paraqiten si më poshtë:

- *Vazhdimi i implementimit të udhëzimeve të procedurave standarte për përgatitjen e programit buxhetor afatmesëm të njësive të vetëqeverisjes vendore dhe të monitorimit të buxhetit vendor;*
- *Ekzekutimi me sukses i procedurave të hartimit të projektbuxhetit afatmesëm në të gjitha njësitet e vetëqeverisjes vendore sipas udhëzimeve ;*
- *Hartimi i udhëzimeve vjetore për përgatitjen e buxhetit vendor në përputhje me nevojat për informacion që kanë NJVQV-të në secilën fazë të përgatitjes së PBA-së;*
- *Buxhetimi dhe ekzekutimi për herë të parë gjatë vitit 2019 mbi bazën e programeve buxhetore të standartizuara në të gjitha njësitet e vetëqeverisjes vendore, organizimin e shpenzimeve sipas funksioneve;*
- *Të gjitha njësitet vendore janë asistuar drejtpërdrejt nga personeli i MFE në procesin e implementimit të risive që solli udhëzimi i përgatitjes së projektbuxhetit afatmesëm 2020-2022.*
- *Zhvillimi i seancave periodike degjimore dhe konsultative midis qeverisë qendrore e asaj vendore;*
- *Trajtimi me prioritet i kërkesave të njësive të vetëqeverisjes vendore dhe problematikave të paraqitura nga ana e tyre gjatë vitit 2019.*

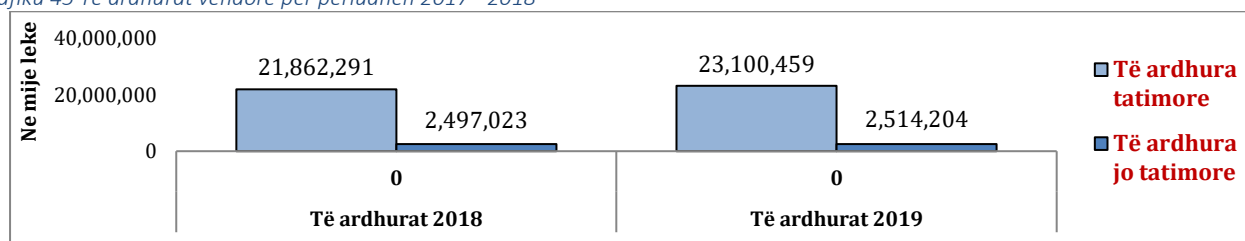
Gjatë viti 2020, do të sigurohet vazhdimësia e këtyre reformave që rrisin autonominë financiare dhe për rrjedhojë sigurojnë më shumë fonde për njësitë e vetëqeverisjes vendore, garantojnë më shumë parashikueshmëri, stabilitet dhe transparencë të buxheteve vendore dhe njëkohësisht disiplinë financiare dhe mirëmenaxhim të financave publike në nivel vendor.

8.3.1 Të ardhurat e Pushtetit Vendor dhe kapaciteti fiskal

Burimet e të ardhurave të pushtetit vendor mbështeten në përcaktimet ligjore të ligjit nr. 9632, datë 30.06.2018 “Për sistemin e taksave vendore” i ndryshuar dhe ligjin nr. 68, datë 27.01.2017 “Për vetëqeverisjen vendore”. Mbështetur mbi burimet e veta, të ardhurat e pushtetit vendor gjatë dekadës së fundit janë prekur nga shumë ndryshime ligjore për taksat dhe tarifave vendore, të cilat kanë ndikuar në ndryshime të vazhdueshme të të ardhurave për njësitë e vetëqeverisjes vendore dhe njëkohësisht kanë ndikuar në uljen e parashikueshmërisë së buxheteve vendore. Gjithashtu, ndryshimet kanë patur efekte edhe sa i përket administrimit të taksave dhe tarifave vendore duke e detyruar administratën tatimore vendore në shumë raste të përshtatet me një ambient të ndryshëm fiskal. Njëri nga shembujt më tipik ka qënë ndryshimi i shpeshtë i cili ka ndodhur në bazën, nivelin dhe administrimin e taksës së biznesit të vogël në 10 vitet e fundit apo taksën e pasurisë.

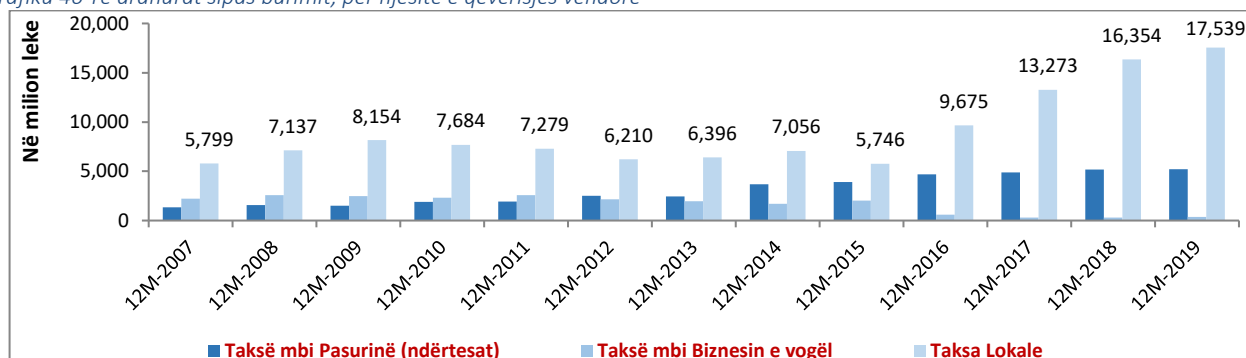
Në këndvështrimin e shpenzimeve publike njësitë e vetëqeverisjes vendore vazhdimisht kanë qënë problematike dhe kryesisht në disiplinimin e tyre. Në këto kushte përpjekjet që hapat e decentralizimit fiskal vendor të sjellin një menaxhim financiar efektiv, kanë bërë të mundur hartimin e një sërë udhëzimesh standarte sic janë udhëzimi nr. 23, datë 30.07.2018 “Për procedurat standarde të përgatitjes së programit buxhetor afatmesëm të njëjësive të vetëqeverisjes vendore” dhe udhëzimin nr. 22, datë 30.07.2018 “Për procedurat standarde të monitorimit të buxhetit të njëjësive të vetëqeverisjes vendore”.

Grafiku 45 Të ardhurat vendore për periudhën 2017 - 2018

Për vitin 2019, njësitë e vetëqeverisjes vendore në shkallë kombëtare kanë mbledhur të ardhura (tatimore dhe jo-tatimore) në masën 25,614 milionë lekë, shifër kjo që është 1.1 miliard lekë më shumë ose gati 5 për qind më e lartë se vlera e të ardhurave të mbledhura gjatë vitit 2015.

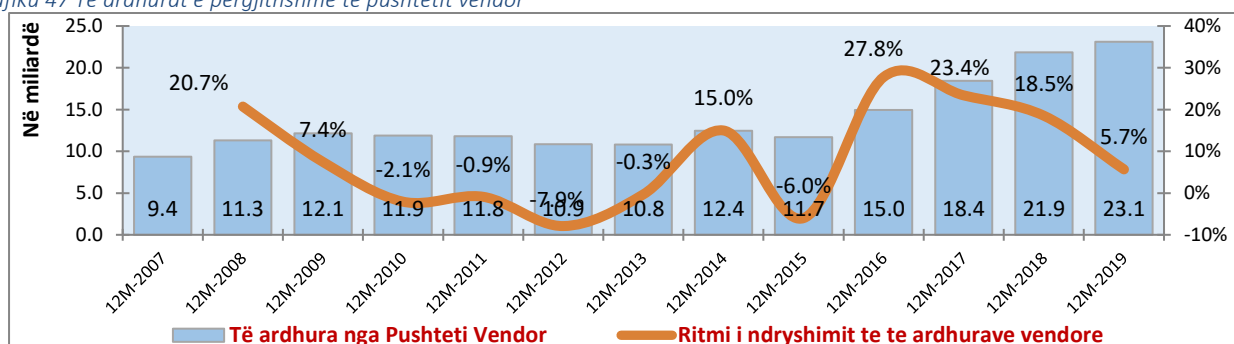
Grafiku 46 Të ardhurat sipas burimit, për njësitë e qeverisjes vendore

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Ndër vite të ardhurat e pushtetit vendor kanë pësuar ndryshime si në vlerë ashtu edhe në strukturën e burimit të këtyre të ardhurave. Të ardhurat që siguron pushteti vendor nga taksat lokale janë ato që zënë pjesën më të madhe ose 76% të shumës totale të këtyre të ardhurave. Kjo konfirmon edhe një herë që procesi i decentralizimit kryesisht në vitin 2016 e pas ka dhënë një efekt shumë të madh duke bërë që tashmë njësitë e vetëqeverisjes vendore të mbledhin më shumë dhe sigurisht të ofrojnë më shumë shërbime cilësore. Parë në këtë këndvështrim, rritja e efektshmërisë së mbledhjes së taksave nga pushteti vendor bën që ato të sigurojnë një nivel më të lartë pavarësie financiare dhe gjithashtu kjo tregon që tashmë për pushtetin vendor ka nisur një periudhë e re menaxhimi financiar. Gjithashtu, duke ju referuar totalit të këtyre të ardhurave tendencat rritëse janë qartazi të evidentueshme, ku pothuajse të gjithë zërat përbërës të të ardhurave vendore janë në rritje me përjashtim të taksës mbi mbiznesin e vogël. Kjo rritje e konsiderueshme në të ardhurat e përgjithshme të pushtetit vendor i referohet kryesisht rritjes që vjen nga taksat lokale.

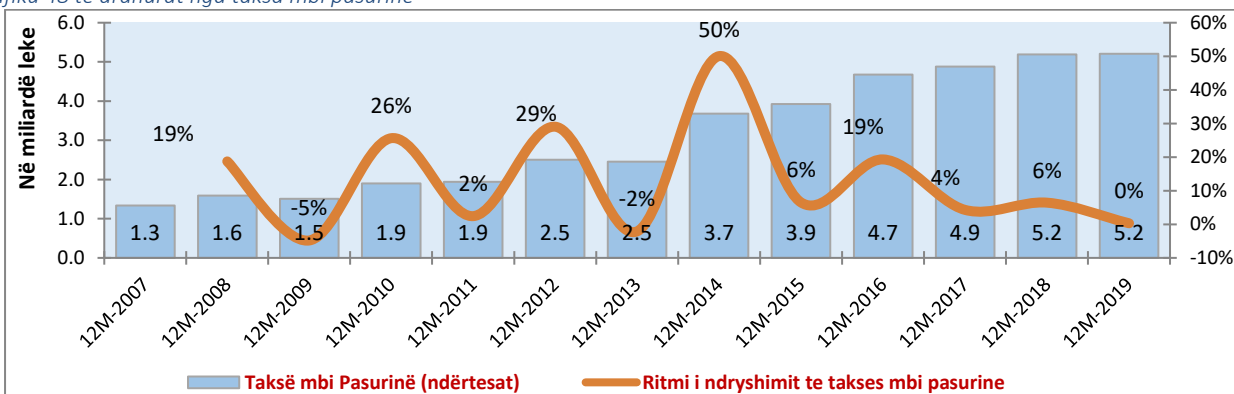
Grafiku 47 Të ardhurat e përgjithshme të pushtetit vendor

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Taksa mbi pasurinë përbën një burim të rëndësishëm të të ardhurave të njësitë të vetëqeverisjes vendore. Sipas treguesve fiskal të sistemit të thesarit taksa mbi pasurinë përbën rreth 22.5% e totalit të të ardhurave që sigurojnë njësitë e vetëqeverisjes vendore në vitin 2019. Ndër vite ashtu si paraqitet edhe në tabelën e mëposhtme kjo taksë ka qënë në luhatje të vazhdueshme me ulje dhe ngritje nga viti në vit. Në këtë kuptim vëmë re që ky ndryshim reflektohet qartë me një rritje të konsiderueshme nga viti 2013 në vitin 2014 me rreth 50% të shumës së mbledhur, rënie me 6% në vitin 2015 dhe rikthim tek rritja me 19% në vitin 2016 e me tej një rritje konstante vjetore në rreth 6% deri në vitin 2019. Nga burimi i të ardhurave, në raport me vitin 2018 gjatë vitit 2019 janë mbledhur pothuajse e njëjta shumë. Gjatë vitit 2020 e në vazhdim, do të synohet konsolidimi i kadastrës së pronës me qëllim sigurimin e një të ardhure të qëndrueshme për njësitë e vetëqeverisjes vendore nga taksa e pasurisë

Grafiku 48 të ardhurat nga taksa mbi pasurinë

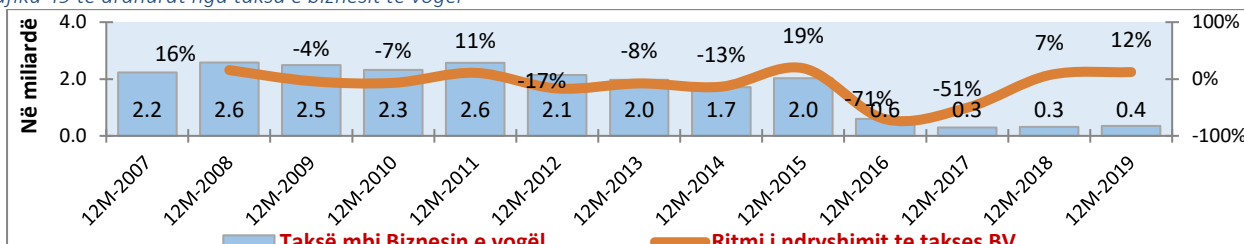

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Taksa e biznesit të vogël është një taksë e ndarë nga e cila pushteti vendor ka përfituar në mënyrë konstante një shumë ndër vite. Prandaj vërehet qartë që shuma e përfituar nga pushteti vendor ndër vite ka ndryshime të vogla që nuk kanë ndikuar buxhetin vendor. Në buxhetin e vitit 2016 u reduktua përqindja që përfitonte pushteti vendor nga Taksa e Biznesit të Vogël dhe kjo paraqitet qartë edhe në grafikun e mëposhtëm ku të ardhurat nga kjo taksë u reduktuan me 71% në raport me vitin 2015. Gjatë vitit 2019, pushteti vendor nga kjo taksë ka përfituar një vlerë 355 milion lekë ose pothuajse në të njëjtin nivel me një vit më parë. Në kushtet kur pesha që zë ky burim i të ardhurave për njësitë e vetëqeverisjes vendore është shumë e vogël edhe ndryshimi i tij sigurisht që nuk afekton ndjeshëm politikën fiskale të pushtetit vendor.

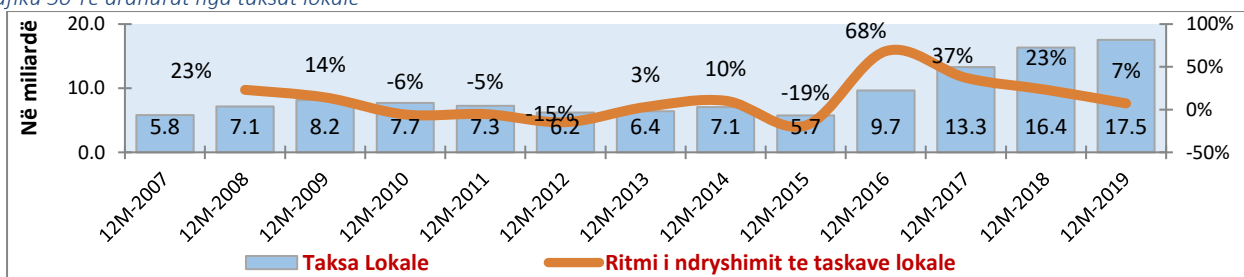
Grafiku 49 të ardhurat nga taksa e biznesit të vogël

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

Të ardhurat nga taksat lokale janë forma më e rëndësishme e të ardhurave të pushtetit vendor. Prandaj duke ju referuar vlerave faktike të buxhetit 2019 ky zë në totalin e të ardhurave vendore zë 75.6% të tyre. Në këtë mënyrë për sa paraqitet në grafikun e mëposhtëm në raport me vitin 2018 të ardhurat e mbledhura nga pushteti vendor në vitin 2019 janë rreth 1.1 miliard lekë më shumë. Kjo rritje e konsiderueshme është pasqyrë e qartë e reformës së suksesshme administrativo-territoriale e cila ka bërë të mundur që me bashkitë e reja efektiviteti dhe mbledhjes të taksave lokale të rritet dhe njësitë në kushtet e administrimit të një territori më të madh të zotërojnë më shumë burime për të ardhura e më shumë mundësi për investime. Parë edhe në kënvështimin e trendit të rritjes në vite të këtij burimi të të ardhurave vihet re që nga viti në vit ky trend ka qëndruar në një rritje konstante.

Grafiku 50 Të ardhurat nga taksat lokale

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2020)

MINISTRI I FINANCAVE DHE EKONOMISË

ANILA DENAJ